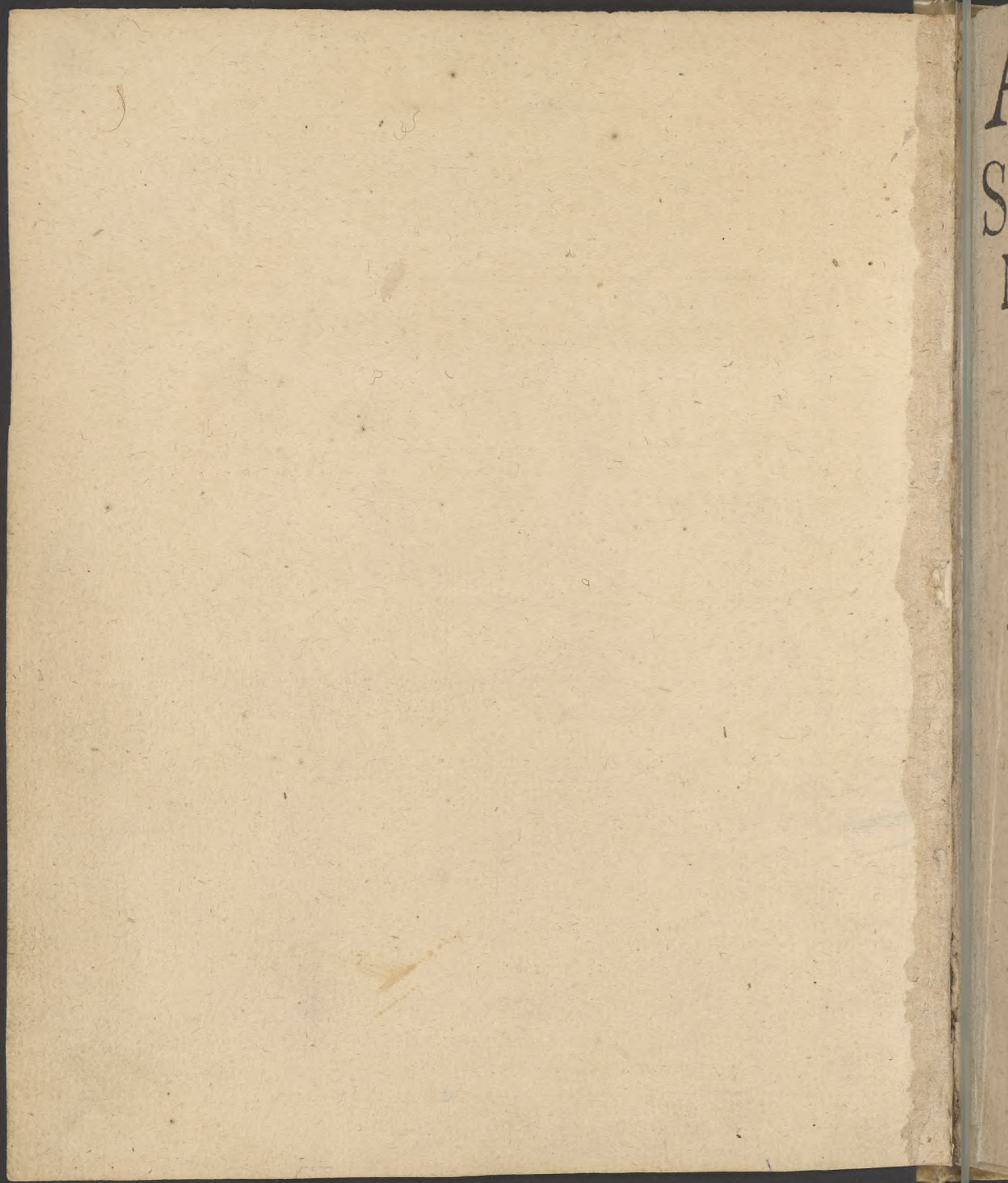

R. M. K. I.

564.

Az Erd. Műx. példányának filmjével össze-
vetve megállapított, hogy a kézirat-
tal pótolta R_1 és R_2 lev. részeg és sorvég-
dés szerint is megegyezik az eredetivel.

Bibliothèque Henry Pontcourthiana
F. 22. 12.

564.
AZ NAGY
SANDORNAK
MACEDONAK
GYÖZHETETLEN KI-
rályának
HISTORIAIA.

Mely mostan Ujjonnan ki

Nyomtatott, LÖCSÉN

Brewer Lörintz által, 1627. Éktendőben.

Μυθὸν ἀναβαλλόμενος.

Nihil procrastinando.

Simbolum

ALEXANDRI MAGNI

QVI domito MAGNI lucratu ab Orbe gerebat
Nomen ALEXANDRI Simbolum hocce fuit

Mars testudineo qui crure graduq; triumphos
Quæritat, aggressus nil citò, sæpè cadit.
Ter centum famulis ut Reges quattuor Abhras
Cæderet, autor erat vox cita: *Tolle moras.*
Tolle moras: differre, nocet; quicumq; Saguntum
Non vis amissum, Dux bone, *tolle moras*
Tolle moras, DVCIS exemplo GABRIELIS; ut
Vrbem
Cassoviam vidit, Posoniumq; , *tulit.*

IOHAN: Bocatius Consularis Cassovæ

AZ
SAN

goknak,
nak kiny
Mon
lyok fel
ban és
völt. I
vólna n
Királlya
dita, ser
rályi há
értzből
réz ve
képpen
ja vala

AZ MACEDONIAI NAGY
SANDORNAK Historiája egészen.

Z Ægyptusbéli tudós Bölcsék,
mikoron tudnák az földnek, tenger-
nek, és egyéb vizeknek mérésének
módgyát, és az Eghnek állapotját
meg ismérték volna, az az, az Csilla-
goknak járását, és Egeknek forgását: ez kéles világh-
nak ki nyilatkoztatták az ő bölcs tudományok által.

Mondgyák penigh *Anastanabus* felől, az ő Királ-
lyok felől, hogy az Egnék forgásáról való tudomány-
ban és elmélkedésben jó elméjű ehes, és igen bölcs
vólt. Egynémely nap, mikoron megh mondották
vólna néki, hogy az *Artaxerxes* az Persiabélieknek
Királlya, nagy erővel ő reá jőne, semmi hadat nem in-
dita, sereget sem gyűjte: Hanem bé menvén az ő Ki-
rályi házának egyik kamorájában, és kezében vévé
értzből csinált csebejét, mely eső vízzel vala tele, és egy
réz vesszővel egyetemben kezében tartya vala, és eka-
képpen nagy bölcs varáslások által az ördögöket hiy-
ja vala ösve: Es effele varáslásoknak általla ismeri va-

la ez cseféből az ellenségnek vízi ereje, miképpen és mely nagy hatalommal jönne ő reája.

Annak-utánna az *Anactanabus* Király, az ő fő fő vitézinek, Országának őrzését el oltogatta vala. Az Persia felől való részét-is azonképpen. Eljőve azonban egy fő ember az Persia felől való ör állók közzül, és monda néki: Hatalmas Király *Anactanabe*, elled fel támadot az *Artaxerxes*, az Persiabéli Király, az te ellenségidnek mondhatatlan nagy sokasságával, és külömb külömbféle nemzetségekkel. Mert vadnak ő velle az Partiabéliek, Mediabéliek, Persiabéliek, Siriabéliek, Mesopotaniabéliek, az Drapesek, Pharessek, Argivusok, Caldeusok, Bachirusok, Confrusek, az Hircaniabéliekkel, és Agiophiabéliekkel egyetemben; Es ezek kívül nap támadat felől sok bántalan nemzerek.

Mikoron ezeket hallotta volna az *Anactanabus*, fel foházkodván monda az ő főlgainak: Az te helyeder, az hol tégedet ör állójul hattalak, hiven meghörizzed. Az hadnak ereje nem ál az népeknek sokasságában. Nem tudodé, hogy egy oroslány fok barvasokat meg futamtat és meg kerget.

Es mikoron ezeket meg mondotta volna, bé méne az ő reytek kamarájában: és mindgyarást ruháját el változtatván, haját és szakálát el nyireté: Es az mennyi arannyat el vihet vala, és az mellyek fűkségestek valának, az Egi forgásnak isméretihez, és annak tudományához, és mindenféle varásláshoz, fel vévén
el mé-

el méne Ægyptusból Pelusium felé: Es budosván
juta Szerecsen országban, holot fel öltözék vászon ru-
hában, mint egy Ægyptusbéli jövendő: Es innét
méne bé Macedoniában.

Az Ægyptusbéliek pedig minek-utánna efsékben
vöttek volna, hogy az Anaetanabus, az ő Királlyok,
nem találtnék megh Ægyptusban. Menének az ő
Serapis nevű fő Istenekhez, és kérék őtet, hogy igazán
megh felelne ő nekik az ő királlyok felől. Az Serapis
felelvén ő nekik, monda: Az Anaetanabus az ti Ki-
rálytok, el ment Ægyptusból az Artaxerxestől való
feltében, mely Artaxerxes tűtöket az ő birodalma alá
hayt. De egy kevés üdö mulva, ismét meg jö tő hoz-
zátok, el vervén im ezt az rabságot, és bosszútál az ő
ellenfegin. Es az feleletet halván, legottan egy Kirá-
lyi Öblopotállatának fel ot az helyen, piros Márvány
köből, az Anaetanabus Királynak tiště flegére: Es az
Öblopnak lábai alá irák ezt az feleletet jövendő üdök-
re emlékezetül. Az Anaetanabus pedig Macedoniá-
ban lévén, senkitől meg nem ismérteték.

MIKEPPEN ANACTANABUS FELMENT
legyen az Olimpia Kiralyne Asszonyhoz.

Zonközben Philep, az Macedoniai Király
hadban méne, Anaetanabus pedig fel mé-
ne az Király házában, hogy Olimpia Ki-
rályné Asszonyt megh látná, és annak képsé-
gét

gét megh nézegetné. Es mikoron látta volna az Királyné Aßbonyt, fel gerjede az ő five gonof kívánságra. Kößöne penig ő nékie, ugy mint Macedonai Királyné Aßbonynak, és monda: Idvöz légy Macedoniának Királyné Aßbonya: Mert fégyenlé ötet Aßbonyának mondani. Az Királyné Aßbony fogadván kößönetit, le ülteté ötet tíftefféggel.

Es mikoron le ültette volna, monda néki: Igazé, hogyte Ægyptusbéli vagy? Felele Anaetanabus: Igazán találád mondani: és fép fót fólál, mikoron az Ægyptusbélieket nevezed: Mert az Ægyptusbéliek bölcsek, kik álmokat megh magyaráznak, jegyeket mutatnak, az madaraknak favát meg értik, tirkokat meg nyilatkozatnak, és embereknek jövendő férencsejeket megh isméri. En penigh ezekben mint egy jövendő mondó mindenekben tudós vagyok. Es mikoronezeket mondaná, az ő five gerjede vala gonof kívánságnak miatta.

Mikoron látta volna penigh az Királyné Aßbony, hogy igen nézne reája, monda: Mester, Micsoda gondolatokat forgatz az te fivedben, hogy olyan igen néfén reám? Felele Anaetanabus: Az Isteneknek sok feleleteket forgatom esemben. Mert ök mondották énnékem, hogy tégedet jól meg néznék. Monda Olimpia: Mester, Ha akarod hogy hidgyek te néked, Mond meg énnékem, Micsoda következik én reám az én Vrammal Philep Királlyal, az az, Mint lében dólgom velle? Mert ezt mondgyák az népek,

népek, hogy mikoron még h jövend az Philep Király az hadból, engemet elvert tölle, és más feleséget vében magának. Felele Anaetanabus: Sok hamissat bólnak az emberek: De mind azonáltal nem fők üdömulván, az mellyeket mondál, meg tellyesednek: De ísmét Philep Király tégedet hozzája vében feleségül.

Monda annak utánna az Királyné Aßßony: Kérlek jó mester, hogy ez dolog felől mindent igazán és nyilván mondgy meg énnékem? Monda az Anaetanabus: Egy az hatalmas Istenek közzül te veled közösül, és mind jó s mind gonosz szerencsédben meg segit tégedet. Felele az Olimpia: (jó mester,) mond meg énnékem, minémű ábrázatu az az Isten? Anaetanabus monda: Sem iffiu, sem vén, hanem ősbiben elegyedet. Hogy ha penigh kedvednek kel, figyelmezzél én hozzám, és te néked megh jelentem: Es monda: Eyjel meg látod. Meg álmodban közösül veled. Az Királyné Aßßony monda: Ha ezeket látandom, Nem ugy mint egy jövendő mondót, hanem mint Istent tisztellek. Anaetanabus monda: Légy békeességben Királyné Aßßony.

Ezeknek utánna az Anaetanabus az Király házából lejöven, ki méne az város on kívül egy pußtában: és ott füveket faggatván, és megh törvén őket, vizeket vébi vala: Es varáslások s ördöghi mestersegek által mivelé azt, hogy az Olimpia azon éyjel látná álmában, hogy az Hammon Isten ő velle közösülne, ki ezt mondaná neki: Aßßonyi állat, az te óltalmazódat méhedben fogattad.

Mikor

Mikor pedig reggel fel serkent volna álmaiból Olympia, hivatá Anaetanabus, és az álmot, mellyet látott vala, ő néki meghbeszéllé. Anaetanabus monda: Ha énnékem az Király házában helyet adtz, azt az Istent bínról bínre meghlátod én általlam. Mert az az Isten Sárkány képiben jö el te hozzád, Es az után ember ábrázatot reája vévén, az én képemben tertzik meg te néked.

Felele ezekre az Olympia: Mester, az mint binte mondád, válass helyt magadnak: és ha ezt igaznak lenni meg bizonyithatod, tégedet úgy mint az gyermek Attyát tartalak.

Es ezek után Anaetanabus az Király házában magának egy kamorát csináltata. Mint egy első tikbókor pedig az Anaetanabus sok varáslások és ördögsegek által kezdé az Sárkány képiben el változni, és az Olimpiának kamarája felé repülni. Bé menvén pedig az Olympia kamarájában, közöset velle, és az után monda: Ez az magzat erős bősű álló lében, és embertől semmiképpen meg nem győzettetik.

Reggel az Anaetanabus az Királyi házból alájövén, az Királyné Asszony immár terhes vala. Es mikor az Királyné Asszonynak méhe nevedezni kezdet volna, hivatá Anaetanabus, és monda néki: Kivánom tölled hogy énnékem mondgyad, mit cselekedik én velem az én Vram az Philep Király, ha meghjövend az hadból? Anaetanabus felele és monda: A fele: Mert az Hammon Isten megsegit teged.

Azon

Azon éjjel Philep Király az házban hog vólna, ál-
mot láta, hogy az Hammon Isten az ő feleségével, az
Olimpiával közösült vólna, és az ő méhét egy Arany-
gyűrűvel bé pecsételte vólna. Az arany gyűrűnek az
fejében egy kő vala, mely kővön ki vala metzve egy O-
roslán fő, az napnak sekere és egy éles tör. Es mon-
da néki: Aßonyiállat ez magzat lében az te óltalma-
zód.

Fel serkenvén azonban Philep Király álmából, hi-
vatá az ő jövendőljét az álmra, melyet ő látot vala,
hogy néki meg beßéllye. Es az jövendő mondó fele-
le: Hatalmas Philep Király, az te feleséged nem em-
bertől, hanem Istentől fogadot magzatot. Mert az
Oroslán fő, az napnak sekere, és az éles fegyver azt je-
lentik. Mert az kinek ő tölle kel fülettetni, annak bi-
rodalma ki terjed, mind nap kelet és mind nap nyu-
gotig. Az éles fegyver penigh azt jelenti, hogy min-
den nemzetsegek annak engedelmessek lésnek.

MIKEPPEN ANACTANABUS SARKANY

*kepiben az hartzon Philep Kiraly elöt forgot, es az
győzedelemben ielen volt.*

Zonközben Philep Király az ő ellenségé-
vel sembe állván, megh ütközék velle: és
Philep Király megh győzé az Görögöket,
kik ő ellenségi valának. Es ott az hartzon láta Phi-
lep Király egy Sarkányt, mely mindenüt az hartzon ő
előtte

előtte forog vala, és ellenségit erőssen vérti vala. Mi-
nek utánna haza tért volna Macedoniában Philep Ki-
rály, eleiben méne az Olimpia, és örvendezvén ő né-
ki: megh apolgattya vala őtet. Az Király penig reá
tekintvén az Olimpiára, látá hogy terhes volna, és
monda néki: Olimpia, én kívüllem kinek attad ma-
gadat? Vétkeztél, Nem-is vétkeztél: Mert Isten cse-
lekedet erős batalmat te raytad. En penig mind azo-
kat, az mellyek te raytad löttének az Istentől, álmom-
ban megh láttam. Annak-okáért mind én töllem,
mind egyéb emberektől fegyheretlennék találtattál
lenni.

MIKEPPEN ANACTANABUS SÁRKÁNY
kepiben ment Philep Királyhoz az lakodalomban.

GY némely napon Philep Király ud-
vart tétetvén az ő vitézinek, lakozik
vala az ő fő fő népeivel, és az Olimpia
Aßbonnyal. Azonközben az Anacta-
nabus az ő várásláfi által, Sárkány ké-
piben tűnék, és ott az lakozó vendégek közöt által
menvén, rettenetessen sívu vala, annyéra hogy az
vendégek mind elijedének. Es az Olimpiahoz kö-
zelgetvén az fejét ölébe le haytá, és apolgattya vala ő-
tet. Látván ezeket Philep Király, monda Olimpiá-
nak: Igazán mondom te néked, és mindeneknek,
hogy ezt az Sárkányt ot láttam az hartzon, mikoron
ellenségimet meg vertem. Ezek

Ezek el mulván , egy néhány nap után Philep Király ül vala egy nyári palotában , és látá hogy egy kis madárka az ő kebelében repüle bé, és mindgyarást kebelében tojék egyget. Es midőn ez madár mony ki eset vólna Philep Király kebeléből az padimontomra, kétfelę hafada, és legh ottan egy kicsiny kigyó kezd ki tekerődni belőlle: Es meg tekeredvén mikor bé akarna menni az madár monynak az héában , mindgyarást meg hala. Ezt látván Philep Király, igen meg háborodék rayta, és hivatá hozzája az jövendő mondot, és az csudát, mellyet látot vala, néki meg mondá: Felele néki az jövendőlő : Hatalmas Philep Király, te néked egy Fiu magzat bültetik, ki az te haláloed után Vralkodik. Ez béles világhnak kerektségét mind bėjárja, és mindenféle nemzetsegeket az ő birodalma alá hayt. De minek előtte meg térne az ő földében, hirtelen halállal meg hal.

Mikoron peng el közelgetne az Olimpiának süléseinek napja, kezd kefereghni, és gyötrődni magában. Es hívá hozzá az jövendőlőt az Anaetanabus, és monda néki: Mester, én igen igen nagy keferűségben és gyötrelemben vagyok. Felele Anaetanabus: Emelitsed magadat egy kevesse az te Királyi békedből: Mert ez órában az Csillagok az naptól meg háboritattanak. Es az Királyné Afßony fel emelkedék, és meg sünék az ő fáydalmának nagy vólta. Egy kevés üdő mulván ismét monda Olimpiának az Anaetanabus: Vlyle az te békedben: Es leülvén, mindgyárt süléà magzatot.

Es mikoron az Gyermek a földre le eset volna, nagy menydörgések és villamlások lönek. Ezt látván az Philep Király, meghémüle, és béméne az Olimpiához, és monda néki: Ezt gondoltam magamban, hogy ~~ez~~ Gyermeket mi semmiképpen el ne tartsuk, mert nem én töllem való, hanem az Istentől teremtetnek lenni ismértem. Mert látom, hogy az Csillagok is ennek az ő születésének idején mind megh változtanak. Avagy penigh nevellyük fel ötet emlékeztetre, és az én fiamnak, ki az más feleségemtől való volt helyében bállyon. Az Gyermeken pedig, sem az Attyának, sem az Annyának ábrázattya nem vala. Az ő haja mint az Oroblánnak ő bőri kemény vala. Szemei mint az Csillagok villagók valának. Fogai betelen hegyesek valának, és ő benne mindenképpen ay bőrsőfégh mint az Oroblánba vala. Es nevezteték az Gyermek az ő büléitől ALEXANDERNEK, az az, Sandornak.

Az Scholában mikoron járna, mind az tanolásban való serénységgel, és minden ékeffen való bóllásával egyebeket hozzá hasonlókát, mind fellyül halad vala. Mikoron őstán tizenkét estendőre jutot volna, az Sandor, bay vivásra, és egyébféle viadalokra tanítatik vala, és mindenebben hamar elő vébi vala magát. Midőn penigh az ő serénységét látta volna Philep Király, dicsíri vala ötet.

Es egyser monda Sandornak az Király: Fiam Sandor: Az te serénységedet, és az te elmédnek
gyors

gyors és éles vólrát feretem. De az én fivem megháborodik rajta, hogy az te ábrázatod ilyen rút, és mind különbb különb fele. Ezeket mikor meghallotta volna az Olimpia, megfelemlék, és hívá hozzája az Anaetanabus, és monda: Mester, érts megh most én töllem, mit gondol én felöllem az Király, mert azt mondgya vala az Sandornak: Szeretem (fiam) az te serénységedet, és az te ebes vóltodat, de bánom, hogy az te ábrázatod semmiben nem hasonlatos én hozzám. Anaetanabus kezde gondolkodni, és monda: Semmit nem árt az ő gondolattya. És az ő bókása ferént az Egben az csillagoknak az ő járásokokat nézi vala, és mind az többi felet penig egy csillagot igen néz vala.

Mikoron Sandor látta volna, hogy az Anaetanabus ekképpen nézné az csillagot, azt is magában beféllené felölle, monda az Anaetanabusnak: Az csillag az mellyet néz az éghben vagyoné? Anaetanabus felelvén, monda: Ot vagyon fiam. Monda Sandor: Meg mutathatná dé énnékem? Anaetanabus felele és monda: Eyjel jöy el én velem és megh mutatom. Sandor monda: El megyek: Mert örömet akarnám azt megh ismérnem. Azonban monda az Anaetanabus: Bizonyalt tudom, hogy ugyan az én fiam miat, és ő általla kel énnékem meghalnom. Hogy ezeket mondá, kezde az Király házából alá menni. És estve későn az város kívül méne, Sandorral egyetemben. És mikor az városnak magas árka hátán

járnának ketten, monda Anaetanabus: Fiam Sandor, Nézzed az csillagokat: Látodé, az Hercules csillaga meg homályosodor. Az Mercurius csillaga penigh nagy fényességgel villagh. Az Jupiter csillagát-is látom mely igen ragyag. Mindezek penig az én halálomat, mellyet az én fiamtól keltsenvednem, közel lenni jelentik.

Es mikor ekképpen néznék az csillagokat, Sandor közel járula az Anaetanabushoz, és nagy hirtelenséggel rábitá őtet az árokban, és ezt mondá neki: Szegény ember, ilyen halál kel néked, hogy a val meg haly. Hogy ha ez földi dologban bölcs vagy, miért hogy az mennyei dolgokban-is hamissan bölcsé tötted magadat, mindenekről hamissan jövendőlvén. Felele Anaetanabus: Meg ismértem vala én, hogy efféle halállal kel énnékem meg halnom. Lám te néked-is meg mondám, hogy az én fiam öl megh engemet. Sandor monda: Hát én te fiad vólnék ugy? Anaetanabus felele: Bizonyára én nemzettelek tégedet, és én fiam vagy te. Es mikoron ezeket mondotta vólna, ki szakada ottan az Lélek belölle.

Az Sandor penig fiui kegyességéből fel indítatván, fel vevé az Anaetanabusnak testét vállára, és fel vivé az Királyi házban. Es mikor látta vólna az Olimpia, monda Sandornak: Fiam Sandor, micsoda testet ho? Sandor felele: Az Anaetanabus teste ez. Monda Olimpia: Az Anaetanabus te Atyad vólt. Felele Sandor, és monda: Valamint binte az te bolondsá-
godból

godból cselekettél, fínte ugylőt. Es parancsolá, hog
el temetnék Anaetanabusnak testét.

MIKEPPEN AZ CAPADOCIANAK FEJE-
*delme vitte Philep Királyhoz az Bucefalast, az az,
à Bucifant nevű lovat.*

AZ űdőben az Cappadocia Országának feje-
delme vűn az Philep Királyhoz egy Buci-
fant nevű lovat, mely igen fene vala, nagy
dereku és szép módú ló vala, melyet min-
den felől vas lántzokkal meg kötöztenek vala, és ugy
hordozzák vála. Ennek az lónak szépségét és fene
vóltát mikoron látta volna Philep Király, parancsola
bólgainak és monda: Csinállyatok vas rostélyból
egy kamarát, hogy abba kössék ezt az lovat, hogy az
mely gonosz tévő embereknek törvény szerint megh
kel halniok, mindnyájan öletteffenek meg tőlle.

Azonközben űdő beforgván, Philep Királynak
ez meg jelenék álmában, hogy az ő halála után annak
kellene az ő Országában Vralkodni, az ki ezt az fene
lovat kedve szerint megh nyargalhatná. Mikor San-
dor immártizenkét estendős volna, kemény erejé
ben mérés bátor szívű bölcs ebes vala. Mert az hét
nemes tudomannyokat megh tanólta vala az ő Me-
sterétől, az bölcs Aristotelestől.

Egy nap azonközben, mikoron azon elő menne,
az hol az kalitkában ál vala az fene ló, tére oda, hogy
nézné meg ő-is az lovat az rostély által. Mindgyarást

Sandor

Sandor nyuýtá bé az ő kezét az rostélyon, és az ló ki nyuýtván az nyakát, kezdé Sandornak az kezét nyalni. Es az után le feküvék, és az lábait őfverakván, az fejét fel ütvén kezdé erősképpen nézni az Sandorra. Sandor penig esében vévén az lónak akarattyát, megnyitá az vas kalitkának aytáját, és bé menyén, kezdé az lónak az hátát törölgetni. Es az ló mindgyarást nagy felidőseget mutata az Sándorhoz: és miképpen láttuk, hogy az eb az ő Vra előtt hizelkedik, azonképpen az ló mindenben enged vala az Sándornak. Végezetre az Sándor hátára ülven, ki hozá az kalitkából, és kezdé őtet erőssen jargalnia.

Mikoron ezt látta volna Philep Király, monda az Sandornak: Fiam Sandor, az Isteneknek minden feleletek bé tellyesettenek te felölled. Mert az én halálom után az én Országomban te foghó Vralkodnia. Sandor bólván az Attyának, Philep Királynak, monda: Atyám Philep Király, ha lehetsegeft kérek tölled, ad meg énnékem: és engedgyed meg énnékem hog had üllyekén az te Királyi fékedben. Philep Király felele és ezt mondá: örömeft meg engedem (fiam) ezeketén te néked. Végy fel melléd válogatot báz lovaglegényeket, és herven ezer tífta arany forintokat az te uti költségedre, és meny el bép késülettel, és erős legényekkel.

Ezeket halván az Sandor, azonképpen minden módon fel késüle. Elindula ez okáért Sandor az ő barattyával, az Ephesusbéli bölcs Philosophussal, és
az ő ti-

az ő tizenkét Apródival, kiket magának választot vala,
és az több népekkel, vévén ő mellé drága ékecségeket,
és sok kincset. Es parancsola Sandor az ő főlgai-
nak, hogy az lovakra forgalmatos gondot viselné-
nek.

Es mikor Sandor menne Peloponesum felé, talál-
kozik sémben velle ugyan azon tartománnak Királ-
lya, Miklos Király az ő seregével, hogy sémbe megh-
vina az Sandorral. Es közelgetvén ő hozzája, mon-
da néki: Ki vagy te? Mond meg énnékem. Kinek
felele Sandor: En vagyok az Sandor, az Philep Ki-
rálynak fia. Monda Miklos Király: Kinek vélsz en-
gemet lenni? Sandor felele, és monda: Te vagy az
Medusoknak Királlya: Mind az által fel ne fuvalkod-
gyál kevélységre ebből, hogy én te néked Királyi ti-
telességet tők. Nem tudodé, hogy az ki magossan fel-
hág, nagyot esik alá is. Es gyakorta az alázatos mind
az égig felsőket magasztaltatni. Miklos Király fele-
le, és monda: Igazat főlál: De tekincs meg te maga-
dat. Sandor monda néki: Meny el én töllem, mert
nem töttem én semmit te ellened, miképpen te sem
töttél én ellenem. Azért ingyen sem illik be séddel
egymást megh rutolnunk és rágalmaznunk. Ezt ez-
okáért halván az Miklos Király, igen meg haraguvék,
és monda Sandornak: Néz én reám Sandor, és hald
meg, az mit főlok: Az én Atyám ugy éllyen, hogy ha
egy sör artzul pöklek, meg nem álhatod, hanem meg-
kel hálnod. Es mikoron ezeket mondotta volna,

artzul pöké Sandort, és monda néki: Ved el, és tünd
el te hitván kölyök az mit érdemlettél, és pironkod-
gyál. Sandor penigh az ő értelmes és bölcs volta fe-
rént monda néki: Miklos Király, miért hogy az én
kicsinségemet meg utáltad, és alázatoságomat: Es-
küöm néked az én Atyámnak egészségére, és az én A-
nyámnak, kinek méhében fogantattam egészségére,
hogy meg látod azt hogy én haddal jövök az te Or-
szágodra, és az te Országodat az én birodalmom alá
haytom. Miklos Király penigh ezen megh némula.
Es napot tőnek az viadalnak, és úgy válának el egy-
mástól.

MIKEPPEN VIÚT MEGHSANDOR

*Miklos Kirallyal, es meg győzte: Onnat meg iőven, talat-
ta Philep Kiralyt, hogymas feleséget vót, mellyet Ale-
xander el űzöt Attyától, es az ő Annyat viszza
adta Philep Kiralynak.*

Onnat megh jőven Sandor az ő Attyához
Philep Királyhoz, ezeket mind meg be-
béli, mint járt volna Miklos Kirallyal.
Es sereget készítvén, el méne az hagyot
napra az viadalnak helyére. Mikor mind ketten bém-
ben állottanak volna, trombitát futatván őſve űrkö-
zének, és rettenetessen ellenségesképpen egymásköze
vinak vala. Az győzelem penigh főlgála az San-
dornak. Es az Miklos Király népet mikor igen ves-
tenék, azonban Sandor meg fogá Miklos Kiralyt, és
fegy-

fegyverével fejét vévé: Es az ő Országát mindenestől birodalma alá haytá, és meg hódoltatá őket. Ezenképpen nagy győzedelemmel tére vissza az ő Attyához Philep Királyhoz.

Mikoron penigh vissza tért volna, találá Sandor Philep Királyt az Menykezőnek lakodalmában ülven. Mert elűzte vala tőle az Olimpiát, az Sandor Annját, és társul vötte vala magának egy ember Leányát, mely leánnak Cleopatra vala neve.

Bé méné ezokáért Sandor az menyegzi ben és ekképpen bóla Philep Királynak: Első viadalmomban és hadakozásomban nagy győzedelemmel jártam, és ez győzedelemnek dicshiretes és tiszt. fűges koronáját vöttem, de mind azonáltal mikor az én Anyámnak menyegzejét megberzem, ötet más Királynak feleségül adván, tégedet én-is semmiképpen nem hílak el az menyegzőben, miért hogy te-is menyeghzőt berzettél, melyben engemet nem hítál. Ezeket halván egy az vendégek közzül, kinek neve Lysias vala, monda Sandornak: Az Cleopatratól fíu támad, ki az te halálad után az országot birja, ki te hozzád hasonlatos lében. Ezen az Sandorigen megh háborodván, reá méné, és agyon üté az bottal, mellyet kezében vifel vala: Az Lysias penig mindgyarást megh hala.

Ezeket látván az Philep Király, megh háborodván, fel kele az Asztaltól, és az Sandorra rohanván, akará őtet fegyverével le vágni, és mindgyarást el esék, és nem juthata az Sandorhoz: Es mentől inkább siert vala az

Sandorra, annál gyakrabban az földre esik vala. Mő-
da azonközben Sandor nékie: Philep Király, ki Gö-
rög orságot egészen birodalmod alá haytottad, és
megh hódóltattad, miért nem ál megh az te erőnek
nyers vólta az telábaidban? Es azonközben az me-
nyegző el öflék. Az Sandor penigh minden ástalo-
kat az vendégeknék fel forgata, az Cleopatra-is meg-
ijedvén, nagy hirtelen fel ugrék az ástaltól.

Es Philep Király igen megh betegedék. Nem sok
nap után penig az Sandor béméne hozzá látogatni,
és monda néki: Philep Király, noha nem igen tífte-
sleges tégedet az te tulaydon neveddel csak sólitani-
is, mind azonáltal, nem úgy mint fiúnak illenék, de
mint ember baráttyával beél, én is azonképpen só-
lok te néked: Egyenesedgyél és békéllýél megh az te
feleségeddel. Az Lýfiának halála felől penig sem mi
keserűséged ne légyen, mert méltán hólt meg én mi-
attam: mert nem illik vala ő nékie ilyen undoksá-
gos vétket javallani, és bebedével óltalmazni: Te is
penigh méltatlan cselekedél, mikor én reám fegyve-
reddel támadtál. Es mikoron Sandor ezeket beél-
lené, kegyességből és keserületeességből fel indítatván,
firni kezdé.

Es ki menvén őrtölle Sandor, méne az Olimpiá-
hoz az ő Annyához, és monda néki: Te én Anyam,
az én Apámnak bántására és nehésségére ne légy. Iól-
lehet, hogy az te vétkeid titok dolog, de mind azon-
által fegyhetőnek láttatol lenni. Es ezeket mond-
ván, vi-

ván, vivé bé ötet Philep Királyhoz. Philep Király pe-
nig mihelyén meg látá az Olimpiát, mindgyárt hoz-
zá fogadá nagy bép tífteffeggel.

MIKEPPEN MENTENÉK AZ DARIUS
*Csaszar követi az Macedonai Philep Királyhoz, az szo-
kot adonak fel vetelere. Es mikeppen felelt meg
Sandor az követeknek*

EZeknek utánna menének az Philep Ki-
rályhoz, az Darius Császárnak fő fő né-
pei, kik Darius Császártól választattak va-
la az Országoknak adaja fel bédésére. Ki-
ket látván Sandor, monda nékiek: Mondgyátok
meg Darius Császárnak az tő Fejedelmeknek: Mi-
nek-utánna à Philep Király fia fel nevekédet, à Tyuk,
mely az arány tyukmonyakat toyja vala, az östövé-
ségnek miatta el hatta az tojást: Azokáért az Darius
Császárt is ez ő adajától meg fosztatot. Ezeket megh-
alván az Darius Császárt követi, igen csudálkozásnak
az Sandornak bölcsességén, és ékes bebedén. Es vi-
ssa menének Darius Császárhoz Persiának Királya-
hoz, és mindeneket rendel meg bebellének ő néki.

**MIKEPPEN MENT SANDOR AZ Ő AT-
tyának Philep Királynak parancsolattya bol az Armenia-
nak meg vetelere. Es meg időven onnat, mikeppen ölte
meg Pausaniast, ki az ő Attyara Philep királyra
tamadot vala.**

Azonközben hírével lőn Philep Királynak, hogy ő ellene fel támadot volna az Armenia, mely annak előtt az ő Birodalma alatt volt. Legottan sereget gyűjtven, el küldé az Sándort, hogy ő velük szemben megvina, és őket igája alá hajtáná. Az időben penighlen az Macedoniában egy Pausanias nevű ember, Cerustanak fia, ki igen méréb és gyors vala: ez Philep Királynak birodalma alatt vala. Ez mikor on sok időtől fogva kívánta volna az Olimpia Afsonyt, fel támadá az Philep Király ellen, és sereget gyűjtven, ellenségesképpen méne az Királyra.

Mikor on ezeket meg hallotta volna az Philep Király, eleiben méne ő néki az mezőben kevesed magával. Es mikor on láttá volna az sokaságot, mellyel az Pausanias ő reá jött vala, hátat adván, megh futamék. Az Pausanias penigh ezt látván, utánna indula, és egy éles Lántsával által üté. Holott az Philep Király jól lehet igen nagy sebbe esék. De mind az által nem hálá megh hirtelen, hanem hólt elevenül ot hagyaték. Az Macedoniabéli nép között penig nagy háboruság támadá, mert vélik vala, hogy meg hólt volna az Király.

Az Pausanias peniglen kevélységnek miatta fel vállalkodván, nagy vakmerőképpen bé rohana az Király házában, hogy onnan kivonná az Olimpia Afsonyt, és azt el ragadván magának tartanája.

Történék azonban, hogy Sándor az Armeniabé-
lieket

lieket meg győzvén, nagy tisztefféges győzedelemmel
jöne meg. Találá penig az országot az Philep Király
felől nagy háboruságban lenni. Az Olimpia Abbonj
penigh ki menvén az folyosónak bokot helyére, az
honnat ki néz vala mindenfelé. Mihelt látá az San-
dornak Zászlóit, és az ő győzedelmének jegyeit, kezde
kiáltani az Sandorhoz, ezt mondván: Fiam Sandor,
hol vagyon az Isteneknek te felölled való feleletek,
hogy te mindenkor győzedelmes lennél, és soha meg
nem győzeternél?

Ertvén penig az Pausanias az Sandornak megh jö-
vetelit, ki méne eleiben, és sémiben állá velle. Kit mi-
kor az Sandor látot volna, reá rohanván, és fegyverét
ki vonván, ötet mindgyárt levágá. Egy penigh az se-
reg közzül monda Sandornak: Felséges Király San-
dor, az te Atyád az Philep Király megh holt az mező-
ben. Ezt halván az Sandor, mindgyárt el ki méne,
hogy ötet megh látnája. Es mikoron holt elevenül
találta volna, nagy keserveffen kezde sirni.

Látván penig Philep Király ötet, monda néki: Fi-
am Sandor, immár vig vagyok, és vigan halok megh,
mert az én gyilkossomat megh ölvén, erős bosszút ál-
lítottál én éretem. Es ezeket mondván, mindgyarást
ki szakada az lélek belőlle. Az Sandor peniglen nagy
sírással keseregh vala az ő Atyának Philep Királynak
halálán. Es ötet nagy tisztefféggel el temeté.

MIKEP.

MIKEPPEN SANDOR MEG CORONASZ-
tatván, űlt az ő Attyának székiben. Es mikeppen paran-
csolta Macedoniai nepeknek, hogy fel fegyver-
kezzenek, es hadra készülnek.

EGY néminémű napon az Sandornagy ti-
tesleggel meg Coronáztatván, űlt az ő At-
tyának székiben. Es az orfághnak népét
öbve gyűjtven, ekképpen szóla nékik: Ma-
cedoniabéli, Traciabéli, és Theffaloniabéli férfiak, és
mind egyéb Görög nemzetek, úgy nézzetek én reám
Sandorra, hogy az pogányoktól való felelmet hátra
vessetek, mert én azokat mind az én birodalmon alá
haytom. Ha kinek tőközzületek fegyvere nincsen,
vegyen az én tárházamból, és késűllyön fel az hadra.
Az kinek pedig tulaydon fegyvere vagyon, késűllyön
fel azzal.

Ezeket halván az régi és vén katonák, egyenlő szó-
val felelvén, ezt mondák: Felséges Király Sandor,
fok időtől fogván vitézkettünk az te Atyáddal az Phi-
lep Királlyal, nincsen immár mi nekünk annyi erőnk,
hogy az fegyvernek öltözetit el hordozhassuk, és az
hartznak tulyságát el szenvedhessük. Mert az mi i-
dők immár vénseghre jutot. Annak okáért ha ter-
zik, válass te melléd iffiakat, kik az hadnak terhet te
melletted inkább el viselhessék és szenvedhessék.

Felele Sandor az vén katonáknak, és monda: In-
kább akarom választani az tökéletes és gyakorlot vé-
neket,

neket, hogy nem mint az gyakorlatlan és iffiu nép-
nek serénységét. Mert az iffiak gyakorta fietnek ve-
fedelmekre, az ő iffiuságoknak erejében igen bizván.
Az vénnek pedig mindeneket nagy ebesen és jó taná-
csal cselekednek. Mikoron ezeket mondotta volna,
mindnyáján dicfírék az ő bölcs és ebes vóltát. Es vé-
gezék, hogy egyenlő akarattal engednének ő néki, és
mindeneket ő velle egygyüt bevenednének.

MIKEPPEN SANDOR SEREGET GYÜJT-
ven, ment Olasz Országra, es az Romaiakat meg
bodoltatta.

EG Y keves üdö mulván az Sandor sereget
gyűjtven, és nagy haddal fel késűlvén, kezdé
Olasz Országba menni. Es utában Calcedo-
niát megh vévé. Az Calcedon városbéliek
penig az városnak köfalaira fel menvén, erősképpen
ellennek tufakodnak vala. Kinek Sandor monda:
Néktek bölök Calcedon városbéliek, avagy viatok vi-
téz módon, avagy hódollyatok meg az ti reátok vivó
hadakozóknak. Mind azonáltal Sandor megh vévé
Calcedont.

Innét ki menvén, és az tengeren hajózván, méne
Olasz Országban, az Romabélieknek ő kevélységeket
akarván megh enyhíteni. Az Romabéli fejedelmek
penig, az Pólgár Mesterek, megh halván az Sandornak
reájok való menetelit, igen megh rettenének. Es az
népet őve gyűjtven, hatvan ezer talentum arannyat,

és száz arany koronát küldének ajándékban az Sandornak: Könyörgének az mellet néki, hogy semmiképpen ne vina ő reájok.

Ekképpen az Sandor az Romabéliektől az adót felvén, és minden népektől, kik Olasz Országban, és Olasz ország kívül laknak vala, és mind az egész Europabéli nemzetsegektől, az napnyugatfelé való tengeriglen, és békefességben hagyá őket. Es onnat elmentvén, jutta Affricában, holot kevés ellene tufakodókat találá, és azt-is mind az ő birodalma alá haytá. Affricából mikor ki ment volna, parancsola az ő vitézinek, hogy ő velle egyetemben hajókban szállanának: Es ekképpen méne az Pharrarades nevű fígetben, hogy az Hammon Istenről tanácsot kérdene. Es mikor oda jutot volna, bé méne az Apollonak és az Hammon Isteneknek Templumában, és ott áldozatokat tévén, és könyörögvén, kéri vala az Hammon Istent, hogy ő néki mindenekről igazán jövendőt mondana.

Azon éjjel meghjelenék ő néki az Hammon Isten álmában, nagy öltözetben és rettenetes ábrázatban, és monda ő néki: Sandor, el változtathatodé ezt az hegyet? és az te válladon el hordozhatodé: Felele Sandor, és monda: Hogy lehetne az, ki volna az, az ki azt mivelhetné? Es monda ő néki az Serapis Isten: Miképpen, ez az hegy el nem változtattya az ő helyét: azonképpen az te neved és hired meg marad mig ez földön nemzetsegek lésnek.

Az után az Sandor kezdé könyörögni, és monda:
Kérlek

Kérlek
kem,
nom
nincs b
tudnia
met, m
te néke
nek jób
napról
semmik
az nap
ked, az
kenvér
kezde
vezéaz

MIKE
ta A

ribségg
Egyptu
lyet Má
Sandor,
ő néki:

Kérlek téged jó Sérapis, hogy jövendöld meg énné-
kem, micsoda halállal kellek énnékem megh hal-
nom? Monda az Serapis: Igen jó embernek, és
nincs bánattýára, az ő utólsó végétavagy halálát nem
tudnia. De mind azáltal, miért hogy kérdél enge-
met, megh mondom te néked: Csak egy ital után kel-
te néked keserves halált szenvedned: Es az te életed-
nek jób idejében kel megh haldod. Mind azáltal, az
napról és az óráról semmit ne kérdezkedgyél: Mert
semmiképpen megh nem mondom te néked. Mert
az nap kelet felől való Istenek megh mondgyák te né-
ked, az te életednek el rendeltetet határát. Es fel ser-
kenvén Sandor álmából, igen megh bomorodek. Es
kezde őt egy várost rakatni, az ő hírére nevére, és ne-
vezé azt Alexandriának.

**MIKEPPEN SANDOR MEG HODOLTAT-
ta Egyptust, Sirit, Tirust, es egész Sido Orszagot.**

Hátván azokközben az Egyptusbéliek az
Sandornak reájok való menetelét, elei-
ben ki menének ő néki, és megh hódolá-
nak, és őtet Egyptus országban nagy bép-
tisteléggel bé fogadák. Es mikor bé menne Sandor
Egyptusban, találá egy nagy Királyi Oslopot, mel-
lyet Márvány kőből ki faraghtanak: Es arra nézvén
Sandor, monda: Kié ez az Oslop? Es mondának
ő néki: Ez az Oslop az Egyptusbéliek bölcs Királ-

lyoknak Anaetanabusnak Öblöpa. Ezeket halván Sandor, monda: Az Anaetanabus én Atyám volt. Es ezeket mondván, mindgyárt leborula az földre, és az öblöpet kezdé csókolgarni.

Ezeknek utána méne Siriában, Az Siriabéliek pedig erőssen vinak vala ellene, holot Sandor népében is Sokat elveste. Onnat elindulván, méne Damascus városra, és megvévé azt. Az után hogy Siriát megvévé, el méne, és tábort jára az Tyrus nevű város mellett. Holott az Sandor sok nyavalyákat és károkat ő népében tött vala. Mert az Tyrus város erős vala, mind helyel, és mind épülettel. Erős köfalokkal megh keritetet vala, és minden egyéb épületekkel. Természet szerint inkább erős vala az helyel. Mert vala fíntén az tenger partyán. Ott az Sandor egy igen nagy alkormánt állata az tengeren, az városnak köfalá mellé, hogy semmi rendbéli hajós népek az partra ki ne bálhatnának, és az partról az tengerre se mehetnének.

Gondolkodik vala az Sandor, miképpen férhetne ostrommal az városhoz. Mikoron pedig Sandor fekkút vólna. Ot az városat egy néhány napiglan, azonközben kezdének megh bűkűlni. Mindgyárt Sandor levelet irata az Sidóknak Papi fejedelmekhez, kinek neve *Iadelus* vala, intvén őtet, hogy ő néki az tábor bűkségére való segítséget küldene, és minden pénzre való marhákat és árukat vitetne ki az ő táborára. Annak felette ezt is meg iratá, hogy az adót, mellyet az

előt

előt Darius Császárnak fizetet, minden késedelemnél-
kül mindgyárást nékie küldgye: Es hogy inkább vá-
lassza az Macedoniabelieknek barátságokat, hogy
nem mint az Perziabeliekét.

Ezeket az levélből megértvén az Sidóknak Papi
fejedelme, ekképpen felele az levél vívőknek: Igaz
hitőm se ént mondom, hogy én az én adómat igaz
hit alatt Dariusnak bé adtam, és én fenki mellet ő elle-
ne fegyvert nem vonok, és az én hitőmet, mellyet né-
ki bé adtam, soha hátra nem vonom.

Ezeket mikoron az követektől Sandor megértet-
te volna, igen meg háborodék az Sidóknak fejedelme
ellen, és monda: Oly bosszút állok az Sidókon, hogj
ennek utánna meg nem tudgyák válastani, kinek pa-
rancsolatcyát kellyen meg fagadniok és meg tartá-
niok. Mind az által nem hagyá el Tyrus városát.

Azon más éjyel látá Sandor olyan álmot: Hát
tart ő kezében egy nagy gerezd bőlöt, mellyet az föld-
höz csapa, és az földön lábáival el ronta, melyből bort
facsara ki. Fel serkenvén Sandor álmából, hivatá hoz-
zája az jövendölöt, és megh beállé néki az álmot. Az
jövendölő pedig felele: Sandor légy jó reménységben
az Tyrus város felől, és semmiben ne kételkedgyél.
Mert az bőlő, mellyet kezeden tartasz volt, és az föld-
höz csapván, ott mind el rontodtad, ez az város, mel-
lyet ténnen erőddel meg veszel, és lábod alá tapodod.

Ezeket halván az Sandor, annál inkább kezdé gon-
dolkodni, miképpen ferhetne az városnak ő meg vé-
teléhez.

teléhez. Epite annak-okáért Sandor az tengeren igen nagy alkotmánt hajókból, mellyet fáz vas matskák tartnak vala. Az hajókra fellyül oly nagy magos alkotmánt építete, hogy az városnak ő köfalainál, és minden egyéb tornyainál magosb vala. Sandor penigh fegyverében fel öltözvén, fel méne az nagy magos alkotmányra csak ő maga, és parancsolá mind az egész seregnek, hogy viadalhoz mind fel készülének: Es mihelt látnák, hogy ő bé megyen az városban, egybér s' mind ostromnak mennének az város köfalának. Ott az Sandor az vas matskákat felbedetvén, állatá az nagy alkotmányt az városnak köfalai mellé. Sandor penigh mikoron fen állana az alkotmánnak tetején, ughrék el bé mindgyarást az városban, az mely aránt ál vala Balaam, az városnak fejedelme, és mindgyarást fel álván az Sandor, rohana Balaamra az ő fegyverével, és mindgyárt meg ölé az Balaamot.

Látván az Macedoniabéliek, és az több Görögök, hogy Sandor bé bököt vólna az városban, kezdének leg ottan az ostromon az köfalra fel menni, ki laytorján s' ki mint mehet vala. Az Tyrus városbéliek annyira meg rettenének az ő fejedelmeknek az Balaamnak hirtelen halálán, hogy semmiképpen az Görögöknek ellenek nem áthatnak vala. Es ekképpen az várost meg vévén, mindenestől földre le rontatá. Es onnat sier vala fel menni Ierusalemre, hogy azt is meg venné.

Mikép-

MIKE

öve gyü
hagy a né
llent seg
dozat ut
ezt mon
az város
jár nyílt
az város
magad p
fép tibia
nyetek ki
tű raytat
birója lé
megron
Feleb
az Sidók
ban, Par
pen csele
te vólna.
városból
nagy soka
re, honna

MIKEPTEN FOGATTAK AZ SIDOK SANDORT az Angyalnak intéséből.

AZ Iadelus, az Sidóknak Papi fejedelme, mikor meg hallotta volna, hogy Sandor ment a Jerusálemre, igen meghijede rayta. Es öbve gyűjtvén az Sidókat, harmad napig való böjtot hagyva nekik, és könyörgéseket áldozatokat, hogy az Istent segítségül hinák parancsolá. Azon éjzel az áldozat után, az Istennek Angyala meghjelenék néki, ezt mondván: Ne fély semmit, hanem mindgyarást az városnak urzáit tisztítsd meg, és az városnak kapuját nyissák meg, és mind az városbéli nép mennyen ki az városból szép tiszta fehér ruhákban felöltöztvén: Te magad penigh, és te veled egyűt az több Papok, az több szép tiszta fehér Papi öltözetekben felöltöztvén, mentetek kieleiben az Sandornak: Mert búkség ő néki több raytatok-is birodalmot venni, ki mind ez világnak bírója lében: Végezetre azért az Istennek haraghja meg rontya-ötet.

Fel ebredvén álmából az Iadelus, öbve hívá mind az Sidókat, és megh beállé, valamit látot vala álmában. Parancsolá ez okáért, hogy mindnyájan akképpen cselekednének, az mint az Angyal meg jelentette volna. Felöltöztvén azért, mindgyarást ki méne az városból az több Papokkal, és az városbéli népnek nagy sokaságával egyetemben, és méne fel egy hegyre, honnat mind az egész város, és az Templum mind meg

meg látzik vala, és ott várja vala az Sandornak jövetel-
lit. Mikoron ez-okáért Sandor Ierusalemre menne,
közelite az hegy felé, az hol az Sidók valának, és lát-
ván az nagy sokasságot, mely fejjéruhákban fel öltö-
zött vala, és az Papokat, és az Papi fejedelmet bép fejér
Papi öltözetben lenni: Az ő fején vala bép tiszta fejér
gyölcs. Es azon fellyül bép tiszta aranyból csinált kőf-
fiomor vött vala, melyre az Istennek nevét négy Sidó
bötűvel meg irták vala. Leg ottan Sandor bállá az se-
regnek, hogy meg állanának. Maga pedig Sandor el-
méné ő hozzájuk, és ő utánna egy néhány fő népek.
Es mikor oda jutott volna, le bállá lováról, és az Isten-
nek nevét, az mellyet látott vala imádá. Az Sidók
mindgyarást egybér s mind kezdék köbönteni az San-
dort, és nagy fel bóval kezdenék kiáltani, ezt mond-
ván: Ellyen, ellyen az hatalmas Sandor, ellyen győ-
zedelmessül: ellyen győzhetetlenül, és minden földi
fejedelmeknek felette magabaltassék, és dicsíretesb
légyen.

Ezeket halván az Siriabéli Királlyok, kik velle va-
lának, igen csudálkozván ő közöttök, zugolódnak
vala. Egy az fejedelmek között, kinek neve Parme-
nio vala, kérdé az Sandort, mondván: Te hatalmas
fejedelem Sandor, mi dolog ez, hogy mikor minden
népek te néked térdet fejet haytanának, te még is-
imádád térdet fejet haytván az Sidóknak fejedelmét?
Kinek Sandor felele, és monda: Nem ezt az Papot
imádtam én, hanem azt az Istent, kinek Papságát az à
Pap vi-

Pap viseli. Mert ennek ábrázattyában és öltözetiben láttam én meg azt az Istent, meg Macedoniában mikor vólnék. Es gondolkodván rólla magamban, miképpen haythatnám én az én birodalmom alá az egész Ásiát. Annak-okaért tudván, hogy Istennek segítse velem lévén, Darius Császárt megh győzőm, és az Persiabélieknek ő hatalmakot és Vraságokat el rontom, és valamelyeket én az én fivemben el gondoltam, mindeneket meg ferezhetek jól hiszem.

Es ezeket főlván az ő népeinek, bé méne az Papokkal Ierusalemnek városában, és az Templumban is, mellyet az bölcs Salamon rakatot vala. Es az Papoknak mutogatások férént Sidó módra áldozatot tön az Istennek, és az Papi fejedelem eleiben vivé ő néki az Daniel Propheta irását, melyben megh vala irván, hogy egy à Görögök között támadna, ki az Persiabélieknek birodalmokat és hatalmokat el rontaná, *Lasd meg Dan. 8. cap.*

Sandor pedig ő magára magyarázván az Prophe-
ta irását, igen örül vala, és mindgyarást az Papi fejedele-
lemnek, és mind az több Papoknak nagy sok drága a-
jándékokat osztogata. Es igiré ezt nékiek, hogy vala-
mi kérést ő tölle kérnének, megh adná azt ő nékiek. Az
Papi fejedelem monda: Engetteflek megh mi né-
künk, hogy az mi Atyáinknak és a mi eleinknek tör-
vényekkel éllyünk, és hét estendeig len adó nélkül le-
gyünk. Es Sandor mindeneket megh engede ő né-
kiek. Ennek utánna ezt-is kéré az Papi fejedelem az

Sandortól, hogy az Sidók, kik Mediában és Babiloniában vólnának, az Sidóknak szokot törvényekkel szabadon élhetnének. Sandor pedig mindeneket, az mellyeket kívánnak vala, megh enged vala nékik. Es ezenképpen el hagyván Ierusalémet, méne az több városokra, holot mind tisztességgel fogadgyák vala.

MIKEPPEN BESZELLETTEK MEG AZ
Siriabeliek, kik Sandor előtt el futottak volt az Dariusnak, mint verettenek meg az Sandortól.

AZ űdőben, mikor Sandor járna Sidóságban, az Siriabéliek kik el futottak vala Sandor előtt, az Darius Császárhoz, rendel meg beállék Darius Császárnak, mint jártanak vólna az nagy Sandorral. Ezeket meg halván az Darius Császár, tudakozni kezdé az Sandornak az ő ábrázattyáról és állapotjáról. Az futottak pedig meg mutatták néki Sandornak az ő ábrázattyát, mellyet bép hártýára mind meg irtak vala. Ezt mikor az Darius látta vólna, megh utálá őtet az ő kicsfinded állapotjáért. Es mindgyarást küldé az Darius Császár, az Sandornak egy játékra való laptát. Masodikat, melynek Persiai nyelven *Zocha* vala neve, és egy arany Rakot. Es ezek mellé egy levelet írta, mely ilyenképpen írván vala.

MIKEPPEN DARIUS CSÁSZAR ELÍSZ
szór levelet irt az nagy Sandornak.

Darius

DARIVS Csásár Királlyoknak Királya, és Vraknak Vra, az napnak Attya, Ki az Perfiabéli Istenekkel egyenlő, Az ő főlgájának az Sandornak, ezt írja: Hallottuk, és megértettük, hogy kevélységből fel fuvalkottál, és héába való dicshireteknek általla fel magasztaltatván, gyűtőtél valami latrokat te melléd, az nap nyugotfele. Es hogy az Perfiabélieknek fántalan sokasságával akarék megh vinia, kiknek az ő erejeket te soha megh nem győzheted, mert megh az Istenek-is, az kik ez földet tartják és táplállyák, azok-is az mi hirünket javallyák és dicfirik. Te pedig mint egy kicsin ember, igyekezel az te kicsinségedből fel magasztaltatni, mint az eger ki főkik az ő lyukából, te-is ugy házadból. Mert el ki jöttél az te földedből, és Perfiának az ő féles és tágas határin ide s tova budosol és játszodozol, miképpen az eger az házban, az hol nincs semmi matska, sem egyéb eger fogó. En penigh alattomban esemben vessem mind az te dólgaiddat, és mikor finte legh nagyobb bátorságodban bolondoskodnál, reád rohanván megh foglak, és rutúl kel el vesned miattam. Szükséghezért hogy esedben ved magadat, ha az gonosz hírt és nevet el akarod távoztatni. Tegy meg azért jó begény az te földedben, és nyugodgyál megh az te Anyádnak ölében. Imé kültem te néked egy lap-tát. Más ajándékot ezt az *Zochat*, mellyekkel gyermekie játékot játszodgyál, miért hogy gyermek vagy,

bűkösség és illik, hogy gyermeki dőlőkat forgass. Iól tudom én az tű nagy bűgűteket, hogy meg csak testeteket-is alig táplálhattátok el: Te pedig meg-is azt véled, hogy az Darius birodalmát tiéd dé tébed. Az én Atyámnak életére esküszöm, hogy annyi arany vagyon Perfiában, hogy ha mind öfve gyűytenék, az napnak az ő fenyét meghaladná. Azokáért parancsolom te néked erőssen, hogy az te bolondságodat és héában való dicfiredet hátra hadgyad, bé meny vífontag Macedoniában. Hogy ha ezt nem miveled, és az én parancsolatommal nem gondolk, küldök te reád bántalan sok fegjvereseket, kik tégedet nem úgy, mint Philep Király fiát, hanem mint latroknak és tolvajoknak fejedelmét, keserveffen meg fcsitfenek.

MIKEP TEN SANDOR OLVASTATTA
el az Darius Császár levelet az ő vitézi elót.

Eljútának azonközben, az Darius Császár követi az Sandorhoz. Es eleiben vivék ő nékie az Darius levelét, mind az több ajándékokkal egyetemben. Sandor penigh az levelet mind az egész sereg elót el olvastatá. Es az levelet halván az Sandor vitézi, igen megh háborodának rayta. Ezt látván az Sandor, monda nékiek: Vitézim és én jó társaim, miért háborodik meg az ti fiverek az Darius levelét látván? Nem tudgyátoké, hogy az mely ebek

eb k sokat ugatnak, nem igen szoktanak azok megh
marni. En penigh el hittem, hogy ez levél igazatból
egy részből, tudni illik, az kincsnék soklaga felől, mel-
lyet mond az Darius Perfiában ő nála lenni. Es ez-
okáért búkséggh mi nekünk ezért vitézképpen ő véllek
meg vinunk. Es ezeket mondván, parancsolá az ő
vitézinek, hogy az Darius követit megh fognák, és ő-
ket fel akaftanák.

Az követek penig nagy felbóval kezdének kiálta-
ni, ezt mondván: Hatalmas Király Sandor, micfoda
vétkünk vagyon mi nekünk, hogy az mi fejedelmün-
kért kel mi nekünk megh halnunk? Felele Sandor, és
monda ő nékik: Az tő fejedelmeteknek írása kénfe-
rit engemet erre, hogy így cselekedgyem tő veletek,
az ki titöket az latorhoz nem bánat küldeni. Felelé-
nek az követek, mondván: Az mi fejedelmünk irta
ezeket te néked, mert az te nagy vóltodat és hatalmas-
ságodat annyira megh nem értette. Ezért bocsfás el
minket, mert mi bebellyük megh ő néki az te nagy di-
csőffegeder.

Ennek okáért Sandor el bocsfátá őket, és lakoda-
lomban hivatá az után őket. Mikoron immár az la-
kodalomban vólnának, mondának az követek San-
dornak: Hatalmas Sandor, ha te felségednek tertzik,
parancsoly az te ből gaidnak, hogy ez eren jöjjenek el
mi velünk, és az Dariust mi ő kezekben adgyuk. San-
dor felele nékik, és monda: Vigadgyatok most azon
hogy it ültök, mert az ti fejedelmeteknek el árulására

egy ember sem adatik én töllem tő néktek. Másod napon azért az Sandor-is levelet írta az Dariusznak, ilyen módon.

*AZ NAGY SANDOR LEVELE, MEL-
lyet iratott az Darius Csaszarnak.*

SANDOR, Philep Királynak és Olimpia Áffonnak fia, az Királyoknak Királyának, és az Napnak Attyának, kiegyenlőképpen fénlik az Perfiabéli Istenekkel, az az: Az Dariusnak ezt írja, mondván: Ha az igasságot megh tekintyűk, és eűnkben venni akarjuk, megh láttyuk hogy mi semmit nem birunk, ugy mint tulaydonunkat, hanem valamit birunk, mind másünnatállot mi reánk. Es mikor mindnyájunknak szerencseje igen haylandó, ugy hogy gyakorta az gazdagból begények lésnek az emberek. Es az vigasságok után bomoruságok érkeznek az emberekre. Es az nagy tíftefféghről gyakorta le vetessenek; Es ekképpen vífontagh változik az embereknek szerencsejek: Nem illik azért valakihez, hogy ha jó szerencsében és nagy tífteffégben vagyon, hogy annyira el hidgye magát, hogy nálánál aláb valókat mind meg utállyon. Mert gyakorta az aláb való fel magasztaltatik, és az nagy fejedelem mind az földig meg gyaláztatik. Ektelen dolog és ondogság ez azért, az mit te ilyen nagy hatalmas fejedelem, mint az emberektől lártatol lenni, énnekem kisdednek és alázatosnak ilyeneket végezned és izen-

és izenned. Te hasonlatos vagy az naphoz, és az Istenektől adatot fékben a Perfiabéli Istenekkel monddod hogy űlő: De miért hogy az Istenek halhatatlannok, az halandó emberekkel nem igen társalkodnak. En bizonyára hogy halandó vagyok, és úgy mégyek te reád, mint halandó emberrel megh vini. Te pedig ki igen nagy és felfejes vagy, és akarod magadot mődani úgy mint halhatatlannak, mikoron én velem meg akaró vinia, ha engemet meg győzendő is, semmi dicőfretet ezzel magadnak nem nyerő. Mert egy kőded embert bírő meg. De hogj ha én tégedet meg győzlek, énnékem nagy tőfőteőfőgemre és dicőfretemre lében, hogy ilyen nagy hatalmas fejedelmien győzedelmet vőttem. Es mivel hogy mondád, az Perfiát fok arannyal és kincsel bővőlkődni. Fel gerjőfőted az mi fivőnket, és megh vidámittál minket az mi erőnkben, hogy vőfőteőfőgőnkkel ezt az kincset miénkétehesőük, és az fegényőfőget, melyben minket lenni mondád, rőllunk el vethesőük. Hogy énnékem az ajándékokat külted: azokkal bizonynyal jővendőket megh jővendőltél. Mert az laptának kerekőfőgőn értem, hog az egőfő földnek az én birodalmom alá kel jőni. Az második ajándékon ezt értem, hogy minden Királyok és földi fejedelmek én előfőtem megh hajolnak. Te penigh ki ilyen nagy és hatalmas vagy, immár bé attad énnékem adódat, mikoron ez ajándékokat, kiknek ilyen nagy mőltőfőságok vagyon, tetőlled el vőttem. Mikoron ez levelet meg irattatta vőlna Sandor, hi-

dor, hivatá hozzája az Darius Császárnak követit, és őket bép ajándékokkal megh ajándékozván, az levelet kezekben adá, és el boclátá őket. Az követek penigh vißba menének Dariushoz.

Ezeknek utánna Sandor seregét el inditván, kezde menni az Darius lakó helye felé Perfiában. Darius azonközben el olvasván az Sandor levelét, igen megh háborodék. Irattat annak-okáért az ő bõlgainak ezképpen.

DARIUS CSASZAR LEVELE, MEL-
lyet irt szolgainak Primusnak es Antiochusnak, az ő
fõ szolgainak, az Sandor levelebbõl okot vevén.

Királyoknak Királlya az Darius Csásár, Primusnak és Antiochusnak, köszönetit írja, és ezt parancsollya: Hallottuk, hog Sandor az Philep Királynak fia, meg boldulván kevélyseghnek miatta, Asiában bé jõt. Es őket nagy sok bépsegtõl megh fõstotta. Annak-okáért erõssen hadgyuk és parancsollyuk, hogy jó vitézekkel, nagy sereggel, és mi nekünk jó hiveinkel õvegyülvén, ez pogány Gyermekek ellen fel támadni ne késsetek: Hanem reá mennyetek, õtet meg fogjátok, és én elõmben hozzátok, hogy õtet ostorral meg veressem, fel öltöztessék bársonyban, és vißba küldgyem õtet az ő Annyának, az Olimpia Asszonynak.

El olvasván azért az Darius bõlgai ez levelet, ekképpen íranak feleletet Dariusnak.

PRIM

PRIM
Lev

Te fel
mek Sand
kat igen
kezdén
vén min
faladánk
kezekbõl
birodalm
nek aláza
nekünk le
let meg o
meg mon
és az Sira
vólna. Ez
ira az Sand

DARI
az nag

PRIMUSNAK ES ANTIOCHUSNAK

*Levele, melyben felételnek Darius Császárnak
az ő Uroknak levelere.*

Inden Királyoknak Királyának, az nagy
hatalmas fejedelemnek, az Darius Csá-
sáárnak, Primus és Antiochus bőlgalat-
tyokat ajánlyák.

Te felségednek ezt adgyuk tuttára, hogy az gyer-
mek Sandor, az mint felséged nevezi, az mi Országun-
kat igen el pusztította. Mi nagy sokasággal fel gyüle-
kezvén ellene vivunk vala: De ők hatalmasbak lé-
vén mi nálunknál, mi meg futamánk elöttök, és aligh
baladánk és menekedénk ki az ő fegyveres vitézinek
kezekből; Mi annak-okáért kiket mondotok az tő
birodalmatoknak segittőjének lenni. Te felséged-
nek alázatosképpen könyörgünk, hogy felséged mi
nékünk legyen segítséggel. Es mikor Darius ez leve-
let meg o' valta vólna, azonban jöve más követ-is, ki
meg mondá Dariusnak, hogy az Sandor közel vólna,
és az *Siragma* nevű folyó viz mellett tábort jártatott
vólna. Ezeket halván az Darius Csásár, ísmét levelet
íra az Sandornak.

DARIUSNAK MASODIK LEVELE

*az nagy Sandorhoz, es mikeppen Darius Császár
küldötte Sandornak az makot.*

Inden Királyoknak Királlya, és Vrak-
nak ura, az hatalmas Darius Császársá-
dornak az öfölgájának ezt parácsollya.
Mind ez féles világon híres és dic-
retes az Dariusnak neve. Te pedig mi-
képpen mértél által jöni ennyi folyó vizeken, hegye-
ken, és tengereken, és az én országomnak birodalma
ellen fel támadni? Nagy dicsíretedre és tisztességedre
vólna ez-is néked, hogy ha én engedelmem és akara-
tom nélkül Macedoniát birharnád, és Vrakodhatnál
benne. Jó volna te néked, hogy ez te sok gonosz
cselekedetedet meg bánád bánád, és meg térnél ab-
ból, hogy nem mint az én haragomat és bosszú állá-
somat reád várnád. Mert az én Vraságom és hatál-
mam annyi, hogy az nélkül az föld ugyan özvegynék,
és pusztának mondhatnék lenni. Annak-okaért téry
meg az te földedben, minek előtte az én bosszú állásra
való haragom az te fejedre szálljon. Es hogy az mi
nagy erőnket és dicsőségünket meg ismerjed, jelent-
tyük te néked az máknak sokaságán, mellyet ez sák-
ban te hozzád kültem. Látod azokaért, ha ezt az má-
kot eggyenként meg számlálhatod. Tudgyad bizo-
nyal, hogy az én népemnek is sokaságát megh szá-
mlálhatod. Hogy ha meg nem számlálhatandod, téry
meg az te földedben és feletkezzél el az te előbbi cse-
lekedetidről. Mert számlálhatatlan az én fegyveres és
hadakozó népem. Es ez után effélet ne cselekedgyél.

Mikoron ezokaért el jutottak vólna az Darius kö-
veti az

veti az Sa
us levelé
hogy a
az mákb
gya vala
gen sok
képpen a
közben
verelőt,
kik meg
limpia A
ket halv
mind az

SAND
Da

Ezt a
velek érte
mit im m
tölled val
dekenyfe
lástam az
vagyon.

veti az Sandorhoz, eleiben viték Sandornak az Darius levelét, és az fákbéli mákot. Mindgyarást penigh hogy az levelet el olvasá nyula bé az fákban, és ki vön az mákban és fájában tévén, kezdé rágni, és ezt mondgya vala: Vésem esemben hogy az Darius népe igen sok fámu: de mint ez az mák, hogy lágy, azonképpen azok-is erőtleneknek találtnak. Azonközben mikor azt cselekedné Sandor az Darius követi elöt, jövének Macedoniából egy néhány követek, kik meg mondák Sandornak, hogy az ő Anyja az Olimpia Aëfony, igen nagy betegségben volna. Ezeket halván az Sandor, igen megomorodék rayta. De mind azáltal Dariusnak levelet illyenképpen irata.

SANDORNAKFELELŐ LEVELE AZ

Darius levelere. Es mikeppen küldöt borsot

Sandor az makert Dariusnak.

ANDOR, Philep Királynak és Olimpia Aëfonynak fia: Dariusnak à Perfiabélieknek Királyoknak ezt írja:

Ezt adom mostan tudtodra te néked, hogy sok levelek értek engemet, kik erre kénseritnek engemet, à mit im megh mondok. Te penigh ne véllyed, hogy tölled való féltemben, avagy az te héában való kérkedékenységed miat térnék én vissza. Hanem hogy meg lássam az én Anyámat, mely igen nagy betegségben vagyon. Tudgyad ezokáért bizonynyal, hogy nem

sok üdö mulván sok jó vitézimmel te reád sietek, és el
jövök. Imé mostan az te mákod helyében küldök én
te néked borsot, hogy eszedben vegyed, hogy az máko-
nak sokasságát ez kevés borsnak erőssége fellyül ha-
ladgya. Ez levelet Sandor, és az borsot adá az Darius
követinek. Es meg ajándékozván el bocsáta őket.

MIKEPPEN SANDOR VISZSZA
menven Macedoniában, meg verte Amonthast az
Darius Császár Fejedelmét.

EL indítván seregét az Sandor, kezde vi-
sba menni Macedoniában az Perfiából.
Az üdöben egy hatalmas Vr, kinek neve
vala Amonthas, az Darius hadának fő
hadnagya, Arabiában nagy erővel lest ál vala az San-
dor ellen. Ez Amonthas mikor hallotta volna az
Sandornak arra való menetelit lenni, nagy erős és bán-
talan sereget indítván, ellené támadá Sandornak, és
viadalt kezdé ő velle. Az viadal penig reggel el keza-
deték, és nap nyugotkorig erőssen tartá. De mind a-
zonáltal el nem végezteték, hanem harmad napiglan
nagy veszedelmes hartzot egymás ellen tartának.

Ezokáért oly nag hartz és erős ütközetek lön, hog
az napnak fénye akkoron el vesse, és nem akara nézni
ennyi sok vérontást. De végezetre kezdének az Per-
fiabéliek felől bánatosan sokan el hullania. Ezt mikor
látta volna az Darius hadnagya, annak az had-
nak az

nak az fejedelme hátat adván megh futamék, és nem
fokad magával aligh szabadhata el. Oly nagy gyors-
sággal méné az Dariushoz, hogy még ott éré Darius
előt az követeket, kik Sandortól vissza tértek vala: Es
az Darius Csásár az Sandor levelét meg kezében tar-
tya vala, és kérdezi vala, mit mivel voltna Sandor az
máknak, az mellyet néki küldöt völt? Az követek fe-
lelének és mondanak Dariusnak: Az sákból ki vévén,
bájában vön benne, és meg rágván, monda: Ióllehet
hogy sokan vadnak, de mindnyájan erőtlének és igen
lágyak. Darius is vön az borsban bájában, mellyet
Sandor ő néki küldöt vala. Es mikor rágná, fel fohás-
kodék, ezt mondván: Kevesen vadnak az Sandor vi-
tézi, de igen erősek, mint ez bors meg jelenti. Aligh
talál ellene álhatókat egész világon. Azonban meg
bóllala az Amonthas is, és monda: Vgy vagyon V-
ram, hogy kevesen vadnak az Sandor vitézi, de igen e-
rősek, kik az én sok vitézimet mind megh ölék: kik-
nek kezekből én magam is alig szabadulék meg. San-
dor pedig mind azonáltal el nem kevélyedék abból,
hogy ő ilyen győzedelmes lön. Mert ő egyenlőkép-
pen mind az Perfiabélieket, és mind az Macedoniá-
bélieket egyaránt el temerteté, kik az hartzon és az vi-
adalban el hullottanak vala.

**MIKEPPEN MENTS ANDOR CIL-
ciában es Asiában, holot az bodolt nep között
sereget gyűjtött magának.**

EZeknek utánna juta Sandor Ciliciában és Saniniában, holot ő nökie sok városok híróket adván, mind meghódolának. Es ez tartományban az hódolt nép közül gyűyte az ő serege mellé tizenhet ezer válogatot legényeket és vitézeket. Ciliciából méne Saniniában. Mely minden ellenkedés nélkül ő néki meghódola. Onnat méne az Taurus nevű nagy magos hegyre, és el bé méne az Prospolis nevű városban. Onnat-is el menván, méne bé Afiában, és azokat meghódoltatván, méne az Phrigiában: és bé menván ott az napnak rakatot kápólnában, holot áldozatokat tön. Es onnat el indulván, juta bé Macedoniában, és találá az ő Annyát, hogy immár az betegségből meg könnyebbedet vala. Es bólla az Annyával, az Olimpia Ássónnyal egy néhány napon, nagy sok külömb külömbféle dólgookról.

MIKEPPEN SANDOR KITERVEN
Macedoniabol, ismet ment Persiara.

Víkontagh ki indulván Sandor Macedoniából, kezde menni az Persia felé. Es tábort jártata az helyen, mely Abdiroonnak hivattatik vala. Az városnak népe az kapukat bé zárá minden felől. Ezt látván az Sandorigén megharaguvék, és parancsola vitézinek, hogy az várost felgyutanák. Az vitézek

vitézek pedig az várofra rohanván, erőssen kezdék ostromlani.

Az városbélek mikor látrák volna, hogy ellenne nem alhatnának az ellenfegnek, az nagy sokaságnak, kezdének kiáltani, ezt mondván: Hatalmas Király Sandor, nem azért zártuk bé az városnak kapuit, hogy te felfegednek ellene alhatnánk, de az Darius Csásár-tól való feltünkben: Ki ezt meg halván, hogy téged bé bocláttunk, reánk küldené bologait, kik minket mindenestől fogva el pusztitanának.

Felelvén nékik Sandor, és monda: Nissátok meg az városnak kapuit, ha megh akartok menekedni az fegyveresektől. Es mikor az Dariussal véget vetek, mindenekről többet bolog akkor ostan ti veletek. Ezeket halván az városbéli népek, mindgyarást megh nyiták az városnak kapuit.

Onnat méne az Senis nevű folyó viz mellé, holot az Sandor népére nagy éhség bálta. Zugolódnak vala ezokáért az vitézek, mondván: Az mi lovaink el fogyatkoznak étlén való járásban. Es Sandor biztatván őket, ezt monda: Vitézek, ti erős férfiak, kik eздеigh az hadnak sulyságát én velem együtt bevettétek, nem illik ti néktek az lovaknak bűkségéért éhségéért kétségben esnetek az tő meg maradástokról. Nem de ha élhetek testemben, nem elég lovakat találunké? Hogy ha pedig testünkben meghalunk, semmit nem használ mi nekünk az lovaknak sokasága. Siessünk azért oly helyekre jutni, holot mind magunknak és

nak és mind lovainknak elég eledelt találhassunk.

*MIKEPPEN MENT SANDOR AZ
Thebas városra, es mint vőtte meg azt es rontotta el.*

Innét el menvén Sandor jutha a városhoz, mely neveztetik Thebasnak. Es monda Sandor az városban lakóknak: Adgyatok énnékem ött száz valogatott legényeket, kik fegyverben fel öltözvén, nékem segítségemre én velem eljöjjenek az hadban. Ezeket halván az városbéliek, bé zárák az városnak kapuit: Es ő közöttük tiz ezeren fel fegyverkezvén, az fokokra fel omlának, és nagy fel bóval kezdenek kiáltani: Sandor, ha el nem megy mitőlünk, mind te magadat és mind népeidet rutúl meg verünk.

Ezeket halván az Sandor, mosolyogván ezt monda: Tű Thebas városbéliek igen hiresek vattok tű az tű erősségetekért: Bé zártátok az városnak kapuit, és ezt mondgyatok, hogy megh vitok én velem. Az erős és hadakozó ember, nem az kő fal meget belől fugarogh, hanem az mezőben ember módon megh ütközik és viu az ellenséggel. Mikoron ezeket meg mondotta volna, parancsola négy ezer kezijasoknak, hogy az várost mind környül vennék és az kőfalra laytorják fel hágván, mérges nyilakkal mindeneket meg ölnének. Parancsola visontag más két ezer lovagnak, hogy az városnak fundamentumát meg rontanák.

tanák. Ismét hagyá ezer gyalogoknak, hogy az város
kapujára tüzet vetnének, és felgyutának az kapukat
nagy sebestűzzel. Más három ezeret ismét válabra,
kik fal törő kosokkal, és egyébféle vasberbámokkal
az városnak köfalait rontanák. önnön maga penigh
az Sandor az Parittyáffokkal, és egyéb sereggel eggjűt
ál vala.

Ekképpen ezokáért az várost ostromlania kezdék,
és egy felől az tűz miat rettenetessen ég vala, és az vá-
rosbéli nép az fokról hányattatik vala alá. Némel-
lyek mindgyárást meghálnak vala. Mémelleyeknek
kezek és lábok ki begik vala.

Vala penig egy ember az Sandor seregében, kinek
neve *Sifstorus* vala. Ez látván az városnak veszedelmét,
örül vala rayta. De az városból ki baladván egy lan-
tos, kinek neve *Isfimeas* vala, látván az ő hazájának il-
lyen nagy pusztulását, Sandornak lábai eleiben le bo-
rulván, kezde nagy könnyörületessen az Sandor előtt
lantozni, remélvén, hogy az Sandornak bívét az vá-
roshoz meg engedtelhetnéje. Es reá tekintvén az Sandor,
monda néki: Miért hogy ilyen nagy igyekezet-
tel kéré engemet: *Isfimeas* felele és monda: Hogy
az te bivedet irgalmasságra és könnyörületességre fel in-
dichatnám és haythatnám. Ezeket halván Sandor, i-
gen megharaguvek, és az városnak köfalait mind föl-
dig le rontatá.

El hagyván penig Thebas városát, el méne Corin-
thusban, és az Corinthusbéliek őtet tisztességhgel fo-
gadák,

gadák, és ő néki sok jó ajándékokat adának. És ki
menvén az Corinthus városból, méne az Platea ne-
vű városban, holot fejedelem vala egy *Straxagonas*
nevű ember. Es bé menvén az Diánának kápolnájá-
ban, találta ott egy Affonyiállatot, mely Pap ruhában
öltöztet vala, és az kápolnában Papságot visel vala: Ez
Affonyiállat mikor látta volna Sandort, monda né-
ki: Iól jöttél Sandor: Légy jó berencsés: Te néked
mind ez széles világot birodalmod alá kel haytanod.
Es ki méne Sandor az kápolnából. Másod nap bé
méne *Straxagonas*-is az Templumban. Kit mikor
meghlátot volna az Affony, ekképpen szólla nékie:
Mit akarb *Straxagonas*? Egy néhány nap után te meg
fostatol az te fejedelemségedtől. Ezt halván az *Straxa-*
xagonas, igen meg haraguvék, és monda néki: Nem
méltó vagy reá, hogy ez Papságot viselleyed. Sandor
hogy béjött, ő néki jól jövendöltél, nekem penigh azt
mondod, hogy minden fejedelemségemet el vesstem.
Monda néki az Pap: Ne haragudgyál, mert ennek igj
kel lenni, és semmiképpen el nem mulhatik.

Es történek egy néhány nap után, hogy az Sandor
meg haraguvék az *Straxagonas*-ra, és őtet az fejedelemsé-
gből le veté. *Straxagonas* penigh el méne az Athe-
násbéliekhez, holot az Sandor felől mindeneket sirva
panaszkodék. Az Athenásbéliek ezeket halván, i-
gen meg haraguvának, és mondgyák vala, hogy ők az
Sandorral gonosul cselekednének, hogy ha az *Straxa-*
*xagonas*t az tístben helyére nem állatná.

MIKEP.

MIKEP.
abem.

S

felölle föl

Sandor

fa, az Ath

nek után

lot én reá

tig, hol

alá meg h

mind egé

minket bé

kódoltat

bekével e

helyeket

hogy ki jö

által jöven

nők tula

kiknek az

tuk. Tü

hogy min

zám tiz b

ben én-is g

va egyeb

MIKEPPEN IRT SANDOR AZ A-
thenasbélieknek, Es mikeppen ment ő maga-is
Athenában.

SA N D O R seregét el indítván, kezdé menni Athenas város felé. Es mikor meg hallotta volna, az mit az Athenasbéliék ő felölle bólnak vala, levelet írá ő nékik ekképpen:

Sandor, Philep Királynak és Olimpia Asszonyak fia, az Athenasbélieknek ezt írja és parancsolja: Minnek utánna az én Atyám meg hólt, az birodalom fálolt én reám. Alá mentem én mind egész nap nyugotig, holot minden lakozó népek az én birodalmom alá meg hódolván adták magokat, Romától fogván, mind egész az nap nyugoti tengeiiglen. Némellyek minket békével befogattak, és némellyeket haddal hódoltattunk meg, és az kik nem akartak mi nekünk békével engedni és mi hozzánk hódolni, az ő lakó helyeket tellyességgel el pusztítottuk. Mostan pedig hogy ki jövének az Macedoniából, és az egész Affricán által jövének, az Thebas városbéliék kezdének ellenünk tufakodni, és az mi birodalmunkat meg urálni, kiknek az ő kevélységeket mind az földig meg aláztuk. Tűnétek penigh Athenasbélieknek ezt írom, hogy minden késedelem nélkül küldgyetek én hozzám tíz böles Philosophusokat, kikkel való bebesélésben én-is gyakorollyam magamat. Ezekről meg válvagy egyebet nem kérek ti tölletek, hanem ezt kívánom

hogy engemet mint Vratokat és Királyotokat fel-
lyetek és tisztellyetek. Hogy ha az én parancsolatom-
nak és birodalmomnak nem akartok engedni, bük-
ség hogy tő erősbek legyetek mi nálunknál, és az erős-
beknek az tő birodalmatok alá jutni. El olvasván az
Athenásbéliek az levelet, kezdének különb különb-
féleképpen kiáltani. *Eusculus* nevű bölcös Philoso-
phus fel álván az sokaflág közöt, monda: Hogy sem-
miképpen nem kell engedni az Sandor bebedének.
Az kösség penig öfve gyűlvén, könyörge az *Demosthe-
nes* Philosophusnak, hogy ő nekik adna jó tanácsot,
és valami ő néki tetzenék, jelentené meg tanátsában.
Demosthenes ezokáért fel álván, az népet le csendesíté,
és így bóla: Atyámfiak Pólgár társaim, halgassátok
meg békével az én bebedimer, és vegyétek jól esetek-
ben: Ha vélitek, hogy az Sandornak hatalmát meg-
győzhetitek, viatok megh velle és az ő bebedivel sem-
mit ne gondollyatok: Ha eléghtelennek isméritek
erre magatokat, engedgyetek az ő hatalmának. Mert
azt jól tudgyátok, az mint hallottuk az mi eleinktől,
az Sennes Király jóllehet erős és hatalmas vólt, és sok
győzedelemmel járt, mind azáltal gyakorta sok kárt
vallor.

Ez penig az Sandor sok bánatalan hadat viselt, mel-
lyekből mindenkoró győzedelemmel jött még. Lám
az Tyrus városbéliek erőssék valának, és mindenféle
hadakozásban bölcsek: de mit használt ő nekik az ö-
sokaságok és erősségek? Az Thebas városbéliek az
hadako-

hadakozás-
csek vala-
mesterfeg-
cik az öböl-
ek? Nem
kikre el m-
nélkül, az
Straxagon
Mert Strax-
hallottuk
nek lenni
nem vetel-
dek dicfú-
vén azért
aranykor-
vala. És ez
is bé küld-
küldének
ajándéko-
nak tanác-
engedné-
ki azt mo-
és ira ő ne

SAND

hadakozáshoz való dolgokban mindenképpen böl-
csék valának, kik az kiknek városok az viadalnak
mestersegével ékessek valának: De mit használt ő né-
kik az ő bölcseségeik, és hadakozásban való nagy ere-
jek? Nem értettéteké, hogy bántalan sok városok,
kikre el ment az Sandor, minden viadal és ellenkezés
nélkül, az ő hatalmának engedtenek? Es hogy az
Straxagonást az ő tisztitől meg fosztotta? Iól mivelte:
Mert Straxagonas ezt bűnéért meg érdemlette. Mert
hallottuk és értettük az Sandort bölcs és eszes ember-
nek lenni. Büntelen azért Straxagonást tisztiből ki-
nem vetette. Az városbéliék egyenlő akarattal kez-
dék dicfírni az Demosthenes tanátsát. Es el végez-
vén azért ők magokban, küldének az Sandornak egy
arany koronát, melyben más fél ház font tiszta arany
vala. Es ez mellet az követektől egyetemben az adót-
is bé küldék nékie: De az bölcsék közzül egyet sem
küldének. Az követek azért el vivék az Sandornak az
ajándékot és adót. Es megérté Sandor az Eusculus-
nak tanátsát, ki mondgya vala, hogy az Sandornak ne
engednének. Az Demosthenes tanátsát is meg érté,
ki azt mondá: hogy Sandornak ellene ne állyanak:
és ira ő nékik levelet ilyen módon.

**SANDORNAK LEVELE AZ ATHE-
NAS Varos beliekhez.**

SANDOR, Philep Királynak és Olimpia
Affionynak fia, az Athenásbéliéknek ezt írja:

Mihlén az Görögöknek hatalmasságok alá nem
 haytom az pogány népeket, addigh az Királyi nevet
 semmiképpen fel nem véssem. En nem akartam né-
 pemmel az ti várostokban bé menni, hanem csak egy
 néhány férfiú vitézimmal, az kik én velem vadnak:
 Mert semmi kétségben nem akartunk titóket hozni.
 Tű penig én ellenem mást gondoltatok. Bizony sá-
 gim énnékem az Istenek, hogy ha valamellyitek én el-
 lenem fel támadot volna, megh érzette volna az én
 ő ellene való haragomat. Irram vala én ti néktek,
 hogy tű bölcséket küldenétek. Mind azáltal tű az én
 parancsolatimat fületek mellet bocsáttátok el, nem
 tudván az Sandornak hatalmát. Ióllehet, hogy ezért
 méltán érdemlenétek valamit: mind azáltal minden
 vétkeketek megh engedgyük tű néktek. Legyetek jó
 szívvel ezokáért és vigyázzatok, mert semmi nehésség-
 tek nem léssen néktek mi töllünk, ezért, hogy az De-
 mosthenes tanársának engedtetek. Ezeket el olvas-
 ván az Athenasbéliek, igen nagy örömben lönek.

MINT IART SANDOR AZ LACE-
demonbeliekkal.

Nnét elinditván Sandor seregét, kezde
 jutni az Lacedemon város felé: és izene
 az városbélieknek. Az városbéliek sem-
 mit nem gondolván az ő parancsolat-
 tyával, ezt mondgyák vala egymálnak: Nem vagyúk
 mi oly

mi oly erőtlének, és Affony ember fivűvek, mint az Athenásbéliek, kik mindgyárt megh ijedtek az Sandortól. Mutassuk megh az mi vitésségünket ő ellene ember módra. Es ezeket mondván, az város kapuit bé zárák, és az várfokra oßolván, őrizik vala az várost. Sokan ő közzölök hajókban bé állának, és az tengeren Sandornak eleiben menének. Ezeket mikor meg értette volna az Sandor, levelet írata ő nékiek ezen képpen:

*AZ SANDORNAK LEVELE, MEL-
lyet irt az Lacedemonbélieknek.*

SANDOR, Philep Királynak és Olimpia Affonynak fia: Az Lacedemonbélieknek ezt parancsollya. Ezt az tanácsot adom én tő néktek, hogy az hívséget, mellyet az tő e-leitektől vöttetek, éppen meg tarcsátok. Az mellyet nem fokhattok, arra kezeteket se nyuuytsátok. Hogy ha kérkedni és dicsekedni ákartok az tő erősségtekkel, úgy vitézkedgyetek, hogy méltó tíftefféget vegyetek mi tőlünk. Ezokáért erőssen parancsollyuk tő néktek, hogj hajótokból ki álljatok, minek-előtte az tűz rutúl-is kénserítsen titőköt ki álllani, és ughrándozni belölle. Ha ezt nem akarjátok mivelnie, tő magatokat büntessétek oßtán, mikor Sandor titőköt megh kezd győzni.

El olvasván az levelet az Lacedemonbéliek, igen
meg

megh haraguvának, és kezdének az viadalhoz erőssen
késülnie, Sandor az várost sereggel környül vevén, ret-
tenetessen kezdé ostromlania, és az köfalokra laytor-
jákon fel hághván, kezdék az városbélieket az fokról
nyakra főre le hánni: Kik közzül fokban meg halának,
és fokban halálra sebesedének. Más felől el küldé San-
dor és az hajókat tüzzel meg gyutató. Az meg gyu-
ladot hajók, az fenyő viasznak miatta rettenetessen
meg égének az tengeren.

Azonközben az várost meg vevék, és az kik az vá-
rosban meg marattanak vala egészségben, ez nagy ve-
sedelmét az városnak látván, ki menének az városból,
és az Sandornak lábai előtt le borulván könyöröghnek
vala néki, hogy tellyettséggel rabságra ne juratná őket.
Felele néki Sandor, és monda: Bekességhgel jöttem
tű hozzátok, és békével nem akarátok bé fogadni.
Hajóitok az vizen mind meg éktek, és az város népé-
ről is meg fosztatot. Nem mondámé tű néktek, hog
ki ne nyuysátok az magossághra az ti kezetekeket, az
mellyeket ingyen sem illethettek. Mert az ki magos-
ságra akar fel hágni, és nincsen ereje az kapázkodáfra,
az magos helyről igen nagyot esik. Végezetre, ha u-
gyan jól meg tekintyűk, tű ugy cselekedtetek mint vi-
tezek: de az tű reménységtek titóket meg csalt. Mert
nem álhattatok ellenek az én fegyveresimnek. És e-
zeket kőlván ő nékiek, örök szabadságot engedé né-
kiek.

MIKEP-

MIKEP
meg az P

na, hogy Sa
de rayta. K
peit, tanács
mint látot
delemmel
lem vala ő
egy Tolya
ő penigh vi
denüt fel
ben öregb
kikkel gye
tanicvány
láttatik m
nüt jó fer
megh ma
nunk, ne
tellegnek
utálván, és
ő kevélyse
nevekedik

MIKEPPEN MENT SANDOR IS.

*meg az Persia fele valo nepekre: Mellyet Darius
meg halvan, igen meg ijede rayta.*

Nnét elinditván seregét az Sandor, kezde menni az Ciliciának határi fele, sok külömb külömbféle nemzetsegeken, Darius Csásár mikormeg hallotta volna, hogy Sandor ismét Persiára menne, igen meg ijede rayta. Es mindgyarást öfve gyűytvén az fő fő népeit, tanácsot kezde vellek tartani, ezt mondván: Az mint látom ez Sandor valahol jár, mindenüt győzelemmel jár, és az ő hire nevededik. En penigh vélem vala ötett lenni valami hitván latornak, ki mint egy Tolvay az erőtlén tartománnyokat meg vitatná. ő penigh viaskodik mint ember: és mint Király mindenüt fel magasztaltatik. Es az ő hire neve mindenben öregbedig. Küldöttem én ő néki oly ajándékor, kikkel gyermeki játékokat tanólna: De az, az kit én tanítványomnak mondok vala lenni, az ő mesterét láttatik mayd fellyül haladni. Es valahol jár, mindenüt jó berencsével jár. Illik azért mi nekünk az mi megh maradásunkról borgalmatossan gondolkodnunk, ne hogy el hiven magunkat, és héába való tíftelességnek örülvén, vesedelembe ne esünk, ötöt megh utálván, és ezt mondván: Semmi (ugy mond) az ő kevélysége. Mert az mint lárttyuk az ő kicsinysege nevededik és öregbedik. Es az mi tíftelességünk és ha-

H

talmunk

tal munk az ellen meg kisebbül. Semmit nem kételkedem abban, hogy Isteni hatalom ne segitené őtet. Es onnat adassék ez győzedelem is ő néki, és az idő is mindenben ből gállyon ő néki: Es mikor vélem vala hogy én őtet ki vehetem Görög Országból, ő annál inkább ki vét engemet Perfiából.

*MINT TANÁTSKOZOT DARIUS,
hogy ellene álljon az Sandornak.*

Ikoron ezeket mondotta volna az Darius Csásár, felele néki az ő Attyafia, és ezt mondá: Nagy dicsfirttel magastalád fel az Sandort, mikor ezt mondád, hogy az Sandor eléb bé áll Perfiában, hogy nem mint mű foglalhatnók el az Görög országot. Azokáért ha tetzik, cselekedgyél te is az Sandor módgyára. Es eképpen az te országod éppen meg marad: Es annak felette több országot is birodalmod alá haythatz.

Halván ezeket az Darius, monda: Ennékem illiké attól példát vennem, avagy ő néki én töllem? Felele néki egy az ő fejedelmi közzül, és monda: Az Sandor mindenben igen bölcs és okos, és ő magától mindeneket ember módon cselekedik, kinek az ő ábrázatya meg gyermekiségétől fogva olyan mint az Oroslányé.

Darius monda néki: Honnan tudod te ezeket? Felele az, és monda: Mikoron az te parancsolatodból az

ból az adó
Macedonia
az ő bölcs
néked, k
és minden
peket gyű
aknak biro
Parthusok
fok és min
béliek, és n
teffenek ő
ha Sandor
ságát, és e
gorogjon
Ennek
tanácsot a
dóde hog
tat, és m
böl csele
zetsegek

MIK
Viz

ból az adó fel venni mentünk vála Philep Királyhoz Macedoniában, láttam én akkor az ő ábrázattyát, és az ő bölcsességét értettem. Añak-okaért, ha tetszik te néked, küldgy el az te országodnak minden határira, és minden fő fő népeket és katonákat, hadakozó népeket gyűcs fel az te országodból. Lám az Persiai-aknak birodalmok alatt sok nemzetségek vadnak, Parthufok, Medufok, Olafok, Battheufok, Dimmaufok, és mind az több nemzetségek, kik másfel ház rendbélieliek, és mind te néked bőlgnak. Mind ezek gyűtessenek össze, és az Isteneiktől kérjünk segítséget. Hogy ha Sandor meg látandgya ez népnek bántalan sokasságát, és ennyi nemzetségeknek erejeket, ugyan sugorogjon előttünk feltében.

Ennek azomban más fejedelem ezt mondá: Jó tanácsot adál, de jóllehet nem igen hasznos. Nem tudodé hogy egy farkas nagy sereg barmot meg futamtat, és megh kerget? Azonképpen az Görögöknök bölcseségek és erősségek fellyül haladgya ez sok nemzetségeknek sokasságát.

MIKEPPEN SANDOR AZ FOLYO

*Vízben fürödven meg betegült, és az Orvasság
által meg gyógyult.*

Z nagy Sandor azonközben sereget gyűjt-
ván, két ház ezer néppel bépen fel késüle, és
táborát el inditván, jura az Oceanus nevű

30
tenger mellé, melyből egy folyó viz igen szép és hideg
el ki foly vala. Kelleték kedvének a Sandornak, hogy
az folyó vizben megh fürödnék. Es mikor meg fürö-
döt volna, az viznek hidegsége az fejét által veré, hogy
nagy fő fájásba és hideg lélésbe ez fürödő után esék.

Ezt mikor látták volna az Macedoniabeliek, hogy
igen meg betegedet volna Sandor, igen meg háboro-
danak rajta, és ekképpen bölnek vala egymásnak: Ha
Darius Csásárnak ez tuttára lében, hogy az Sandor il-
lyen betegh, reánk rohanván, mindeneitől el tötöl.
Mert az Sandornak egészsége erősiiti vala megh mind
az vitézeket. Sandor hívá hozzája az ő Orvassát, ki-
nek Philep vala neve, és tudakozik vala az ő betegsé-
géről. Az Orvas penighlen igen iffiu vala, de az Or-
vasságban igen bölcs és tudós vala. Ezt fogatta vala
azért az Sandornak, hogy csak egy itallal ötett megh
gyógyitaná. Egy fő ember pedig, kinek neve vala *Par-*
menius, ki az Arméniát birja vala, ez Orvosra felette i-
gen irigykedik vala, miért hogy Sandor oly igen bere-
ti vala. Ekképpen ita azért Sandornak: Meg óltal-
mazd magadat az Philep Orvostól, és az mely italt ad
te néked, semmiképpen meg ne igyad. Mert az Da-
rius Csásár az ő Leányát nékie igirte feleségül, és or-
szágának felét, ha valamiképpen tégedet meg ölhetne.

El olvasá Sandor az levelet, de semmiképpen meg
nem háborodék rajta. Mert tudgya és bizik vala az
Orvosnak ő hozzája való hívsegeben. Azonközben
mikor itallal bé ment volna az Orvas Sandorhoz, né-
ki adá

ki adá az it
vévén ez it
iz levelet
ára, és mo
semmit ne
mindgyar
zében az l
let az Orv
lem, semm
vél én fel
megh gyó
beretettel
az én te h
én te hoz
meg ittan
Monda ne
bined elc
Es Sand
kérdzke
parancsol

MIKE

Sana

kiadá az italt, mellyet csinált vala. Sandor kezében
vévén ez italt, egyik kezében az italt, és az másikban
az levelet tartván, erősen néz vala az Orvosnak ortzá-
jára, és monda néki az Orvos: Hatalmas fejedelem,
semmit ne fély az italtól, hanem bizvást idd meg. Es
mindgyarást meg ivá Sandor az italt. Az után adá ke-
zében az levelet az Orvosnak. Es el olvasván az leve-
let az Orvos, monda Sandornak: Hatalmas fejedele-
lem, semmi vétkem nincs erre énnékem, az mit az le-
vél én felöllem ből. Sandor azért az ital után hamar
megh gyógyula: Es hívá hozzája az Orvost, és nagy
szeretettel néki bőlván, ezt monda: Iól tudod Philep
az én te hozzád való szeretetemet és hiveségemet, kivel
én te hozzád voltam. Most is előbbör az te italodat
meg ittam, és úgy mutattam megh néked ez levelet.
Monda néki az Philep: Hatalmas fejedelem, hivaśd
bined eleiben, az ki ez levelet felsegednek küldötte.
Es Sandor hozzája hivatván az Parmeniust, és ő tölle
kérdelkedvén, ötet halálra méltónak itilé és találá. Es
parancsolá hogy Parmeniustnak fejét vennék.

MIKEPPEN HÓDOLTATTA MEG

Sandor Armeniat, es az Eufratesen mikeppen

csinaltatott hidat.

Nnat Sandor táborát inditván, méne az Ar-
meniára és az Mediára, mellyeket az ő biro-
dalma alá megh hódoltata. Es juta az nagy
Eufrates folyó vizhez, hol or táborát le bálitá:

Mindgyárt az Sandor sok fákat hordata, és az vizen által hidat csináltata, vas berbámokkal és lántzokkal megh erősíteté, és hagyá az népnek hogy által takarodnék.

Az sereg látván az víznek nagy sebes vóltát, félnek vala az hidra reá menni, hogy valahogy az hid az nagy tereh alatt a lántzok el szakadván, el ne romlanék. Látván Sandor, hogy az seregh nem menne reá feltében, parancsola mindgyárt az barom haytóknak, hogy az barmot elől által haytanák, hogy az után az egész sereg el menne. Mind az által az sereg meg-is retteg vala. Es ezt látván Sandor, megharagúvék. Es az fő népeket hozzá híván, azokkal együtt ő maga elől által méne, és ő utánna az fő fő népek, az után mind az egész sereg által méne.

Minek-utánna mind által mentek vólna, az viz mellett táborát leállítá, és az hidat mindenképpen el hanyattatá. Ezt látván az sereg, igen megh bémorodék, ő magokban zugolódván, ezt mondgyák vala: Ha történik, hogy az hadban valahol megh veretünk, és futásunk történik, ezen a nag vizen sohul által nem haladhatunk.

Meghértvén Sandor az ő zugolódásokat, monda nékik: Mi dolog az, az mellyet beéltetek egymás között? Hogy ha futni kel az hadból, mű ez nagy vizen nem mehetünk által? Ezt bizonynyal és minden kétségnélkül tudgyátok, és ércferek megh hogy azért hanyattam el az hidat, hogy mind ember módon viunk az

ünk az viadalban. Avagy ha inkább futni akarunk,
hogy nem mint vini, egyenlőképpen vessünk. Mert
nem azok az győzedelmessék az hadban, az kik fut-
nak, hanem az kik az futókat űzik. Annak-okaért le-
gyetek bátrak siveretekben, és az hadnak viadallyát já-
téknak tarcsátok: Bizvást mindenkor cselekedgye-
tek az űtközetben. Ezt bizonynyal meg éresetek, hog-
addigh Macedoniát nem láttyátok, mighlen minden
egjéb nemzetsegeket birodalmunkalá nem hajtunk.
Akkor ostan győzedelemmel térünk meg országunk-
ban, és az mi földünkben.

MIKEPPEN VIÚT MEG DARIUS

Sandorral, es mint győzettet meg.

Azonközben a Darius Csásár fántalan nagy
okasságot felgyűtvén, őt fő hadnagjo-
kat válasta, és az hadnak gondgyaviseletet
azokra bizá. És ki fálván, tábort jártata az Tygris fo-
lyó viz mellett. Mert hallotta vala, hogy Sandor kö-
zel volna. Azonközben Sandor eljuta, és az Darius-
sal szemben álla. Másod napon azért öfve űtközé-
nek mind az két fél had, és erőssen hartzolnak vala.
De végre az Dariusnak népei igen kezdének hullani.
Es ezt látván, hamar meg futamának. Ot az hartzon
vélle vala egy ember az Persiaiak közzül, ki igen se-
rény magos és szép dereku vala, kinek Darius Leányát
igirte vala feleségül, ha az Sandort segyverrel meg öl-
hetné.

herné. Ez öltözt vala mindenképpen Macedoniai ruhában és fegyverben. Es mikoron az hartz el elegyed nék, álla bé az hartzon az Sandor háta megé. Es fegyverét fel huzván, csapá agyon erőssen az Sandort, hogy az Sisakot által hatván, Sandornak kevéssé az fejét is meg sérté.

Ezt látván az Sandor vitézi, mindgyarást megh fogák az legényt, és Sandornak eleiben állaták, és monda néki Sandor: Mi dolog ez, te kemény legény, hogy fegyvereddel engemet megh sebesítél? (véli vala penigh Sandor ötet lenni az Macedonia felékének) Es ismét monda: Nem ismérő valaé, hogy én vagyok az Sandor, tő néktek segítettők és főlgátok? Kinek az Persiai ember monda: Hatalmas fejedelem Sandor, ne vély engemet Macedonjabélinek lenni, hanem az kegyetlen pogány népek közzül valónak. Ezt én azért miveltem: Mert az Darius az ő Leányát nékem igirte feleségül, ha az te fejedet én ő eleiben vihetem.

Sandor az ő fő népeiben felfelé híván, elejken állatá az embert, és monda nékik kérdezvén őket: Mit kellene azzal az emberrel cselekedni? Az vitézek közzül sokan mondgyák vala, hogy fel kellene akastrani: avagy fel kellene sebiteni: Sokan, hogy fejét kellene venni: Es sokan, hogy megh kellene égetni. Sandor mind ezeket meghalván, felele és monda: Micsoda vétket miveltez, hogy ha az ő Vra parancsolatját akarja bérellyesíteni? Az ki ötet halálra itili, ő magát jövődöre megh itili. Mert ha én parancsolván vala-

mellyi-

mellyiteknek, hogy az Dáriust alattomban megöllye,
ugyan azon büntetés állana arra-is, az mellyel ezt a-
karnátok büntetni. Es ezeket bölván, békével el bo-
csátá az embert, dicfirván ötet az ő erősségéért.

Azonközben Darius az ő népét az viadalra el kési-
té, és Sandorral hartzot kezdé. De az Darius népe
meg vereték, és az ki el mehet vala fút vala, és azokkal
eggyüt az Darius-is, Sandor pedig kergetván az Da-
riust, és utánna menvén, juta az Baceres nevű város-
hoz, holot az ő táborát le állitá, és az ő lstenének ál-
dozatot tön, és könyörge. Másod napon pedig San-
dor az várost erőssen ostromlatá, mind addigh, hogy
meg vévé, Es megh vévén az várost, Királyi fékit ott
le téteté. Es az környül való tartományokat és vá-
rossakat mind az ő birodalma alá hódoltatá. Es a vá-
rosban ott találá az Darius Császárnak Annyát, Fiait,
és feleségét. Annak felette találá az városban fánta-
lan sok barmokat.

MIKEPPEN IRTANAK DARIUS- nak két fő szolgai.

Királyoknak Királynak, és az hatalmas
Fejedelemnek az nagy Darius Császá-
rának: *Staxi* és *Spiothir*, bölgálattyokat a-
jánlyák és írják. Egyébkor-is irtunk, és
most-is irunk te felfegyednek, ez Macedoniai Sandor
felől: Mert ő mint egy Oroslány az mi földünkre és
hata-

határunkra jutván, minden jószáginkat el ragadozza,
és bőlgainkat meg öli. Es ilyen nagy háboruságnak
miatta annyira megh ijedtünk ő tölle, hogy ez után ő
ellene nemálhatunk. Azokáért te felfegyednek aláza-
tossan könyörgünk, hogy az mű bőlgálatunkról te fel-
fegyed meg emlekeztvén, méltóltassék mi nekünk oly
segítséggel lenni, hogy az ellenségnak ellene álván, ez
nagy erős hatalmat, mellyet mi raytunk mivelnek, ról-
lunk el vethessük. Es ez levelet el olvasván az Darius,
mindgyárt Sandornak ilyenképpen irata.

MIKEPPEN IRT DARIUS AZ SAN-
dornak.

DARIUS az Perfiábélieknek Királlya, és
Királlyoknak Királlya, az ő bőlgájának San-
dornak ezt parancsollya: Ertettem ez
napokban, hogy az te kicsinségedet az én
méltóságomhoz akarod, vélvén azt, hogy meg lehes-
sen, hasonlitani. De lehetetlen hogy az cunya és ne-
hez samár fen az égben járjon, mikoron sem bárnja,
sem egyéb módgya nincsen az repüléshez. Ne fu-
valkodgyál fel az te fivedben, és el ne hidgyed maga-
dat az győzedelmekkel, mellyeket nyertél. Hallot-
tam, hogy az én Anyámhoz és gyermekimhez nagy
kegyességet mutattál. De mind azáltal tudgyad, hog
mígh ő vélek jól tébeß, addig én néked barátod nem
lések, és hogy ha ő vélek gonoful cselekedel-is, na-
gyob ellenségem nem lések. Ne resteld azért őket i-
dején-

dejenkorán gyötrei. Mert valami hosszú időre meg
érzed fejedén az én hosszú állásomat az te kérkedé-
kenységedért.

Sandor elolvastván ez levelet, mosolyogván, ck-
képpen felele meg az Dariusznak, levélnek általla.

MIKEPPEN FELELT MEG SAN-
dor az Darius levelére.

SANDOR, Philep Királynak és Olimpia
Asszonyak fia: Dariusnak az Persiabélie-
knek Királyoknak ezt írja: Az kevélysé-
get, és az héában való dicsőiséget az Istenek gyűlölik:
Es az halandó embereket meg büntetik érte, mikor
halhatatlanságot tulajdonitnak magoknak. Te is
az meddig lehet nem bűnöl meg az Isteneket csufol-
ni. Hogy penigh énnékem hányod előmben az ke-
gyességet, mellyet az te maradékid dal cselekettem, ez
az te gonosz gondolatod héában való. Mert én azt
nem azért miveltem, hogy te néked keresném velle
kedvedet, sem hogy ő magának kegyelmet vadásznék
ezzel te nálad: Hanem ezt miveltem az én jó akara-
tomból. Annak-utánna az győzedelmekből is, mel-
lyeket az Isten énnékem adot, el nem kevélyedem, és
fel sem fuvalkodom. Mert az Istenek segítnek enge-
met, kiket te minden nap káromlál, és semminek ali-
tál lenni. Meg lásd azért, és gondoly reá, mert általán-
fogva hamar időn reád mégyek.

Ez levelet Sandor adá az Darius követinek, és megajándékozván, elbocsátá őket. Ira az Sandor más levelet-is az ő fejedelminek.

MIKEPPEN IRT SANDOR AZ FŐ
fő népeknek szellel, az kik ő neki meg bódoltak vala.

SANDOR, Philep Királynak és Olimpia Asszonyak fia. Minden fő fő népeknek, kik Syriában, Capadociában, Paphlagoniában, Arabiában, Patalphiában, Laodiceában, és egyéb nemzetiségeknek, Királyi kegyelmét írja.

Mindeniteknek ezt erőssen parancsolom, hogy mindenitek ezer ezer bört gyártván, kébet berezzen, és azt Alexandriában küldgyétek, hogy nekünk, és az mi vitézinknek ruhákat és sarukot csináltassunk. Es az mely Tevéink Alexandriában vadnak, az Euphrates folyó vizhez hozzátok.

Azonközben egy az Darius fejedelmi közzül, ira levelet az Dariusnak ekképpen:

EGY FŐ EMBERNEK LEVELE, AZ
Darius szolgai közzül, melyet irt Darius Csaszarnak.

AZ Nagyságos és hatalmas Fejedelemnek, az Darius Császárnak *Nostodi* ből galattyát írja.

Nem illenék én hozzám, hogy te felfegyednek effé-
létizen-

lét izennék és írnék, de akaratom ellen mivelem, és
kényszeríttem erre. Erőse meg azért te felfegyed, hogi
az te felfegyed fejedelmi közzül kettő az hartzon, melj
vólt nekünk az Sandorral, meg hólt. En-is igen nagj
ártalmas sebben esvén, alig balattam el. Annak felet-
te sok és jó vitézi te felfegyednek az hartzon ott elve-
tek. Es foka te felfegyedét meg tagadván, és megh
vetvén, az Sandorhoz atták magokat, ki őket nagy tíf-
tesseghgel fogatta, és azoknak Királyi tífteket adott
birni. Ez levelet az Darius mikor el olvasta vólna,
rövideden ezt írá az ő főlgájának, hogy nagy sereget
gyűyrtvén, az Macedoniabélieknek ellenek állanának.
Ira más levelet is Indiában az Porus Királynak, hogy
méltóltatnék őket megh segiteni. Porus penig Da-
riusnak így felele:

PORUSNAK AZ INDIAI KIRÁLY-
nak levele, melyben felel Dariusnak.

PORUS, az Indiabélieknek Királyok, az
Perfiabélieknek Királyoknak, az Darius-
nak köszönetit írja.
Miért hogy kértetek minket, hogy se-
gitseghtekre mennénk tő néktek, mindenkor készek
vóltunk tőket megh segiteni, és most is készek vó-
lánk reá, de az betegség, az melyben vagyok, nem en-
gedi, hogy én most segítsegedre mennek. Igen bán-
kodom az bossúság on, mellyet szenved. Azért tud-
gyad,

gyad, hogy rövid időn száz ezer, és huszon öt ezer emberrel meg segitlek, hozzád menvén.

MIKEPPEN IRT DARIUSNAK AZ

*ő Anyja, Rodoga Asszony, hogy az Sandorral
frigyét vessen, és meg bekellyek velle.*

Mikor hallotta volna az Darius Anyja, az Rodoga Asszony, hogy Darius ismét akar na vinia az Sandorral, igen nagy bormorúságban esék, és mindgyarást ekképpen iratta levelet az fiának Dariusnak:

Az Perfiabélieknek Királynának az Dariusnak, az ő szerelmes fiának, az ő Anyja, az Rodoga Asszony, örömet izen. Ertettem, hogy az te népedet, és sok egyébféle nemzetségeket öfve gyűtöttél, hogy az Sandorral ismét semben megh vinál: De azzal semmit nem használ. Mert ha mind ez világon való népeket fel gyűtenéd-is, ő néki soha ellene nem álhatnál. Mert őtet mindenben az Isten segiti, és vezérli. Azokáért ezt à te akaratodat had el, és alázd meg valamenyiben magadot az Sandornak nagy hatalmassága és méltósága alá. Mert jób te néked azokat el hadnod, à melyeket meg nem tarthatsz, hogy az kiker meg tarthatsz, azok békefegyben legyenek. Es hogy mikor te mindeneknek akarnál parancsolni, te magad-is mindekeztől bossúsággal, csűffsággal, és fidalommal ne illetteffél.

Mikor ez levelet meg adták volna Dáriusnak, és elolvas

olvasztá volna, igen megh háborodék, és keserveffen
kezde firni, hogy az ő búléi eében jutának.

MIKEPPEN SANDOR SZEMEL-
lye szzerent ment az Dariusbox.

Zonközben az Sandor táborát elindítván,
közelite Persis nevű város felé, melyben ak-
kor az Darius vala. Parancsola azért San-
dor az ő vitézinek, hogy az fákna ágait, le
vagdalván, hánák az lovak lábai alá. Kiket mikor
meg láttak volna az Persis városbéliék, csudálkoznak
vala raytok. Es mikor oly közel ment volna Sandor
az Darius várofsához, hogy csak harmad napi járó
föld volna hozzája, táborát ott le állítá, és össze gyűjt-
ván az ő fő fő népeit, azt mondá: Bocsássunk köve-
teket az Dariusához, kik mondgyák megh néki, hogy
avagy vion meg mi velünk, avagy adgya megh magát
az vitézeknek hatalmok alá. Megh nem válastottak
vala követeket, és ugyan azon éyjel meg jelenék San-
dornak az Mercurius Isten, ki visel vala vitézlő ruhát,
és Macedoniabéli öltözetet, és monda Sandornak:

Sandor, mikor búkségteneked, mindenkor jelen
lébek és megh segítlek tégedet. Megh lásd ezokáért,
hogy az Dariusához követet ne küldgy, az mint mon-
dod vala, hanem azt akarom, hogy az én ábrázato-
mat vedreád, és te magad meny oda. Ióllehet hogy
vebedelmes Királynak követsegen járni, mind azálral
semmit ne fély, mert én veled lébek az te segítségedre.

Fel

Fel serkenvén azért Sandor álmából, igen nagy öröme lön: Es öfve híván az ő fő barátit, ő nékik az álmot meg beszéllé. Azok pedig tanácsul ezt adák néki, hogy úgy cselekedgyék, mint álmában néki megjelent volna. Sandor ezokáért hivata hozzája az fejedelmek közzül egyet, kinek *Eumulus* vala neve. Ez igen mérés és erős ember vala, és Sandorhoz tífia bivel és nagy hívséggel vala. Es meg hagyá néki, hogy lovára fel ülne, és utánna menne. Esekkepven csak másod magával Sandor el méne.

Mikor jutot volna ezokáért Sandor az város kapujára, halván ő befédér, és látván semélljét az városbéliék, igen el álmélkodának rayta, és vélik vala ötett Istennek lenni. Es kérdék ötet, ki volna? Felele Sandor, és monda: En vagyok az nagy Sandor követi. Darius azonban találkozik az kapura jutni, mikor binte Sandor beszéllene az városbéli népnek, és igen el csudálkozik az ő ábrázattyán, távul látván, véli vala ötet lenni Apollo Istennek. Es nagy tífteességet nékie téven, kérdé ötet kicsoda volna? Felele Sandor és monda: Engemet küldöt az Sandor te hozzád, hogy te néked ezt mondgyam: Mijt késsel mint egy féleken ember? Szály ki az te barátiddal táborban, és viatok meg az Sandorral.

Ezeket halván az Darius, ezt mondá: Nem de nem te vagyé az Sandor, ki ilyen nagy dihsékepven ez befédeket bólod? Mert az mint látom nem úgy mint követ, hanem mint Király nagy kevélyen bóla?

Mind

Mind azáltal tudgyad, hogy az te becsédedből én meg
nem háborodom. Így be azért, és légy velem má vac-
során. Ezeeket mondván, kezét ki nyújtá, és San-
dor jobb kezével fogván, Császári Palotájában be vivé:

Sandor penigh ő magában gondolkodván, ezt
mondgya vala: Jó jel ez, az mit az pogány ember én
velem cselekedék, hogy kézen fogva be vün házában.
Mert az Isteneknek segítsegek velem lévén, hamar i-
dőn enyim lében ez az palota.

Es be menvén Darius Sandorral az vacsoráló ház-
ban, holott le telepedvén hozata az Darius drága és
bép vacsorát. Az háznak falai köröskörnyül mind tisz-
ta arannyal valának meg bineltetvén. Ott az Darius-
nak egynehány fő emberi erőssén nézik vala Sandor-
nak az ő ábrázattyát. Az Perfiabéliek látták vala
Sandornak ábrázattyát, bölcsességét, és mérősségét, de
az ő erejét, mely az kis testben vala, nem tudgyák va-
la. Az házban penig az asztalok, és az székek, s egyéb
edények, mind tiszta aranyból valának. Az Pohárna-
kok is italt visnek vala az asztalra tiszta arany edények-
ben, mellyek sok külömb külömbféle drága kövekkel
megh rakattattak valának. Es mikor az pohár San-
dorra került volna, az borát ő mindgyarást megh isssa
vala, és az pohárát kebelébe tési vala, és ekképpen há-
rom pohárt immar el tött vala. Mikoron ez dőlgoz
az Pohárnakok meg látták volna, az Dariusnak meg
jelenték. Halván ezeket az Darius, fel állá és monda:
Barátom mi dolog ez, az mit mivelő, hogy az edénye-

ket kebeledben reytet? Felele Sandor, és monda: A mi Királyunknak az ő lakodalomban, olyan fokás vagyon, hogy az vendégek az pohárokat mellyekből isznak, el vehetik ha akarják. De mivel hogy ez az fokás tű néktek izetlennek tetszik, én mindgyarást meghadom őket tű néktek, és azonban megadá az Pohárnakoknak az edénnyeket.

Az Persiaiak pedig kik az lakodalomban ott ülnek vala, egymásnak mondnak vala: Ez az fokás, jó fokás, és dicshirendő. Dariusnak penigh egy fő embere, kinek neve *Anapulus* vala, az lakodalomban ülven, erőssen nézi vala Sandort artzul: Mert az elö-t is látta vala ötet, mikor Darius parancsolattyából Macedoniában az Philep Királyhoz az adóért ment vala. Ez mikor meg ismerte volna Sandort sava-járásán és ábrázattján, ő magában gondolkodván, kezdé ezt mondani: Vallyon nem ezé az Sandor? Es fel emelkedven az ástaltól, az Darius-hoz közel méne, és monda néki: Hatalmas fejedelem Darius Csásfár, ez az követ, az kit látz, az Macedoniai Philep Királynak fia az Sandor.

Sandor mikor látná, hogy ekképpen egymásnak szólának, ottan meghérté: Mert fül hegygel meg is hallotta vala, hogy ő felölle szólának, hogy meghismérték volna: Es mindgyarást fel álván, az ástalt megül ki ugrék. Es hirtelenséggel egy szolgál kezéből az bővétnek ki ragadván, ki futamék hirtelen az palotából, és fel fordula lovára, mellyet meg kötöt vala az

Darius

Darius há-
ggel az k-
ak lebes-
zt tudgya-
zt valaho-
pun ki me-
Darius föl-
dólgar, ige-
nagy sietle-
sz Sandor u-
dor után k-
az erdőkö-
vala, kik ő-
képpen m-
vétnek ki v-
falada el az

Darius p-
kodni az S-
ban tekint-
opára, az c-
svén, nagy-
kefervesse-
ele az én el-
omnak gy-
jel juta az ő-
nint járt az
bővétnek ke-
MIKEP

az ő ne-
g

Darius házának csak azt tornátza előtt: És hirtelen
séggel az kapura futtata, és az kapun állók, hogy lá-
ták sebessen menni, hamar meg nyiták az kaput, mert
azt tudgyák vala, hogy Darius Csásár küldötte volna
azt valahová követtségre. Es ekképpen Sandor az ka-
pun ki menekedvén, nagy sebessen mégyen vala. Az
Darius főlgai mikor látták volna az Sandornak ez
dólgát, igen hamarsághgal mind fel fegyverkezvén,
nagy sietséggel lovokra fel ülven, kezdének mennie
az Sandor után. De mivel hog sötét vala, mikor San-
dor után kezdének menni, budosni kezdének féllél
az erdőkön. Es soknak az szemeket az ágh ki csapja
vala, kik ő kutakban és árkokban esnek vala bé. Ek-
képpen mind veszekednek vala. Sandor azért az fő-
vétneket vivén, mindenűt jól jár vala. Es ekképpen
falada el az Dariustól békeféggel.

Darius penigh ülven az ő fékiben, kezde gondol-
kodni az Sandornak illyen nagy mérésféggén. Azon-
ban tekinté az Xerxes Királynak aranyból öntött ob-
lopára, az oblop mindgyarást ketté hasada, és kétfele
esvén, nagy sok rébre el törék. Ezt látván az Darius,
keserveffen kezde firni, és ezt mondani: Ez immár
jele az én életem végének, és az egész Persiai biroda-
lomnak gyalázattyának. Sandor penigh békefég-
gel jutta az ő táborában: holott mind megh beféllé,
mint járt az Dariussal, és miképpen faladot el az égő
fővétnekkal.

MIKEPPEN BIZTATTA SANDOR

ő népet.

K 2

Másod

Másod napon Sandor népét egyben gyűjt-
ván, annak számát találá két száz húsz ezer fegy-
veresnek. Es egy nagy magas halomra fel-
álván, kezdé az ő népét biztatni, ezt mond-
ván: Az Persiaiaknak ő sokaságok nem hasonlíthat-
hatik az Görögöknek kevés vőltokhoz. Mert mi több-
ben vagyunk azoknál: Es hogy ha ők többen vólná-
nak-is, attól tű-megh ne retténnyeték. Mert az légy-
nek sokasága semmit nem árthat az kevés darásnak.
Ezeket halván mind az egész sereg, mindnyájan egjen-
lő hővel bátorságot vévén, dicshírek az ő bölcs és ebes
vőltát.

MIKEPPEN VIÚT MEG DARIUS

Sandorral másodszor, es meg verettetet.

DA R I U S Császár-is seregét fel készítvén,
ki állá táborban az Sandor ellen. Az
Darius népe penig bertelen nagy sok va-
la, mert vala Dariuszal tiz ezer kasás fe-
kér, és annak felette hat száz ezer fegyver hordozó.

Másod napon az mezőn össze állának mind az két
fel sereg. Sandor-is fel üle az ő Bucifánt lovára, kinek
minden módgyát, és futását jól tudgya vala. Azt mi-
koron megh lárták vólna az Persiabéliek, erőssen fel-
nek vala tölle, mert rettenetes vala a tekinteti ő nekik.
Es mindgyá ást két felől dobot ütven, és trombitát
futatván, rettenetes nagy zengés lön. Es az Sandor
közikben öklelvén az Darius népének, mind az két fel
hirtelen

hirtelen össze roppana, és kezdének erőssen egymással
hartzolnia. Hulnak vala penig az sebessek mind két
felől. Kéz ijasok fokban az hadban valának, hogy az
nyilaknak sokaságától ember az eget nem láthattya
vala. Rettenetes nagy sivalkodás ő köztök vala, jay-
gatás, és egyébféle sok kiáltás. Halnak vala erőssen
minden felől, hogy az mező holt testekkel, és holt e-
levenekkel ugyan bé boritatott vala. Az viadalt el-
kezték vala binte nap keletkor, és bűntelen vittak egész
nap nyugotiglan.

Végezetre ez nagy viadalban az Persiabéliek meg-
tolyatának, és erőssen kezdének megh veretetni. Ezt
hogy látá az Darius Császár, hogy az ő népe olyan i-
gen vész, hátat adván, meg futámék. Az Darius gyalog-
erőssen húlnak vala, mint az mezőben a sok kévék:
mert az lovagoknak sokasága őket erőssen le tapod-
gya vala Summa berént azért ez viadalban az Persia-
béli lovagok között, három száz ember ott el vesse, az
gyalog nép nélkül.

DARIUS EL FUTVÁN SANDOR E-
lőt, mint firt Susa városban.

EL fútván Darius Sandor elöt, mène bé az
Susa városban. Es mikor fel ment volna az
ő palotájában, ártzal le borulván, magát az
földhöz csapá, és nagy keserveffen fohászkodván és sir-
ván, ezt mondgya vala: Iay énnékem, begény nyava-

lyásbódogtalan embernek. Mert az Mennyei hábo-
ruság nyomot engemet meg. En mind az égigh fel
magasztaltattam vala, mostan penigh mind az földigh
nyavalyással meghaláztattam. Mostan fűrásra jutot
dólgom, és mint egy jövevény vagyok immáron. Da-
rius, ki mind egész nap kelet felé való népeket az ő bi-
rodalma alá vetette vala, Mostan ő-is másnak biro-
dalma alá vettetik. Esek képpen keserű sírását el vé-
gezvén, fel kele az földről. Es mindgyarást ira az San-
dornak ekképpen:

DARIUS LEVELE AZ SANDOR.

boz.

AZ Nagy Sándornak ő Vrának, az Darius, a
Perfiabélieknek Királlyok örömet izen.
Oly igen nagy az te bölcseséged, mel-
lyel az te elméd fénlik, hogy mind el múlt,
mind jelen való, és mind jövőndő dolgokat jól megh
hányván vetvén, minden dolgokat viselhet. Ismérd
megh azért magadat, hogy te-is ugyan ember vagy
mint én-is. Ne fuvalkodgyék fel annyira az te síved,
hogy az alá való dolgokról soha megh nem emlekez-
nél. Ved ebedbe azért, hogy ez az győzedelem Isten-
ről adator te néked. Azokáért én töllem könyörgök,
az te kegyelmességedet meg ne vonnyad, hanem tégi
kegyelmességet én velem. Ad megh énnékem az én
Anyámat, Gyermekimet, és Feleségemet, és néked a-
dom az én kincsemet, mely vagyon Aulisban, Susá-
ban,

ban, és Baëtra városokban, mellyeket az mi eleink
gyütöttek és el reytettek. Néked adom az Me-
dusokon és Persakon való birodalmamott és Vrasá-
gomat, és Kiralyi méltóságomat, hogy nagyobb és tel-
lyesb győzedelmed légyen.

MINT FELELT MEG SANDOR AZ
Dariusznak levelére.

ELjövén az Darius követi az Sandorhoz, és
ezt az levelet adák az Sandornak. Sandor
penig azt mindenek hallottára el olvastatá.
Es halván az Sandor vitézi, igen örülének rayta. Es
monda egy az fejedelmek között, kinek neve vala
Parmenion. Hatalmas fejedelem: Ved el tölle mind
az kincset, mellyet igir az Darius, és ad meg néki az ő
háza népét. Ezt halván az Sandor, hivatá elő az Da-
rius követit, és mindenek előtt monda nékiek: Mond-
gyátok meg aztű fejedelmeknek: Csudálkozom
először rayta, hogy azt vélte ő, hogy az én kezemből ki-
veheti az ő háza népét. Továbbá, ha meg győzetet a
Darius, ne igirjen ő énnékem valami jutalmat, hanem
ő magát én alá adván és vetvén, minden ő méltósá-
ga, gazdagsága, és egyéb birodalma, az én hatalmam
alá vetteflek, és hogy ha az Darius meg nem győzet-
tetet, vilon meg ismég sémben mi velünk. Es ezeket
előlván, meghajándékozá az követeket, és el bocsátá.
Ez után parancsola az vitézinek, hog az holt testeket
el temetnék, és jól bännának vellek.

MI

MIKEPPEN MENT SANDOR AZ

Grancus folyó viz mellé, es ott mit mivelte.

Ennat el inditván táborát Sandor, jutt az *Grancus* nevű folyó viz mellé, holot táborát le állitá. Es ott nagy sok napokon mulata Sandor, és az ő lsteninek áldozatokat rön. Valának penigh ott az folyó viz mellet, igen szép és nagy mester seghgel csinált házak, mellyeket az Xerxes Király csináltatott vala, mellyeket Sandor mind fel gyutata. Es nem sokára meg báná, hogy megh gyutatta, és igen hamar mind meg óltatá.

Vala ott az helyen igen szép és nagy mező, holot az Perfiabélieknek réghi Királyok és Birájok temetkeznek vala. Holot mikor ássogatnának az Macedoniabéliek az koporsókban, találának vala nagy szép drága kövekből való állatokat és marhákat. Holot megtalálák az *Ninus* Királynak, az Assiria és Perfiabélieknek Királyoknak koporsóját, mellyet csak egy szép drága Ametistus nevű kőből ki faragtanak vala, melyre kívül ki metztettek vala sok külömb külömbféle madar képeket.

Vgan azon helyen vala egy boros torony-is, melyben sok emberek valának, kiknek kezek töröt, kiknek lábok seget, és kiknek szemek eset vala ki. Ezek halván az fegyvernek sok zörgéssét, mindnyájan kiáltának az Sandorhoz nagy fel sóval: Meg halván Sandor ezeknek kiáltásokat, őket mindgyárt onnat el ki

vonat-

vonatá, és látván azokat, könyörtűletességre indítaték,
meg báná őket, és fira raytok, és parancsolá hogy min-
deniknek adnának tíz ezer arany forintot, azt is pa-
rancsolá, hogy azoknak meg adnák az ő tulaydon ö-
rökségeket. Ezeket penig Darius tartya vala az töm-
letzben, kik mind nemes nemzetseghből valók valá-
nak, és ezeknek az ő örökségeket mind el osztogatta
vala Darius az ő főlgainak.

Azonközben haza jutának az követek Dariushoz,
és megh befélék néki az mitt Sandor mondott vala.
Darius azokat meg halván, ismét kezdé sereget kési-
teni, hogy az Sandorral meg vina. Azért másodszor
is ira az Porus Királynak ilyen levelet.

MIKEPPEN IRT MASODSZOR

Darius az Porus Királynak.

DARIVS, az Persiabélieknek Királlya, az
Indiabélieknek Királlyoknak Porusnak,
főlgálatryát izeni. Minap-is könyörgöt-
tem vala, és most-is könyörgök néked, hogy az mi se-
gitsegünkre azok ellen, az kik igyekeznek az mi biro-
dalmunkat, és lakó helyünket el pusztítani, jöni sietnél.
Mert azt bizonnyal tudgyátok, hogy azon vesede-
lem fál tű reátok is, ha az mi fejedelemségünket se-
metek láttára el hadgyátok pusztítani. Mert jób mű-
nénkünk az hadban megh halnunk, hogy nem mint az
mi nemzetsegünknek veszedelmét látnunk, és fok ide-

L

ig nagy

igh nagy keferűségben élnünk. Azokáért én mostan
alázatosan könyörgök, hogy ez mostani nagy bűn-
ségben légy segítségem. En-is ezt fogadom te né-
ked, hogy minden vitézidnek kik én segítségemre jö-
nek, az lovagoknak mindeniknek tiz tiz aranyat a-
dok. Az Bucifant lovat, az Sandorét, és Sandornak
minden ő öltözetit, és minden egyéb marhát, mellyet
az hadban nyerhetünk, néked és az te népednek a-
dunk mindenecket.

MIKEPPEN KESZÜLT DARIUS,
*hogy harmadszor meg vívjon az Sandorral, es mikep-
pen meg ölte ötet ket fő szolgaia.*

Ezenközben az Darius fejedelmi közzül fa-
tának Sandorhoz, kik megh jelenték San-
dornak, hogy Darius harmadszor is ő velle
meg akarna vini, és hogy el küldöt volna az
Porus Királyhoz, hogy ő néki segítségére jöne. Ezt
mihelt meg érté Sandor, mindgyáraft taborát el indi-
tá, és kezde az Darius felé menni. Mert el végezte va-
la ezt ő magában, hogy az Imperator, az az: az Csá-
sár nevét addig fel nem venné, míg az Darius Csásár
országát megh nem venné. Darius peniglen és az né-
pei, halván a Sandornak jövetelit, igen meg ijedének.

Némelleyek azért az Darius fejedelmi közzül, egy-
nek *Biffex*, az másiknak *Anebasantes* vala neve, mihelt
hallák az Sandornak jövetelit, mindgyárt ő közöttök
oly áru-

oly arulást végeznék, hogy az Darius Császárt ők meg
ölnék. Mert ők vélik vala magokban, hogy az San-
dortól azért nagy ajándékokat vennének. Ezt ő ma-
gokban ők el végezvén, fel menének az Darius Csá-
sár palotájában, és meztelen fegyverrel Dariusra me-
nének. Ezeket mikor látta volna Darius, monda:
Oh én szerelmesim, kiket én ez előtt bőlgaímnak hittal-
lak, mostan immár Vraímnak mondlak: Miért akar-
tok engemet meg ölnie? Ha tū engemet meg ölen-
detek titkon. Az Sandor én érettem bossút ál rayta-
tok. Azok penigh semmiképpen az ő beűbédével ke-
gyességre nem indíratának, hanem annál inkább kez-
dék az Dariuszt meg sebessíteni. Darius azonban az
nagy sebeknek miatta az földre le esék. Es ot hagyák
ötter az gyilkosok holt elevenen.

MIKEPPEN ERTETTE MEG SAN-
*dor az Darius balalat, es beszéllett velle balala oraian, es
mint temette el Sandor az Dariusnak testet.*

 Eg halván Sandor hogy Darius meg öletet
vólna: által méne minden népével a Gran-
cus nevű folyó vizen nagy sietséggel, és be-
méne mindgyárt jeles virézivel az Susa városban, mert
az Perfiabéliek mikor látták vólna oda menni San-
dort, mindgyárt meg nyiták néki az város kapuit, és ö-
tet nagy szép tisztességgel be bocsáták és fogadák. Mi-
kor az gyilkosok látták vólna az Sandort, mindgyárt
elrey-

elrejtezésnek, akarván még érteni Sandornak akarat-
tyát az ő dolgok felől. Sandor azért fel menvén az
palotában, és abban elő menvén, igen csudálkozik
vala ő annak ő ékelességén. Csínáltatta vala pedig azt
az házat *Cyrus*, az Perfiáknak Királya, kinek ő padi-
montoma külömb külömb szép kövekből rakator va-
la. Az köfalak szépen arannyal meg fineltettenek va-
la, mely finelések sok drága kövekkel megh ékecsit-
tek vala. Es az palotának ő oslopi tiszta aranyból va-
lának öntetvén, mellyeket látván Sandor mentében,
csudálkozik vala rajta. És által menvén az palotán,
béjta az házban, az hol Darius fekszik vala holt ele-
venül. Es látván Dariuszt Sandor, el keseredék, és felső
ruháját lefordítván, teríté Dariusra, és sok könnyhulla-
tásokkal Dariusnak sebeit törölgeti vala, és biztattyá
vala őtet ezt mondván: Kely fel, kely fel, és végy erőt
Vram Darius Császár, és mint ez előtt birtad az te or-
szágodat, azonképpen most is uralkodgyál az Persia-
béliéken, és légy hatalmas, mint ez ideigh voltál. Es
küszöm én te néked az én hatalmas Istenimre, hogy i-
gazán meg adom és engedem országodat. Mert kívá-
nom én te veled egygüt élnie, és veled ennem innom,
mint az fia az ő édes Attyával. Senkinek nem illik
méltóságbeli embernek örülni, más azon tisztbeli em-
bernek nyavalyáján. Mert ő tölle is az jó berencse ha-
mar el változhatik. Mond megh énnekem, kicsodák
az te gyilkosid, hogy fegyveremmel bosszút álljak raj-
tok éretted. Ezeket mikor nagy keserű sírással megh
mondotta volna Sandor, így felele néki Darius,

DARIUSNAK VUTOLSO BESZÉDE
mellyet halála oraian szollot Sandornak.

Ezt mikor meg hallotta volna Darius Császár, kezeit ki nyuylván, Sandort meg ölelé, és ő néki mellyét, nyakát, és kezeit csókolgattya vala, mondván: Fiam Sandor, ki tellyes vagy bölcsességgel, fel ne fuvalkodgyék az te síved, az Istenektől adatot győzedelmekből. Es hogi ha mind azokat cselekednéd, az mellyeket az Istenek cselekednek, és ha mind az égig fel magasztaltatnál-is, vagy beszéddel az eghet tapaszthatnád-is, mindenkor meg emlékezzél az te életednek utólsó órájáról. Mert halandó vagy, és az te halálod minden nap előtted forogh te néked. Tekincs én reám, és véd esedben, tegnap én minémű voltam, és ma immár minémű vagyok, ki igen nyavalyásul mind az földig meg aláztattam. Az te kezeid temessenek el engemet kegyességgel, az én temetésemre jöjjenek el mind az Perfiák, Macedoniabéliek, és Görögök, és mostantól fogva az Perfiainaknak ő országok a Macedoniabéliekkel eggyes legyen. Az én Anyám Asszonyt, az *Rodogat* néked ajánlom, és én feleségemre visely forgálmatos gondot. Az én leányomat az *Roxonát* vedd hozzád magadnak feleségül. Mert illik, hogy az nemes nemzetségből származzék az nemes nemzetség. Ezeket mikor beállené Sandornak, ugyan kezén ki szakada az Lélek belőlle. Azért az Császároknak temetsegek

Berént Sandor Darius testét koporsóban csináltatá, és egy felől ő maga vivén, és keserveffen sírván, mégyen vala.

Sírnak vala az Persiabéliek-is, de nem annyira az Dariusnak halálán, mint a Dariusnak kegyességét látván. El temeték ezokáért szép tisztességgel az Darius testét, és meg tere Sandor az temető helyről az Darius palotájában nagy homorusággal,

MIKEPPEN SANDOR DARIUS

*halála után űlt az Cyrustól csináltatot Királyi
szekben, es meg koronáztatot.*

Zonközben Sandor az Darius temetése után, bé gyűyrtvén mind az hadakozó fő népeket, mind Persiajakat, és mind Macedoniabélieket az udvarban, mellyet tőt vala: Es bé üle Sandor az Királyi székben, mellyet Cyrus Király igen régen csináltatot vala. Fel ül vén az székben, fejébe tévék az Darius Császárnak koronáját, mellyet semmi ember az nagy drágaságnak miatta meg nem böcsülhet vala. Mert az egész palota fénlik vala az koronában való külömb külömbféle bánatalan sok drága kövektől, és gyöngyöktől. Mert valának ő benne drága Iaspis kövek, és szép zöld Smaragdus kövek, drága szép gyöngyök, Achetések, és drága gemántok. Az Királyi szék-is merő és tiszta aranyból vala, hét singnire minden székek felet fel emeltetve, és hét gradicson mennek va-

nek vala fel az Királyok az békben, és az grádicsok
bék mesterfeggel valának cfináltatván. Első graditsa
vala az Amethistus köből, második Smaragdus köből,
harmadik Topasiusból, negyedik Granatból, ötödik
Gemantból, hatodik vala bék tista finum aranyból,
hetedik és az felsődik vala bék fekete tista Gyontából
meg cfináltatván. Ezen az széken azért Sandor ül-
vén Királyi bék koronával megh koronáztaték. Es
Csásári ruhákba fel öltözvén Sandor, bé gyüyté mind
az Macedoniabélieket, mind az Perfiabélieket és pa-
rancsola, hogy levelet irnának minden ő alatta való
országokra ilyen módon.

MIKEPPEN IRATA SANDOR AZ
*Coronazat után levelet mind szellel az Országokra, es
az fegyvert mindenütt le rakatta.*

Királyoknak Királlya, és Vraknak ura, az
hatalmas nag Sandor, az Ammon Isten-
nek, és az Olimpia Aëthynak fia, min-
den fejedelmeknek, hadnagyoknak, tist-
tartóknak, vitézlő férfiaknak, és egyéb tistbéli embe-
reknek, és városokban való népeknek, kik az eghész
Perfiának országában vadnak. Királyi kegyelmét igéri.
Minek utánna az Isteneknek így terzet, hogy az Dari-
usnak magos békiben én ülnék, ezen mindeniktek-
nek nagy örömének kel lenni. Parancsolljuk azért
tű néktek, hogy minden városokban bírák és tisttar-
tók le-

tók legyenek, mint az Darius idejében vóltanak, kiknek parancsollyuk, hogy minden igazságot cselekedjenek az ő lelki ismértek szerint, mindenek között, és mindenekből. Es minden ember az ő jószágát békességben birja, és gondgyát viselje. Es minden ember fegyverét az Király házában bé rakja, és senki fegyverét fel ne mérje venni és hordozni. Az után ezt is hagom és parancsolom, hogy ez várostól fogva mind Macedoniáiglan tágas és bátorságos, és tiszta ország útja legyen, hogy az járó kelő ember minden bántás nélkül az ő dőlégának megh szerzésére, bizvást és nagy bátorságossan járhaflon.

MIKEPPEN TALALTA MEGH

Sandor az Dariusnak gyilkosát, és mikeppen büntette meg őket.

Zeknek utánna parancsola Sandor az népnek, hog lecsendesednének, és monda az után: Az kik vóltanak gyilkosi az Dariusnak az én ellenségemnek, jöjjenek előmben, és megh fizetek nekik az ő érdemek szerint: Esküszöm az hatalmas Istenekre, és az én szerelmes Anyámnak Olimpia Affonynak életére, hogy méltó jutalmat adok ő nekik.

Mikor ekképpen megh esküt vólna Sandor, mind az egész Perfiabéli nép kezdé firni. Az hitőtlen és gonos gyilkosok, az Biffex és az Anabasztes elő állának szabad akarattyok szerint Sandor eleiben, és mondanak:

nak: Hatalm
k meg. Látv
k, hogy m
t zve vinnék a
vinnék.

Azok penig
t ilmas Csásár
nyádnak élet
l ink nem lenn
dem azt mon
vnnétek? Es
l k vólna titl
e küttem vól
v ólt eleitől fo
nk. Mikor
e kütett dicfú
e oraz gyilkos
a leges orság
t városokan
a országban

MIKET
Sandor magan

Afo
Grály
ratv
h. vata eleibe

dának: Hatalmas Csásár, az Dariust mi kezünkkel öltük meg. Látván őket Sandor, parancsola az ő vitézinek, hogy megh fognák és meg kötöznék őket, és kötözve vinnék az Darius koporsójához, és ott fejeket vennék.

Azok pedig kezdenék kiáltani, és mondának: Hatalmas Csásár: Lám az hatalmas Istenekre, és az te Anyádnak életére esküvél megh, hogy semmi nyavalyánk nem lenne. Kiknek Sandor felele, és monda: Nem azt mondámé inkább én, hogy méltó jutalmat vennétek? Es semmiképpen én meg nem tudhattalak volna titóket lenni az gyilkosoknak, ha meg nem esküttem volna. Az én szívem gondolattya azért ez volt eleitől fogva, hogy az gyilkosoknak fejek vétetnék. Mikor ezeket mondotta volna Sandor, kezdék ötött dicfirni az Perfiabéliek. Es ekképpen Sandor az gyilkosoknak fejeket fedeté. Végezetre mind az egész országot békeflegre hozván, minden helyeken és városokon az Sandor tisztartókat és birákat berze, az országban békeflegget berzevén.

MIKEPPE N VÖTTE FELESEGŰL
Sandor magának az Roxonát, à Darius Császár leányát.

Asod napon immár Sandor fel üle az szép Királyi székben, Csásári ruhában meg koronáztatván, és az Dariusnak ő mondása berént, hivatáeleiben az Roxonát, az Darius leányát, kinek

M

szép

Ép drága korona ő fejében vala, és az Persiaiaknak
módgyok szerént ötétt hozzá vévé örök feleségül, és
melléje az Királyi fékben le ülteté. Es megh paran-
csola mindeneknek, hogy az Királyné Asszonyt tisztel-
nék. Látván ezt az Persiabéliek, igen megh örülének
rayta.

Ezek után Sandor levelet íra az ő Annyának az O-
limpia Asszonynak, és Aristotelesnek az ő mesterének,
az ő sok hadakozásiról és sok nyavalyáiról, mellyeket
Persiában szenvedet vala. Es az nagy sok kasdaghsá-
gokról, mellyet talált vala Persia országban. Es hogy a
Roxona menyegzőjének tisztességére nyóltzad napigh
való lakodalmot szerzenének Macedoniában, kit ő
vőt volna magának feleségül.

MIKEPPEN INDIOT HADAT

Sandor az Porus Király ellen.

Zeknek utánna az Sandor sereget gyűtvén,
mind az Macedoniabéli mind az Persiabéli
nép közzül, parancsola mindeneknek, hogy
az Porus Király ellen fegyvert fognának és fel támad-
nának. Es mikoron Indiában bé menne az nép az
nagy pústán, el fárad vala, és zugolódnak vala ő má-
gokban, ezt mondván: Meg kel vala elégedni velle,
hogy Persiát meg vöttük, és az Dariust meg vertük, az
ki mi raytunk adót vében vala: Mit veszekedünk meg-
is az Indiának megh vételében, holot sokféle vadak
vadnak?

vadnak? Nem illik mi nekünk el feletkéznünk az mi
hazánkról, holot minden jókkal bővölködünk. Ez
Sandor pedig egyebet nem kíván, hanem hogy ez vi-
lágot az ő birodalma alá vehesse: Mert ugyan az
haddal el az ő teste, hogy ha egy kevesse meg nyugon-
nék békeességben, mint az ember az étek nélkül ugyan
el fogyarkoznék. Mi azért hadgyuk el ötöt, és men-
nyünk vissza hazánkban, ő az Perfiabéliekkel valaho-
vá szereti, s'inte oda mennyen. Sandor ezeket megh-
alván, mind az egész sereget meg állatá, és ő maga fel-
méne egy magos halomra, és monda: Az Perfiabéli-
ek és az Macedoniabéliek, az Görögökkel külön kü-
lön állyanak. Es mikor kétfelé váltak volna, kezde
nézni Sandor az Macedoniabéliekre és Görögökre,
s' monda nekik: Macedoniabéli férfiak, én jó vitéz
társaim, az én beszédemet halgassátok meg békeseg-
gél. Az Perfiabéliek, kik ez ideig minden népeknek
engedetlenek voltak, mostan nyakokat vetették az
mi birodalmunknak igája alá: Estű most akartok
engemet el hadni, és földetekben vissza térni. Tud-
gyátok, hogy mind meg háborodtatok vala az Dari-
us beszédén, és én az én tanácsommal bátorittalak
meg titöket. Es mikor az ellenséggel szemben állot-
tunk volna, énne magam kezdém el elől az viadalt:
Vallyon nem az tű megh maradástokért mentemé el
én az Dariushoz, és sok veszedelmekben forgottam
tű érettetek? Tudgyátok bizonnyal, hogy mind ez i-
deig győzedelemmel jártam. Ez után-is az Istenek-

nek segítségekből mindenütt győzedelmes lések. Ha Macedoniát tő magatok akarjátok birnia, én semmiképpen tehát haza nem megyek. Mikoron Sándor ezeket mondotta volna, az Macedoniabeli népnek fejei mind meghégyenlék magokat, és bocsánatot kérvén, Sandornak ezt mondgyák vala: Hatalmas fejedelem, az mi életünk te kezédben vagy. Valahová mégy, mind utánad megyünk. Ha mind fenként megkel halnunk-is, soha tégedet el nem hagyunk. Onnat elindítván seregét, méne bé Indiában. Es az utban találák őtet az Porus király követi, levelet Sandornak hozván, mely ekképpen vala irván:

PORUS KIRÁLY LEVELE AZ SÁNDORHOZ.

ORVŠ, az Indiabelieknek Királlya: Az hitván látornak az Sandornak, ki latorságával vébi meg az városokat, hagyván, ezt parancsollya:

Te Sándor, halandó lévén igyekezel cselekedni az halhatatlan Istenek ellen: Az bolondság el vőtte az te eszedet, hogy séméd lévén semmit nem lárz. Azt tudod talám, hogy mű-is hasonlatosak vagyunk az Perfiabeliekhez, kiket az te birodalmod alá haytottál. Miért hogy az erőtlennel vittál, és meg birtad őket, azt tudod, hogy az én hatalmasságomat-is az te kevés népeddel te alád haythatod. Mű mindenkoron győzedelmessék vagyunk, nem tudé, hogy régen az nagy

Bachus

Bachus Die
zt meg veg
iek előt:
és hatalmo
hogy te föl
hatol, azt

MINT

ket hallol
monda n
társaim,
képpenz
kevélyen
tal meg g
Porusnak

SAND

Fel ger

Bachus Dienes nagy haddal jött vőlt az Indiára, hogy azt meg vegye? De hátat adván el futot az Indiabé-
liek előt: Mert nem álhatot ellene az ő erősségeknak és hatalmoknak. Azokáért parancsolom te néked, hogy te földedben visssa tery, és az hol nem uralkodhatol, azt ingyen se kívánnjad birnia.

MINT BISZTATTAS ANDOR AZ VITÉZEKET AZ PORUS KIRÁLY LEVELE ELLEN.

Ikor ez levelet meg adták vőlna Sandornak, parantsolá hogy mindenek hallattára meg magyaráznák. Es mikoron az vitézek ezeket hallották vőlna, meghőomorodának rayta, és monda nékik Sandor: Vitézim férfiak; én jó vitéz társaim, ne háborodgyék megh az ti fővetek semmi képpen ez levélnek miatta: Nem tudgyátoké mely kevélyen fől vala az Darius-is nékünk, kit mind azáltal meg győzénk? Es ezeket főlván, irata ekképpen Porusnak, az Indiai Királynak.

SANDORNAK FELELETI A PORUS KIRÁLYNAK LEVELERE.

Irállyoknak Királlya, és Vraknak ura, az hatalmas nagy Sandor, Hammon Istennek és Olimpia Asszonynek fia, Porusnak ezt parantsollja:

Fel gerjéted az mi fővünket, és te ellened vini meg

bátorittál minket ezzel, hogy mondád az Macedoni-
át igen sovány földnek lenni, és az Indiát minden gjö-
nyörűséggel bővölködni. Ennek-okáért minden i-
gyekezerünkkel vinunk kel te ellened, hogy az te föld-
dedet, mellyet igen kazdagnak mondál te tölled meg
nyerhesük. Es hogy mondád, hogy te nem csak em-
bereknek, hanem még Isteneknek-is parancsolb: Mű
te hozzád, és te reád megyünk. Nem hogy mint I-
stennel, hanem mint pogány emberrel, ki kevélység-
gel és héába való dicsőfféggel fel fuyalkortál, sembe
meg vivunk.

MIKEPPEN SZALLOT KI PORUS
az Indiai Kiraly taborban, Sandor ellen, es mint vittak.

EL olvasván Porus ez levelet, igen meg hara-
gúvék rayta, és nagy sokasságot öbve gyűyt-
vén, sok Elefántokkal, mellyekkel soktak
vala vinia, Sandornak eliben ki menének.
Az Porusnak serege igen sok vala, mert vala ő velle ti-
zen négy ezer kasás bekér, lovagok és gyalogok nél-
kül. Es valának ő velle négy száz Elefántok, kiknek ő
hátokon fából csinált tornyok valának, és minden to-
ronyban harmintz harmintz ember ál vala.

Es mikormegh látták volna az Macedoniaiak, és
Persiaiak, kik Sandorral valának, az Porus seregének
sokságát és bántalan vóltát, meg rettenvén, igen meg
háborodának, és csúdákoznak vala, nem annyira az
népnek

népnek sokaságán, mint a vadaknak csordáján. Mind
azáltal az népet mind kétfelől el rendelék, és egymás
ellenében álnakvala. Sandor fel ülven az ő Bucifánt
lovára, mind az egész seregh előtt ál vala fegyverében.
Es parancsola Medusoknak és Persiaiaknak, hogy az
első ütközetre késbülnének. ő maga penigh az Mace-
doniabéliekkel és az Görögökkel azoknak segítségére
készen ál vala. Az Persiaiak az Elefántoktól erőssen
bántatnak vala, hogy az ellenséghre semmiképpen
nem mehetnek vala.

Ezt látván Sandor, kezde gondolkodni, mi csoda
bölcs okossággal álnakna ellenek az Elefántoknak,
öntete azért tífsta rézből ember képeket Sandor, és a-
zokban tüzet csináltata, hogy meg izadnának, és ko-
vács bennel őket merőn megh tölteré, hogy az hévse-
gek el nem mülnek. Csináltata ismég az ezek alá vas
bekereket, ekképpen viteté az seregh eleiben, és állatá
az Elefántok eleiben.

Ezeket mikor látták volna az Elefántok, alirván,
hogy azok-is emberek vólnának, reájok menvén, kez-
dék őket le verni, és mindgyarást az nagy forró hév
értz képek meg égeték az Elefántokat, és ottan hátra
fordulának és semmiképpen az hartzra nem mené-
nek. Es mikor látnák az fegyvereseket-is, futnak vala
előttök, hogy az ő orrokat el ne vaghdnák, mint az
értz képek el sűrötték vala.

Ezt látván az Porus, meg háborodék. Azonban a
Persiabéliek mérges nyilakkal erőssen vestik vala az

India-

Indiabélieket. Es huszeghész napon ez viadal tarta, mely viadalban az Medusok és Persák igen gyötretnek és vesnek vala. Látván Sandor hogy ekképpen igen meg fogyatkoznának, meg háborodék, és fel ülven Bucifánt lovára, az derék nép előtt az hartzra bé elegyedék és vitéz módra kezde forgódni. Az Macedoniaiak is és az Görögök erőssen kezdék vágni az Indiabélieket. Es ottan az Indiabéliek kezdenek el fogyatkozni, és erőssen verettetvén vesni. Ezt látván Porus, hátat ada minden népével, és el futamék, sok népeket el vestvén.

MIKEPPEN MENT BE SANDOR

az Porus városában.

SANDOR azért ott az helyen táborát le bálitván, az ő Isteninek áldozatokat tön. Es parancsola az ő vitézinek, hogy az holt testeket, mind két felől el temetnék. Másodnap peniglen az várost vitatá, és meg véteté. Bé menvén azért Sandor az Porus Király palotájában, csuda szép alkormányokat ott találá. Négy ház oslopot, szépen aranyból öntve, mellyek szép mesterséggel valának csináltatván. Ez oslopok között szépen az bölőtök, fűge gerezdekkel, és levelekkel csináltattak valának. Az bölőtök aranyból, és az gerezdek szép cristalból valának, és drága gyöngyökből és szép zöld Smaragdusokból. Az paloták köfalai tiszta arannyal valának bé borítván, és az borítás meg ékesítet vala szép Smara-

Smaragdusokkal, drága uniókkal, és szép carbunculusokkal. Es az kamarák szép cyprus fákból valának csináltatván. Es az palotában szép arany fák valának, kiknek ő ágain külömb külömbféle madarak ülnek vala, és mindenik madár az ő fine szerént meg festet vala. Orra és körmei szép aranyból valának. Ezek az madarak mikor Porus akarja vala, az ördögi várásfának általla mind meghőölalnak vala, és az ő favok szerént fokképpen énekelnek vala.

Annak felette találta az Porus házában sok arany edényeket, és szép drága kövekből, és gyöngyökből, cristalyból csinált pohárokat. Ezüst edényeket igen keveset találnak vala.

Onnat Sandort táborát el inditván, méne az Amazonesek fele, az mely sigerben laknak vala. Es az Talifrida Asszonynak, az Amazoneseknek Királyné Asszonyoknak ekképpen irata levelet.

SANDORNAK LEVELE AZ TALIFRIDABOZ, az Amazoneseknek Királyné Asszonyához,

Királyoknak Királya, és Vraknak ura, az Hammon Istennek, és Olimpia Asszonynak fia az Nagy Sandor: Az Talifrida Királyné Asszonynak örömet izent.

Az mely hadat Darius ellen viseltem, miképpen vittam minden orfága ellen, tudom hogy mind jól tudgyátok. Vittam az Indiabéli Porus Királlyal-is, és sok egyébféle nemzetse-

N

zetse-

zetsegekkel, és semmiképpen én elleném nem állhat-
tak. Azokáért azt parancsolom tő néktek, hogy ha a
tű földeteket az én kezemből meg akarjátok szabadí-
tani, az adót meg adgyátok, és bé hozzátok énnékem.

AZ TALIFRIDA KIRALYNE ASZ:

Szonynak felelet az Sandorhoz.

Z Királyoknak Királlya, és Vraknak ura, a
Hammon Istének, és Olimpia Asszonyak
fia, az Sandor, mit írjon mi nekünk, jól ér-
tjük. Az Talifrida Királyné Asszony, az több Amazo-
nokkal, Sandornak örömetizennek. Ertettük az te
bölcs és eszes vóltodat, hogy az el múlt dologokról
meg emlekezel, és az jövőendő dologokat képen megh
gondolod, az jelen valókat ékeffen elrendeled. Meg
lássad azért, és jól meg gondollyad, mi történhetik te
raytad, minek előtte az mi határunkra jönél. Mert
senki nem inditot megh oly hadat mi ellenünk, ki ké-
gyen nélkül tisztességre haza mehetet volna. Az te
dolgodnak utólsó végét azért te-is megh tekínsed.
Mert nevétség, mikor az bölcs ember gondviseletlen-
ségnek miatta veszedelemben esik. Es miért vagy ta-
lám kívánod megh tudni és érteni az mi életünket, és
lakásunkat, ez levél által te néked meg jelentjük. Mert
az mi földünk egy sziget az tenger közepet, melynek
sem elei sem utólya nincsen, de egy felől igen kes-
keny meneteli vagyon, és hámszerént vagyunk mind
hadako-

hadakozó Afßonyiállatok, két száz és tizen négy éze-
ren. Es férfiak mi velünk egygyüt nem laknak közös-
leg, de az vizen túl ellennünkben vadnak. Eften-
dönként azért lakodalmakot szerzünk, és harmintz
napiglan az férfiakkal egygyüt lakunk. Hogy ha az Afß-
onyiállat férfiat sülend, az Annya hét estendeigh tar-
tya, az után oßrán az édes Attyának által adgya. Ha
penighlen leány maghzatot sü, mi közöttünk erköl-
csünkre tanittyuk és tarttyuk. Mikor pedig az mi el-
lenséginkre ki megyünk, sámberént tíz száz ezeren,
mind fegyveressek lovunk hátán sámaltatunk, és in-
dulunk. Az többink ithon marad az süigetben, hogy
földünket örizzék és óltalmazzák. Mikor pedig meg
jövünk gyözedelemmel jövünk, egyenlőképpen az mi
társainktól tiszteltetünk. Azokáért ha mi reánk jö-
vendes, emberképpen meg vivünk mi te veled. Hogj
ha te minket meg gyözendes is, semmi dicßiretet ez-
zel magadnak nem nyerß, mert Afßonyiállatokat birß
meg. Ez levelet mikor megh adták volna Sandor-
nak, nagy nevetéssel olvasá el, és ismét ekképpen ira-
d nékiek;

SANDORNAK MASODIK LEVELE,
az Talifrida Királyné Afßszonyhoz.

Minden Királyoknak Királlya, és Vraknak u-
ra, az Hammon Istennek, és Olimpia Afß-
sonynak fia, az Nagy Sandor. Talifrida

Királyné Aßbonynak, és az több Amazonoknak köffo-
netit írja:

Ez világnak három részét, Afiát, Africát, és az sok
népü Európát, birodalmunk alá haytottuk, és tū a-
kartok mi ellennünk támadni, holot azok ellennünk
nem álhattak. Hogy ha tū mi velünk vitok, mint lé-
ssen begényül néktek dólgotok? Es miért hogy az tū
életeteket berettyük, ezt adgyuk tanácsul tū néktek,
hogy az tū figetetekből kijöven, mind az tū férfai tok-
kal egjetemben mi előnkben jöjjetek. Mert esküßöm
tū néktek az Hammon Istenre, és a Minerva Isten Aß-
bonyra, hogy semmi nyavalyátok mi tölünk nem lé-
ssen. De mind azáltal az adót meg adgyátok, és az tū
Amazonotok közzül mű nekünk lovagokat adgya-
tok. Es ekképpen titöket békével bocsátunk el.

Az Amazonok penig megh ijedvén az Sandortól,
küldének ő néki szép tiz fejer jó lovakot, mellyekhez
hasonlatos nem találtathatik vala, és nagy adót. Es
ekképpen az Királyné Aßbony Sandor eleiben men-
vén, békefféget nyere az Sandortól, és nagy örömmel
méne haza.

MIKEPPEN MENT SANDOR NAGY
nyavalyával az Porus Királyné.

Zonközben megérté Sandor, hogy az Po-
rus Király, ki az hadból el falador vala, vól-
na az Baçtriában, és ot sereget gyütene, hog
az Sandorral ismét megh vana. Ezt halván
Sandor,

Sándor, feregét el rendelé, és száz hatvan ezer embert az Macedoniai nép közzül az ő tulaydon hadnagysága alá válafta. Es mennek vala nagy homokos és vizetlen báraz pústákon, holot kigyóknak és vadaknak nagy sokaflága vala. Es meg parancsolá Sándor, hog mindenik fegyverben járna. Fénlik vala azért mind az egész sereg, mint az csillagok. Mert az ő fegyverek mind aranyasok valának. Es járván az pústákban, sohúlt vizet nem találának vala.

Egy penigh az Macedoniai vitézek közzül, kinek neve *Zephir* vala, találá egy kőben eg kevés vizet, mely az reggeli harmatból oda gyült vala, és meg töltvén az ő sífakját belölle, eleiben vivé az Sándornak. Látván Sándor az kevés vizet, nagy bölcsen így szólla: Ha én ezt az vizet megh isom, használé mind az Macedonia és Perfiabéli népnek? Avagy csak én magam igyam meg, és csak énnékem használlyon? Monda à *Zephir*: Te magad id meg, hogy néked használlyon. Sándor monda: Ha tū mind el veszte, mit használ énnékem nagy keserűséggel élnem, mikor látnám mind az Macedonia, és mind az Perfiabélieknek halálokat? Es mindgyárt el ötté az vizet mind az egész seregh elöt, és semmit nem ivék benne. Látván ezt az vitézek, ugán meg jöve erejek örömdökbe. Vala penig à Sándornak ezer Elefántya, mellyek az ő kincset hordozzák vala. Vala ismét négy száz kasás bekér, és három száz ezer lovagja, annélkül valának ő velle sok tevék, és öfvérek, és egyéb terhes lovak, mellyeken eledelt à seregnek fűk-

legére valót mindent hordoznak vala: ökrök és tehenek, diánók, és egyébféle barmok az táborral valának. Es az Macedoniabéliek oly kazdagok valának kincsel, hogy aranyinak fokságát nem hordozhatták vala. De az nagy bomjuságh arra kényszerítette vala az népet, hogy fokban az harmatot nyalják vala, fokban olatjt isznak vala, és a búkség miat fok a vizeletit iszka vala.

MIKEPPEN VIUT MEG SANDOR
másodszor Porussal, es mint ölte meg.

Eregét azonban éléb vivén Sandor, jura egy nagy viz mellé, holot táborát le állítá, és az népet meg nyugotá, hogy erejét meg venné, mely az bomjuságtól meg fogyatkozot vala. Azonképpen a barmokat is meg nyugotá, mellyek ugyan el tikattak vala, mellyek közzül fok meg is holt vala az bomjuságnak és hévségnek miatta. Onnat feregét el indítván, kezde menni az Porus Király felé, az hol népével vala, és szemben állá velle. Másod nap Sandor el rendelvén, fel üle Bucifánt lova hátára, és trombitát fútatván, és dobokat ütven, mindgyárt bé öklele Porus seregében. Es mind az két fél erőssen kezde vini: Kik között Sandorigen forgódék, és az Indiabéliek igen kezdenek hullani és meg tolyatni.

Ezt mikor látta volna Porus, hogy az ő népe a harzon oly igen vesne, meg állá mindenenek előtt az seregben, és nagy felőval kezde kiáltani, ezt mondván:
San dor

Sandor, nem illik fejedelemnek ekképpen vesteni né-
pét, hanem ő maga végezze el a hartzot. Allyon eg-
felé azért az te néped, és az én népem más felé, és mű-
kétten mindenenk láttára viunk meg. Hogy ha te en-
gemet meg győzendé, az én népem a te birodalmod
alá vettesse. Es ha én tégedet meg győzlek, az te né-
ped-is az én birodalmom alá vettesse. Ezt pedig a-
zért mondgya vala Porus, mert megh utállya vala az
Sandornak kicsiny voltát. Maga nem tudgya vala az
Sandor kicsiny testében való mérésségét és erősségét.
Mert az Sandor három singhni magasságu nem vala.
Porus penigh bizik vala az ő magasságában, mert ötte
singninek az ő magassága látszik vala.

Es mindgyarást az seregeket kétfelé állaták, és az
két fejedelem egymással szemben menének. Es San-
dor hirtelen reárohánván az Porusra, ötet hirtelen a-
gon clapá fegyverével, és által kölcsölván ötet a kard-
gával, hamar meg öle. Ezt látván az Indiabéliek, kez-
dének mindgyarást a Macedoniaiakkal vini. Kiknek
Sandor monda: Szünnyetek meg az viadaltól, ha azt
akarjátok, hogy békével mennyetek házatokhoz. Mert
semmi bántástok mi töllünk nem lében: Mert ember
módon cselekedtetek ez viadalban.

Ezeket halván az Indiabéliek, mindgyarást el há-
nyák fegyvereket, és kezdék az Sandort dicfirnie, San-
dor penigh tábort ott le állitá, és az ő Isteninek ál-
dozatokat tön: Es parancsolá, hogy az holt testeket
fépen el temetnék. Ő az Porus Királyt tisztességgel el
temeté.

MIKEP-

MIKEPPEN TALÁLTA MEG SANDOR

*az Indiát meztelen iaro paraszt bölcséket, kiket
Gimnosophistaknak neveznek.*

Nnét el inditván seregét Sandor, méne à Gimnosophisták felé, kiknek az ő bívökbé nincsen semmi kevélység, nem hadakoznak senkivel, nem patvaroskodnak, és meztelen járnak; Városok ő nékiek nincsen, hanem apró haylékocskákban, és az hegyeknek barlangiban laknak. Mikor ezeknek az ő Királyok megh hallotta volna, hogy Sandor affelé akarna menni, ekképpen írá ő néki levelet:

Az meg halandó Gimnosophisták, az ember Sandornak ezt írjuk. Ertettük, hogy mi reánk akarék jöni, hogy mi velünk meg vinál. Ezen mi igen csudálkozunk. Mert mi raytunk semmit nem nyerhetz, mert mikor testünk táplálására való semmi nincsen, mit vehetzel mi töllünk? Hogy mi velünk meg akarék vinia-is, à mi egyigyűséginket mi semmiképpen el nem hadgyuk. Ez levelet el olvasván az Sandor, Levelet küldé nékiek, meg jelentvén, hog ő hozzájuk békével és jó kedvel menne. Es bé menvén Sandor ő hozzájuk, látá őket, hogy meztelen járnának, és barlangokban laknának, és hogy az ő feleségek és gyermekek ő töllök külön laknának. Es kérdé őket mondván: Nincse tő néktek házatok, és temetkező helyetek? Azok pedig mutáták az ő haylékocskájakat és kalibájokat, az mellyekben laknak vala, és mondának: Napoként

itt nyu-

itt nyugosunk. Es monda Sandor: Valamit kértek
én tőlem, meghadom tőnéktek. Azok mondának:
Adgyad, hogy lehessünk halhatatlanok, hogy meg ne
hallyunk, mert egyebet semmit nem kívánunk. Fele-
le nékik Sandor: Ennen magam-is halandó ember
lévén, nem adhatok halhatatlanságot tőnéktek. A-
mazok mondának: Szegény nyavalyás ember, ha ha-
landó vag, miért budosol ide s² tova, sok külömb kü-
lömbféle veszedelmeket szerezvén, és bünt tévén? San-
dor felele, és monda nékik: Nem tudgyátoké, hogy
az tenger soha megh nem indulna, és habja nem tá-
madna, hogy ha az kemény felektől meg nem hábo-
rítatnék. En-is örömezt akarnék békefűgben veszteg
nyugonnom, de oly lélek vagyon én bennem, ki ana-
nyira uralkodik én bennem, hogy semmiképpen nem
hagy veszteg nyugodnom. Es ezeket mondván, bé-
kével el bocsátá őket.

Másod napon seregét el inditván, méné az helyre,
az hol az Hercules az oszlopokat fel állatta vala. En-
nek egyike tística arany vala, az másik pedig tística ezüst
vala. Hossúsága ezeknek tizenkét singni vala, széles-
sége pedig két singni. Ezeket látván az Sandor, pa-
rancsolá hogy által fűrnák őket, hogy megh látná, ha
öntötték volna őket. Es mikor által fűrták volna ö-
ket, és látta volna Sandor, hogy öntés volna, parancso-
lá hogy az lyukait bé öntenék. Es ezerfer való ezer
aranyat öntete bé Sandor az oszlopban, az mellyet
által furtanak vala.

SANDORNAK LEVELE AZ DIDI-
muboz, az Bragmanusoknak Királyához.

Minek utánna az üdöt értém, hogy az jót az gonosztól meg tudgyam választani, kívántam az tudatlanságtól meg menekedni, és bölcsességre jutni. Mert az mint a mi bölcsseink módgyák. Az ékeessen való bölás az bölcsesség nélkül, árt inkább, hogy nem mint használna. Hallottam peniglen, hogy az tü erkölcsötök az miénktől különbözne, senkitől semmi segítséget nem vártok, és más tudományt tanóltok és tartotok, hogy nem mint az mitanítóinktól vötrünk és értettünk. Azokáért borgalmaztossan kérlek, hogy minden tudományotokat és bölcsességeketek mi nekünk leveletekbe meg jelenessetek.

AZ BRAGMANUSOKNAK KIRÁLY-
lyoknak Didimusnak feleleti az Sandorhoz.

DIDIMVS, az Bragmanusoknak Királys, Sandornak köszönetit írja. Ertettem az te leveled által, hogy tista és igaz bölcsességgel, mely minden országoknak birodalmánál job, az te csudálatos elmédet megh akarod ékesíteni, mely dologért tégedet felelte igen dicsírünk. Mert irtál vala mi nekünk ez felől, hogy az mi életünknek rendit, és erkölcsünket te néked levél által meg jelentenők, mely dologot mű lehetetlennek itilünk.

Mind

Mind azáltal az menyire töllünk lehet, te néked az mi
erkölcsünk felől rövid beśéddel akarunk írni. Mű
Bragmanusok, egyigyű és śéptiśta életben élünk, mert
nem vétkezünk. Az büntől magunkat meg óltalmaz-
zuk. Nem śántunk, sem vetünk valamit: őkrőköt mi
igában nem fogunk: Nem halásunk tengerben há-
lóval: Nem vadásunk, sem madarásunk: Semmit c-
ledelelünkre nagy śorgalmatośśan nem keresünk: Ha-
nem az mit az föld, emberi munkanélkül terem, az-
zal élünk, és semmi orvofśággal nem élünk. Es az mi
életünk végének mind egy határa vagyon: Mert eg-
gyink sem él többet az másinknál, de mindennek az ő
bűletése śerént az ő halálának ideje elő jő. Tűzhöz az
hidegért nem űlünk: Nyárban semmi hēvśeget nem
érzünk: Az mi testünket az fának ágaival, mellyek-
nek gyűmölcsével élünk, bē fedezzük: Az egy hatal-
mas igaz Istent tiśtellyük, kinek mindenkoron dicśi-
retet éneklünk: Az jövendő világnak életét várjuk és
kivánnjuk, mely mind örökké meg marad: Kazdag-
śágot nem kívánunk és nem śeretünk, és mi köztünk
az irigysēg nem uralkodik. Egy törvéntek és śokáśtok
ellenkezik az miénkel: Mert senkivel műirgalmasśá-
got nem cśelekedünk, azért, mert semmi gonofśt nem
cśelekedünk, az miért irgalmasśágot érdemlenénk.
Nem bujálkodunk, és nem paráználkodunk. Hirte-
len halállal mi közűllünk senki megh nem hal, mert
undok cśelekedetekkel az eget meg nem veśtyük: A-
zért az mű egünk jó, és nem veśet megh, nem bűdös,

sem rekkendő, sörösdöt magunknak nem csinálunk, ha-
nem az égi harmattal mosódunk. Föld edént mi nem
csinálunk. Föld lyukakban minden forgalmatosság
nélkül nyugosunk. Mert mi nekünk az mi hasznunk
oly, hogy míg élünk, abban élünk, és mikor megha-
lunk, abban temetkezünk. Az állásnak módgyára
való tudománt mi nem tanólljuk. Mert mindeneket
kép igaz egyigyű beszéddel meg mondunk. Minden-
kor az kép veres tengert láttjuk, az felvész és háború
az ár vízzel nem faggattya el az mi földünket. Gyö-
nyörködünk az kép virágos mezőknek nézésében, hó-
nat nagy kép gyönyörűséges illat az mi orrunkban jó,
és az kép zöldellő erdőkben, holot külbömb külbömbfé-
le madaraknak savokat halljuk, és az kép kútfejekben
és forrásokban gyönyörködünk. Akarunk azért im-
máraz te természetéről, és erkölcsödről is egy keve-
set böltnunk. Mert az te életed mű nekünk igen ke-
ménynek tetzik. Te Ásiát, Africát, és Európát mon-
dod hogy kevés ideigh birodalmód alá haytottad, és
rekeftetted, és azoknak Vra vagy. Te az begény egy-
igyű, alázatos emberek között mindenkoron visszavo-
nást és háboruságot berzes. Ezt meg bizonyította az
te Iupiter Istened, és az Proserpina Isten Asszonyod,
kiket tetístele. Mert az te Istened, az Iupiter, sokakat
megseplősitet: Es az te Isten Asszonyod az Proserpi-
na, sokakkal paráználkodot. Nyavalyásul és bődög-
talanul tisteled azért az te gonos és parázna Istenidet.
Nem hagyod az embereket az világhban ő szabadsá-
gokban

gokban és békeflegekben élni, de őket nagy bölgálat-
tal gyötröd. Az gazdagságot igen szereted, nagy há-
zakat építesz, és kívánod, hogy sok bölgaidd legyenek.
Annyit ebel iszol, és úgy töbzöld, hogy az gyomrod
sokféle nyavalyákkal megh bántatván, külömb kü-
lömbféle betegsegeket hoz rád, és ekképpen halá-
lodnak ideje előtt veszekedel. Te az te koporsódat i-
gen ékefited, és drága gyöngy edénnyekben az tested-
nek porát béserzed: Micsoda lehet ennél gonozb
dolog, mint az testet, mellyet az földnek kellene meg
emészteni, hogy nem hagyod, hogy az te testeddel el-
jen? Mű az Isteneknek tiszteletire barmokat nem ö-
lünk, és Templumokat nem csinálunk, holot aráyból
és ezüstből öntött képeket fel raknánk. Nem értitek é
azt, hogy az Isten nem fizetésnek, sem tulkoknak vé-
rének, avagy kosoknak és bakoknak vérének általla
engesteltetik meg: hanem jó cselekedeteknek és kö-
nyörgéseknek általla, és úgy halgat meg mindeneket.
Te nem bölgálsz az egy igaz Istennek, ki mennyégben
uralkodik, hanem sok idegen Isteneknek. Annyi Iste-
neket te tisztelsz, valamenyi tagaid testedben vadnak,
Jay te néked segény nyavalyás embernek, kinek nagy
rettenetes kinnal kel megh halni, és holtod után bán-
talan sok kinokat kel szenvedned. Ez levelet el ol-
vasván az Sandor, igen meg haraguvék rayta, és mind-
gyárt így ira az Didimushnak:

SANDORNAK FELELETI ABRAG-

manusok Királyához, az Didimushhoz.

Királyoknak Királya, és Vraknak ura, az
Hammon Istennek és Olimpia Asszony-
nak fia, az Sándor, az Bragmanusoknak
Királyának, az Didimusnak, köszönetit
írja: Hogy ha mind azok megh találtat-
nak tő bennetek, az mellyeket mi nekünk leveletek-
ben irtatok, csak tő nevestethettek és hivattathatok
mértán embereknek, kik az mint mondgyátok, sem-
mi bűnt nem cselekedtek. De bizonynal tudgyátok,
hogy ez emberi életet nem az jó cselekedetnek mód-
gya szerint, hanem csak szokásból élitek. Mondgyá-
tok hogy nem sántotok, és nem vettek, földet sem mi-
veltek, fát sem plántáltok: Házakat nem csináltok,
és ennek bizonyos oka vagyon: Mert vasfűrészei-
tok, mellyekkel cselekednétek, nincsenek. Es fűveket
éven, kel tő néktek barom módra vadul élnetek. Mert
sem búzát sem húst, sem halat nem kaphattok. Nem
de nem azt miveliké az farkasok-is? hogy mikor hús-
sal megh nem elégethetik, földel rakja megh az hasát.
Nem dicfrendő az ember, ki mindenkor nagy bűk-
ségben él. Mert ha dicfrendők volnának, az kik bűk-
ségben vadnak, az vakok, sánták, és az bélpoklosok,
minden embereknek méltán dicfirtethetnének. Mő-
dátok, hogy nem paráználkottok, de mindenkor tis-
taságban maradtok. Hogy hogy bujálkodhatnának
azok, az kik nem ébnek. Mert az bujaság h leben az
máynak hévességéből, és az étekből: Tő penig nem é-
tek egyebet fűnél, mint az dísnót, és éhségteket nem
verhe-

verhetitek el, és azért nincsen tő bennetek semmi bü-
jasághra való indulat. Sok gyönyörűséges dolgokat
láttunk mű, melyeket tő nem láthattok: Némelnye-
ket semünk el látunk, hallunk, érzünk, és némellyeket
illetünk. Az földtől sokféle gyümölcsöt veszünk, az
vizekből halakat, és az ég alatt szép madarakot fogunk,
és azoknak szép fávakban gyönyörködünk. Azért az
tő életeteket nem bódogságnak, hanem begényléghe-
nek mondhattuk. De az hatalmas Istenekre eskü-
söm, hogy ha tő hozzátok bé mehetnék, az tő begény-
ségtekből meg szabadítanánk, és fegyveres lovagokká
tennének benneteket.

MIKEPPEN CSINALTATTA SANDOR
az oszlopot tisztelegere vitésségenek.

Zonközben parancsola Sandor, és ott az
helyen emelteté fel szép piros márvány kö-
ből, egy igen nagy oszlopot, és iratá reá ezt
az titulust.

SANDOR, MACEDONIAI PHILEP
KIRALYNAK FIA, DARIVSNAK HALA-
LAVTAN MIND EDDIG GYŐZEDEL-
MESÉN VITEZKETTEM. Iratá pedig ezt
az titulust az Sandor, Görög, Deák, és Indiai nyelven.

MIKEPPEN TALALT SANDOR AZ
Fakra, melyek az nappal nevekednek való.

El in-

Lindítván onnat seregét Sandor, juta egy mezőre, holott valának igen nagy magos fák, mellyek az nappal egyetemben nevednek vala, és az nappal egyetemben elenyisnek vala. Ez fákat mikor látta volna Sandor, parancsola egyik vitézinek, hogy ő néki az fáknak ágaiból venne. Es mikor az legény az ő urának parancsolattyát akarná beteljesíteni, el méne az fákhöz: Es az gonosz lélek megh veré őtet, és mindenek láttára megh hala. Es hallának nagy szózatot az égalat, mely ezt mondgya vala: Valakiezfákhoz közel mégyen, nagy hirtelen halálnak halálával megh hal. Valának az mezőn igen szép madarak-is, és felidek valának, mellyeket ha valaki meg akar vala fogni, mindigrást tűz mégyen vala ki rája az madaraktól, és az tűz rettenetessen meg emésti vala őtet.

MIKEPPEN MENT FEL SANDOR
az Adamas kő hegyre.

Asod nap Sandor seregétélb indítván, juta egy igen nagy és szép magos hegyhez, és ott táborát le állítá: Ott másod nap az Sandor áldozatokat tőn az ő Isteninek, és mellé vévén az ő tizenkét fejedelmit, grádicson méne fel mind az hegyre: Es találá ott az hegy tetején egy palotát, mely igen szép vala, melynek tizenkét aytai, és herven ablakai szépek valának, az aytók és az ablakok szép tisztasfinum aranyból valának csináltatván, es az az ház monda-

mondatik vala, Napnak házának. Es vala ott egy igen
bőp-templum tífá aranyból, melynek ő aytai előt bőp
bőlo vala, kiknek ő gereздеi vala drága uniókból, és
carbunculusokból, és fántalan gyöngyökből.

Es bé menvén Sandor az ő fejedelmivel az palotá-
ban, találának egy embert veftegh feküvén bőp arany
ágyban, ez ember igen nagy tagu vala, és bőp ábráza-
tu, kinek ő haja és fákálla, mint egy bőp fejer gyapju
vala. Ezt mikor Sandor és az ő fejedelmi látrák vól-
na, mindgyárált térdek haytván tífátelék. Kiknek mő-
da az vén ember: Sandor, Te olyanokat lártz, mel-
lyeket testi ember nem lát, és halláß, mellyeket földi
ember nem hallot. Kinek monda Sandor: ő ből-
dőségős ember: Hogy ísmérß te engemet? Felele á
vén ember: Minek előtte az víz özön fállana ez föld-
re, meg az előt tudtam én az te dólgaiddat. Nem akar-
játoké meg látni az Napnak és Hóldnak fántféges fá-
it, mellyek jővendőket mondnak?

Ezt halván Sandor örömeében monda: Vram, örö-
meß kívánnjuk azokat látni. Az vén monda: Ha
tífá vadtok mà Áßßonyiállatoktól, fábad bé men-
netek oda az helyre. Monda Sandor: Tífá vagyűk.
Es felelvén az vén, monda: Veffetek le az ti gyűrű-
ket, és farutokat, és jertek én utánnam. Sandor megh
állatá az ő fejedelmit, és gyűrűjőket farujokat le rak-
ván, az Ptolomeuffal, Antiochuffal, és Perdicával jár
vala. Es kezdenek jární az erdőn, és az erdőnek fáí,
fáz lábni hofák valának. Es hasonlatofák valának á

borostyán fákhoz, és az olajfákhoz, mellyekből nagy
bősséggel temién és balsamum foly vala ki.

Ílmét járván az erdőn, látának egy nagy magos fát,
mellyen ül vala egy nagy madár. Az fának penig sem-
mi gyümölcsé nem vala. Es az madárnak ő tetején ol-
lyan tollacska vala, mint egy pávának, és az nyaka kö-
rül szép arany színű karikácska vala. Az háta szép bár-
sony vala, az farka szép rósa színű piros vala, az farka he-
gyi szép sárga vala. Ezt mikor látta vólna Sandor, csu-
dálkozik vala rayta. Es monda az vén ember: San-
dor, ez madár, az mellyet látz, ez az Fenix madár.

MIKEPPEN MENT SANDOR AZ

Napnak és Holdnak fáihoz.

Z után járván béllel az erdőn, jutának az
Napnak és Holdnak fáihoz. Es monda né-
ki az vén emker: Tekincsetek fel, és vala-
mit meg akartok tudni, gondollyátok az ti
bívetekben, de nyilván semmit ne beszéljétek. Az fák
penig igen magosak valának, és az napnak fájának le-
vele mint az ezüst ollyan vala. Es Sandor megh csó-
kolgatá az fákat, és kezdé az ő bívében ezt gondol-
ni, hogy ha győzedelmessen haza mehetne Macedo-
niában. Es az napnak fája felele néki, és monda: Te
mind ez egész világnak bírója vagy, és Attya: De te so-
ha nem látod többé az te hazádnak földét és országát,
egész éltendeig, és csak nyólez hólnapig élő: Es kihez
inkább biznál, haláloedra az ád néked italt.

Es kez-

Es kezdé magában mondani Sándor: Ő te bépsé-
ges fa: Mond meg énnékem, kicsoda ől megh enge-
met? Felele az fa, mondván: Ha te meg tudharnád,
kicsoda ől meg tégedet, Te megh ölnéd hamar azt az
embert, és ugy az én befédem bé nem telnék. Mon-
da azonban a vén ember Sandornak: Ne bántcs meg
töb kérdéssékkal ez fákat, de térjünk vissza. Es megh
térvén Sándor, nagy keservessen sir vala az ő életének
rövid voltáért, és az fejedelmek-is ő velle sirnak vala.
Es mikor az palotában vissza mentek volna, az vén
ember monda Sandornak: Tegy vissza: Mert nem
engettetet ennél tovább te néked menned. Hogy ha
meg többet akarj járni, az észak felől való rékre el me-
hetz: De oda sem járhatz immár nagy darab földet.
Es ezt mondván, bé méne az vén ember az házban.
Sandor-is az ő fejedelmivel alá jöven az hegyről, a tá-
borra menének. Másod napon Sandor táborát el
inditván, juta egy ország útára, mely kétfelé valik vala:
Es mindgyarást két márványkő oszlopokat fel állata,
és az oszlop között szép piros márvány kőből egy nagy
tablát csináltata, mellyet emlékezetre ot hagyta ez ti-
tulussal: ENSANDOR, AZ MACEDO-
NIAIPHILEP KIRALYNAK FIA, EZT
AZ TABLAT ALLATTAMFEL, APER-
SIABELI DARIVS KIRALYNAK, ES
AZ INDIABELI PORVSKIRALYNAK
MEG VERETESSEK ES HALALOK V-
TAN. VALAKIEZEN TVL AKAR MEN-

NI, BAL KEZFELE TARCSON: MERT
AZ KI IOB KEZFELE AKAR MENNI,
SOKFELE NYAVALYAKRA TALÁL-
KOZIK, MELYTŐL ELŐ NEM MEHET.

Onnét elindítván seregét, kezde menni az nagy
bélles mezőken, és nem az boros utakon, az melyben
az előt járt vala, hanem csak felől, az honnét hamaráb
haza mehetne Macedoniában, és juta az földre, mely
mondatik Brasiáchának, és ott táborát le állítá. Az
földnek népei értvén Sandornak jövetelit, bép ajándé-
kokat vűnek néki, Pardutz vadaknak bőré, Oroblány
bőrt, és Murenáknak bőrköt. Es vala ot az földön
egy város az hegyen, bép drága kövekből méb nélkül
rakattatván, mellyet bir vala egy özvegy Aßsonyiállat,
mely *Candacis*nak hivattatik vala. Ennek vala három
fia, eggyik *Candeolus*nak, másik *Marsipius*nak, harma-
dik *Carracornius*nak neveztetik vala. Es mindgyá-
rást Sandor levelet irata à *Candacis* Királyné Aßsónak.

SANDORNAK LEVELE, AZ CAN-
dacis Királyné Aßsónyhoz.

Királyoknak Királya, és Vraknak ura, az Há-
mon Istennek, és Olimpia Aßsónynak fia,
Sandor. Az Candacis Királyné Aßsónynak
örömet izen, és köszönetit írja. Imé én az Istennek
Tempumot akarok csinálni tißta aranyból. Iöy ki a-
zért az hegyekre, és tégy áldozatot az Hammon Isten-
nek, és áldozzunk együüt.

Mikor

Mikor az Candacis Királyné Aßßony ez levelet el-
olvasta volna, mindgyarást küldé Sandorhoz az ő kö-
vetit, kiktől sok ajándékokat, és nagy adót küldé bé a
Sandornak, és ilyen módon való levelet.

Az Sandornak, Királlyok Királynának, Candacis
Királyné Aßßony engedelmessegét igiri. Tudgyuk
hogy Istentől jelentetet meg te néked, hogy te vinálaz
Ægyptusra, Persiára, Indiára, Mediára, és egyéb nem-
zetsegekre, és az te birodalmod alá vetnéd őket. És a
mellyeket cselekedtél, nem csak emberektől, de az I-
stenektől jelentetet meg te néked. Mi nekünk penig
kik tiszta lélekkel vagyunk, nem búkság, hogy ki men-
nyünk és áldozzunk az Hammon Istennek. De mi-
ért hogy nem akarok te felfegednek ellene tusakodni,
küldök az Hammon Istennek száz madarat, két száz
Spircsiokat, két száz arany lánczokat, mellyek drága
kövekkel meg rakattak, nyólczván unikornisokat, há-
rom ezer hiuðokat, Párdurz bőrt és oroßlán bőrt ött
százat. Kérem azért te felfegedet, hogy ha mind ez vi-
lágot birodalmod alá haytottad, énnékem jelencsed
meg az te leveledben.

Az követek között penigh küldé Sandorhoz az Ki-
rályné Aßßony egy igen jeles Képirót, hogy az San-
dornak ábrázattár jól esében venné, és ő néki megh-
írná. Es azonközben el menvén az követek, el vivék
az ajándékokat az Sandornak. Es meg ajándékozván
Sandor az köveket vissza bocsátá. Haza menvén a-
zért az követek, meg vivék az Királyné Aßßonynak az

Sandor képét egy szép fehér hártján. Ezt mikor láttá
vólna az Királyné Affony, igen örüle rayta: Mert fe-
lette igen akarja vála látni az Sandornak képét.

Ezeknek utánna egy az Candacis Királyné Affo-
nak fia közzül, kinek neve *Candeolus*, ki méne az ő fe-
lelőségével, és egy néhány Bölgaival sétálni, hogy vigh
kedvet vennének. Azonközben találkozáék bembem
véle az Hebraicusoknak Királyok, ki jói tudgya vala
az ő felelőségének szépségét. Eleiben menvén azért nag
fokassággal, az ő Bölgai közzül sokakat meg öle, és az
ő felelőségét elragadá erőfak sérént. A Candeolus pe-
nig egy néhány magával el baladván, méne mindgyá-
rást a Sandor táborában, és kéré őtet, hog méltóltat-
nék segítséget adni ő néki az Hebraicusoknak Királ-
lyok ellen. Az ístrásások pedig meg fogván Candeo-
lust, Ptolomeus eleiben, ki második vala az Sandor u-
tán, vivék, kinek monda Ptolomeus: Ki vagy te? Fe-
lele Candeolus: En vagyok a Candacis Királyné Af-
fonymnak fia. Monda néki Ptolomeus: Miért jöttél
ide? Az Candeolus pedig mind meg becéllé, mi tör-
tént vólna rayta, és az Hebraicusoknak Királyja mi-
képpen ragatta vólna el az ő felelőségét. Mikoron eze-
ket hallotta vólna Ptolomeus, hagyá hogy az lffiat sá-
torában megh tarcsák. Es ki menvén az ő sátorából,
méne oda az hol Sandor fekszik vala az sátorban, mert
immár sötét éy vala. Es bé menvén Ptolomeus az sá-
torban, fel költé az Sandort, és ő néki meg becéllé az
Candeolusnak dólját.

Halván

Halván azt Sandor, monda Ptolomeusnak: Menj
vissza az te sátorodban, és az én drága koronámat ved
fejedben, és üly az én Királyi békemben, és nevezzed
magadot Sandornak lenni, és hivaſd elődben Antio-
chust, és küldgy én érettem. En penig az Antiochus-
sal hozzád ſietek, hogy tanácsot adgyak te néked erről,
mit kellyen cselekedned. El méne azért az Ptolome-
us, és a Sandor parancsolattya ſerént cselekedék min-
denben. Es mikor az Sandort kérdetten volna Ptolo-
meus, mit kellyen cselekedni? Felele Sandor az Can-
deolus előtt: Hatalmas Csásár, ha tetszik te felséged-
nek, el mégyek én az Iffiuval az te kezedről, és megh
parancsolom az te ſóddal az Hebraicusok Királyok-
nak, hogy minden késedelem nélkül meg adgya Can-
deolusnak az ő feleségét. Hogy ha megh nem adand-
gya, az ő városát mindgyárást fel gyuytyuk.

Ezeket halván az Candeolus, nagy tífteſséget té-
vén az Sandornak, monda: ő bölcs Antioche: Melt-
tó volnál Királyi tífteſségre. Es ki menvén onnat Sándor
az Candeolussal, éjfel az táborból menének az
Hebraicusoknak városában. Es az őrizők mikor kér-
dették volna kik volnának? Sandor felele, az Cande-
olus, és az Antiochus. Ezt parancsollya penig az ha-
talmas Sandor, hogy az Candeolus feleségét mind-
gyárást megh adassátok. Hogy ha megh nem adand-
gyátok, az tő városotokat fel gyuytyuk, ha az Sandor-
nak erejét reátok várjátok. Az városbéli nép ezeket
halván, mindgyárást rohanván az Király palotájára, és
az Király

az Király akarattya ellen, ki vonák onnat az Candeolus feleségét, és megh adák Candeolusnak. Akkor monda Candeolus Sandornak: ô jó Antioche: Kérlek tégedet, hogy jöy el én velem az én Anyám eleiben, hogy ez te en velem tött tisztességért, te néked ismét tisztességet tégyen. Ezt halván Sandor, meg örüle, mert kívánnya vala látni az Királyné Aëßonyt, és annak városát, és monda: Mennyünk el az Sandor Császárhoz, és kéré el engemet tölle, és az te akaratod szerént el megyek te veled. Es úgy lön. Es el kéredzén Sandor Ptolomeustól, el méne Candeolussal.

Es mikor közelitettek volna az Királyné Aëßony várához, halván az Királyné Aëßony, hogy az Candeolus békével menne az ô feleségével haza, hogy az Sándor követe-is velle menne, igen megh örüle rayta. Es mindgyarást Királyi ruhákban fel öltöztetvén, fejébé tévé bép aranykoronáját, mely drága kövekkel megh rakator vala, és az fő fő népeivel egygyüt eleiben ki méne az palotának grádicsára. Az palota pedig igen drága vala, melynek padlása arannyal, és drága kövekkel fénlik vala.

MIKEPPEN VITTE BE CANDA-
cú Sandort kamaraiában, es meg mutatta neki az ô
kepet irva.

S fel méne Sandor az Candeolussal egygyüt az Királyné Aëßony házában, és az kamorában, holot tística aranyból csinált nyosolyák valának.

valának. Az kamara vala penigh cfináltatván tífia-
ranyból, és drága kövekből. Az ástalog penig, pad bé-
kek faraktattanak vala smaragd és adamás kövekből.
Öblöpok penig az kamarában bép Porphirius köből,
öt abban à kamorában, azon nap Sandor lakozik va-
la az Királyné Aßbonyal, és annak fiaival. Másod
nap penighlen az Királyné Aßbony kézen fogá San-
dort, és ő magát vivé el bé kamarájában, mely minde-
nestől cfináltatot vala aranyból, és drága kövekből.
Ismég bellyeb vivé más kamorájában, mely vala cfi-
náltatván Ebenus fákból, Cyprus és Cedrus fákból.
Es harmadik kamora az ördögösség által cfináltatot
vala kerekekre, és huß Elephántok vonfák vala, mikor
bé ment vólna Sandor az kamorában, mindgyárt
meg indula, és járn kezde. Sandor penig el álmél-
kodván kezde csudálkozni, és monda à Királyné Aß-
bonnak: Ha mi nálunk olyan csuda dölgozat lát-
nának, melltóknak és drágalátosoknak itiltetnének, és
dicfirtetnének. Felele az Királyné Aßbony, és monda:
Iól mondod Sandor, mert nagyobb melltóságosbak-
nak itiltetnének az Görögöknél, hogy nem mint az
Indiabéliek.

Az Sandor, mihelt az ő nevét hallá, igen megh há-
borodék, és az ő orzája el hívada. Es monda néki à
Királyné Aßbony: Miért hogy neveden nevezélek, el
változék az te bined. Sandor felele: Aßbonyom, An-
tiochus énnékem nevem, nem Sandor. Monda az Ki-
rályné Aßbony: Igazban Sandor néked neved, nem

Q

Antio-

Antiochus. Es ezeket mondván, kézen fogá őtet, és
vivé más kamorában bé, és megmutata ő neki az ő ké-
pet egy hártján megírva, és monda neki: Sandor, is-
méredé ezt az képet? Mikoron látta volna Sandor
az ő képét, annál inkább el ijede, és el hala. Kinek mő-
da az Királyné Affony: Miért változék el az te bined?
Mondom, miért változék el a te bined, te ez világnak
rontója, Perfiának és Indiának pusztítója, Partusok-
nak, Medusoknak, és Battusoknak meg győzője? Mo-
stan minden emberi öldöklés és háboruság és viadal
nélkül, az Candacis Királyné Affonynak kezében el-
fogyatkozol. Tudgyad azért, hogy az embernek sē-
miképpen nem illik fel fuvalkodni. Mert mikor em-
bernek mindenben jó szerencseje vagyon, gonosť se-
rencseje-is mingyárt késsen vagyon.

Ezeket halván az Sandor, kezdé fogait csikorgat-
ni, és fejét ide s-tova haytogatni. Es monda neki az
Királyné Affony: Mit haragszol, és háborodol fel te
magadban olyan igen? Mit használ mostan az te nag-
erőd és hatalmasságod? Sandor felele: Azért harag-
som Királyné Affony, hogy fegyverem nincsen. Mő-
da Candacis: Ha fegyvered volna-is. Mit tehetnél te
véle? Sandor felele: Miért hogy én magam kézben
adtam magamat, előbbör tégedet meghölnék, az u-
tán én magamot-is megölném.

Felele az Királyné Affony: Ne háborodgyál meg
Sádor: Mert a jó bölgálat dicshiretes érdemet vár. Mert
miképpen meg szabadítottad az Hebraeusoknak Ki-
rályya

rállyá kezéből az Candeolus feleségét: azonképpent
meg szabaditlak tégedet ez pogány népeknek kezek-
ből. Mert ha ő nékik tuttokra volna, az te jelen való
léted, tégedet meg ölnének. Mert az Indiabélieknek
Királlyokat, az Porus Királyt ténnen kezeddél öldet
meg. Mert az én fiamnak az Carolterusnak felesége,
Porus Király leánya.

Ezeket ezokáért mondván, kézen fogádot, és ki-
vivé az lakodalomnak hazában. Es monda az ő fia-
nak: En jó fiaim, a Sandor vitézinek mutassátok meg
hazatoknál az tű szerelmeteket: Mert barátságos cse-
lekedet tű veletek. Felele az Királyné Affbony az
ő kissebbik fia, az Carolterus, és monda: Anya, jól-
lehet, hogy igaz dologh ez, hogy Sandor küldötte ez
vitézt mi hozzánk, és az én bátyámnak feleségét az el-
lenfég kezéből meg szabadította: De az én feleségem
kényszerít engemet, hog meg öljem ezt az Antiochust,
hogy valamenyiben, az ő Attya felől való bánattya
meg bűnnyék. Ezeket halván Sandor, igen bánkodik
vala. Felele az Királyné Affbony az ő fiának, és mon-
da: Micsoda jó hírünk nevünk lenne mi nekünk, ha
ötet ilyen nagy véletlenül megh ölnök? Ezeket hal-
ván az Candeolus, monda néki: Ez szabaditot meg
engemet, és ő adta meg énnékem az én feleségemet:
Azért békefességgel akarom ötet meg vinni, mind az
Csásár táboráig. Monda néki Carolterus: Mit mő-
da? Azt akarodé, hogy ezen helyen fegyverünkkel
egymás miat megh hallyunk? Candeolus monda:

Nem akarom: De ha néked tetszik, késő vagyok reá.
Látván az Királyné Afföny, hogy az ő fia egymást
megakarnák ölni, igen meghömorodék: Eskézen
fogván az Sandort, felfelé vivé, és monda néki: Miért
hogy ebben az dologban a te bölcseségedet nem je-
lentetted ki? Hogy az én fiaim egymást meg ne ölnék?
Kinek monda az Sandor: Enged meghad böllyak
én nékiek. És az Királyné Afföny megengedé.

Ez ö állá ezokáért az Sandor, monda az Carolte-
rusnak: Ha engemet meghölnél, semmi dicshetet és
tisztességet nem nyernél velle. Mert vadnak az Császá-
nak sok vitézi és fejedelmi, nagyobbak én nálamnál,
és ezokáért az én halálomon semmitt nem bánkod-
nék. Véledé, hogy ha én a Sandornak igen szerető böl-
gája voltam volna, hogy engemet egyedül bocsátot
vólna az te kezeidben? És ha akarod és kívánod, hogy
az Sandort, az te feleséged Attyának gyilkosát te ke-
zedben adgyam, esküdjél meghénnékem, hogy az
mit én kívánok te tölled, megadod hénnékem: En pe-
nig azt ígírem te néked, hogy Sandort te néked ke-
zedben adom.

Ezeket halván az Carolterus, igen megörüle, és el-
hívén az Sandornak beszédit, meg békellének egymás
közöt az Atyafiak, és fogadák, hogy valamit Sandor ő
töllök kívánna, megadnák ő néki.

Ismét felfelé híván Sandort az Királyné Afföny,
monda néki: Bóldog Affönyiállat lennék én, hogy
ha minden nap bemém előtt láthatnálak tégedet: Mert
te veled

te veled minden ellenséggemen győzedelmet vehet-
nék. Eszeket mondván, ada ő néki, és fejében tön
egy arany koronát, mely drága kövekkel meg rakatot
vala. Es adata ő néki egy Császári felső ruhát, melyet
aranyból böttek vala, sok drága kövekkel meg ékessit-
tétvén. Es meg csókolván őtet el bocsátá. Es paran-
csola az ő fiának Candeolusnak, hogy el követné őtet
mind az Császárt táboráig, az hol az Sandort várják va-
la az ő vitézi.

MIKEPPEN EMELTETTE FEL

magat Sandor az Égh ala az Griff madarakkal.

Ennét elindítván seregét Sandor, az Oceanus
Tenger mellett méné észak felé. Es járván
negyven napigh, menének az veres Tenger
melé, és ott táborát le bálitá. Es vala ott egy igen nag
magos hegy, melyre mikor fel ment volna Sandor,
látzik vala néki hogy az eget kezével ugyan megh ér-
hetné. Akkoron gondolá szívében, hogy mikképpen
emelhetnék fel őtet az Griff madarak az égh alá. Es
mindgyárást az hegyről alá jöven, az Acz mestereket
mindgyárt hozzá hivatá, és monda nékiek: Hogy ő
néki csinállyanak erős fákból, és nagy mesterléggel eg
bekeret, és vas lántzokkal erőssen meg kötöznék, hog
ő abban bizvást ülhetne.

Az bekeret az Aczok hamar meg készíték. Es az u-
tán hozatá Sandor Griff madarakot, és erős lántzok-
kal őket az bekerhez kötözteté, és az beker tetejére csi-

nálatá az ő eledeleket. Es ekképpen az étel után fel repülvén a madarak, annyira fel menének, hogy Sandornak tetszik vala ez féllés világ kereksege, mint egy sűrű, az hol csépelnek, lenni: Es az tenger tetszik vala mint egy Sárkány tekeredet volna környöle. Azonban az Isten el yévé a Griff madaraknak semek fényét. Es mikor vélnék, hogy mind fel mennének, azonban az földre le szállának messze, ugy mint tizen ött napi járó földön az tábortól. Es ekképpen Sandor nagy nyavalyával méne az táborra.

MIKEPPEN ERESZKEDET SANDOR az Tengerben.

AZoknak utánna gondolá Sandor az ő szívében, hogy az Tengernek melységét megtudná, és halaknak mindenféle nemét is mérhetné. Es legh ottan hivatá eleiben az vveges mestereket, és parancsolá nékiek, hogy szép tiszta vvegből csinálnának egy Kadat, hogy az vveg által mindent nyilván megh láthatnának. Es ezenképpen meg csinálák az Kadat, nagy szép tiszta Cristalyból.

Az után parancsolá, hogy köröskörnyül vaslánczokkal meg kötöznék, és az tartására erős legényeket választanának. ő maga pedig Sandor bé méne az vvegben, és az vvegnek áytáját fenyő viafál erőssen bé csinálák, hogy viz sohult bé nem mehet vala. Ekképpen alá ereszteté magát az tengerben Sandor. Látá azért Sandor az tengerben az vvegh által, sok külömbkülömb-

lőmbféle halakat, kiknek fínék és ábrázattjok különb
külömb vala, mint az földi vadaknak. Az tengerbéli
vadak látván az űvegnek szépségét, mind hozzá men-
nek vala, és ismét el futnak vala. Az idő pedig mellyet
az vitézeknek meg mondott vala, míg hadnák ötöt lē-
ni az tengerben, tudni illik, egy nap estig való tizenkét
óráig, el közelget vala, és fel vonák ötöt az ő vitézi az
vizből az partra.

Onnat el inditván seregét Sandor, és elő menvén a
veres tengernek partján eggjüt táborát le bálitá, holot
fok vadakat találának vala, kiknek fejekből egy egy fű-
rés módú csont hegyessen ki ál vala. Egy felől pedig
éles vala mint egy sablya, mellyel az Sandor vitézeit
sértegetik vala, és az ő Payisit által furdallyák vala, és
hivattatnak vala Vnicornisoknak. Mind azáltal meg
ölének benne nyolcz ezért, öt bázat, és ötvent.

MIKEPPEN HOLT MEG AZ BUCÉ- falus, az Sandor lova.

EL inditván onnat Sandor táborát, jutának eg-
nagy völgyben egy széles mezőre, és táborát
ott le bálitván, egy néhány napot mulata ott,
mert az ő Bucifánt lova beteg vala, mely betegségben
ugán ott meg hala. Es mikor látta volna Sandor, hog-
az ő lova meg holt volna, keserveffen sir vala: Mert az
a lo ötöt fok vesedelmekből szabadította vala meg. Es
ő néki mindig árást egy igen nagy töltést csináltata, és
ott az helyen egy várost csináltata, mellyet az lonak
emleke-

emlekezetre Bucifalának nevezteté. Ilmét el indit-
ván táborát, méne az Xerxesnek az Perfiabéliek Ki-
rályoknak házában, holott sok külömb külömbféle
ékes házakat találának. Valának penigh ott szép fejér
madarak, mellyek az betegh embertől itilletet téának
vala, hogy ha meg éledne, avagy meg halna, Mert ha
az madarak az betegnek ortzájára néznek vala, tehát
meg gyógyulásnak jele vala. Ha reá nem akarnak va-
la nézni, kétség nélkül meg halnak vala az betegek.

Onnat el indityán táborát, méne Babyloniában,
mellyet birodalma alá hayta: Meg ölvén az Babylo-
niai Királyt, egy fő főlgáját ott fejedelmé tévé, és hól-
ta napjáig békefűgben hét egész hólnapig ott lakék, és
ott hala megh. Es onnat ira levelet az ő Annyának az
Olimpia Assonynak, és Aristotelesnek az ő Mesteré-
nek, az ő hadakozásiról és sok nyavalyáiról, mellyeket
Indiában szenvedet, és sokféle viadaliról. Aristoteles
penig ekképpen irt vala néki feleletet levclében. Min-
den Királyok Királyának, és Vraknak Vrának, à nag
Sandornak, Aristoteles köszönetit írja, és főlgálattyát
ajánlya. Mikor meg értettem volna az levélből az te
sok hadakozásidot, el csudálkozám rayta. Ebből gon-
dolám azért és vöm eűemben, hogy volna te benned
az Istenségnek valami része. Mert ollyakot láttál és ki-
firtettel meg, mellyeket testi ember meg nem mert ki-
firtenie. Annak-okaért nagy hálákat adok ez világh-
nak teremőjének, hogy mindeneket meg győzrel, és
senki ellene nem álhatot az te felséged hatalmaságá-
nak. Bó-

uk. Bó
nyi fok
lattan
an eg
tos eg
loztak
iany
Kétfing
béje.
et oklo
őlopok
el vala
s az K
és old
ok mi
tven.
éjel és
nak so
tettetv
el min
ek Sar
Az ut
indenf
kuttat
tult:
NAP
YVG
Miko

nak. Bódogok azért az fejedelmek-is, kik téged en-
nyi sok veszedelmekben megh segitettnek, és el nem
hattanak. Ezenközben csináltata Sándor Babyloni-
ában egy Császári Sétet tiszta aranyból, melyhez sal-
latos egész ez világon nem vala. Mert annyiraannyat
hoztak vala az Görögök Indiából és Perfiából, hogy
ishanyuság vala. Az Sétnek magosságát hagyatá tizen-
két fingnire, és tizenkét grádicionkel vala fel menni
beléje. Es nagy mesterseggel vala csináltatván tizen-
két oszlopra, mellyek aranyból valának, és az Sétet az
oszlopok csak kezekben tartják vala. Es az oszlopokra
fel vala irván az Sándor tizenkét fejedelminek Nevek.
Es az Királyi Sétben, az ülő hely tiszta smaragdból va-
la, és oldali, avagy falai Sét topazius kőből. Es grádi-
cionok mindenféle drága kővekkel meg valának ekeli-
tetvén. Az Sétnek tetején vala egy Sét veres kő, mely
éjjel és nappal egyaránt fénlik vala. Es az Sétben va-
lának sok külömbkülömbféle képek ékessen ki metz-
tettetvén, kikre fel írták vala Görög és Deák versek-
kel mind az országoknak es tartományoknak, mel-
lyek Sandornak bálgnak vala, neveket.

Az után csináltata egy Sét arany koronát, mellyet
mindenféle drága kővekkel, és gyöngyökkel meg ra-
kattatott vala, és reá íratá Görög és Deák igikkal, ez ti-
tulust:

NAPKELET, ES ESZAK, MIND NAP
NYVGOT, S-DEL, NEKEM SZOLGAL.

Mikor Sándor Babyloniában volna, ott egy Afszo-
R nyiallat

nyíállat bőle egy csuda magzatot. Az fejétől fogván,
mind az köldökeig emberi ábrázat u vala, és az fejétől
fogva mind a köldökeig megholt vala. Az köldöke-
től fogva pedig az lábaig, különb különbféle vadak-
nak ábrázatit mutattya vala, és eleven vala. Az Abbo-
nyíállat mindig árt bédé az gyermeket, és titkon
vivé az Sándorhoz, és eleiben tévé: Mellyet mikor
meg látot volna Sándor, igen csudalkozék, és mind-
gyárt hivatá hozzá az lövendölöt, kinek ezt meg mu-
tatá. A lövendölö pedig mikor meglátta volna ez
nagy ifany u csudát, nagy foházkodással és keserűség-
gelezt monda: Hatalmas fejedlem: az testnek fele,
melynek emberi ábrázattya vagyon, az mellyet láttál,
tégedet jelent: Mert te néked hamar meghal hal-
nod. Az más fele pedig, mely hasonlatos különb kü-
lönféle vadakhoz, és elevenen vagyon, az te után-
nad való Királyokat jelenti. Es ekképpen sem mik
lének hasonlítván az te fellegednek hatalmassága-
hoz, és dicsőségéhez.

Ezeket halván Sándor, igen meghomorodék, és
keservessen sirván, ezt monda: Hatalmas *Jupiter*, mi-
ért hogy az én életemnek napját, ilyen rövid időre
hátad? Mert illik vala nékem többet élnem, hogy el-
végezhetném az nagyságos dolgokat, mellyeket az
én élvemben el gondoltam vala. De miért hogy né-
ked nem tétzet, hogy én azokat el végezném, had jár-
janak, csak ezen kérlek tégedet, hogy végy be enge-
met az te őltalmad alá.

Az üdö-

Az időben pedig Macedoniában vala egy ember,
kinek *Antipater* vala neve, Iasonnak fia. Ez mikor sok
űdőtől fogván sok emberekkel árultatást szerzet volna
Sandor ellen, hogy őtet meg ölnék, de hozzá ő magok
nem ferkezhettek volna. Gondolá ez *Antipater*, mi-
képpen ölhetné meg Sandort méreggel.

MIKEPPEN VÖTTE MEGH ANTI-
pater az Merget, es küldte az ő fiának Roboasnak,
hogy azzal Sandort meg ölje.

EL méne azért *Antipater* egy igen bölcs Do-
ctorhoz, és vön ő tőlle igen mérges italt,
mellyet semmi edény meg nem tarthat va-
la. De végre csinálák egy vas edényben, és
adá az ő fiának Cassandernek, és küldé őtet az Sandor
hoz, hogy főlgálna nékie. Es meg hagyá néki, mikép-
pen főllyon az *Roboasnak*, hogy gondolkodnának,
miképpen ölhetnék még Sandort az méreggel. Ez
Roboas pedig egy Iffiu vala, kit az Sandor igen szeret
vala. Történék egykoron, hogy az Sandor őtet ágon-
úté igen kevés bűnéért. Ezen az *Roboas* igen meg há-
borodék, és Sandornak halálára ő-is el bándékozik.
Azonban Sandor nagy Országos Vdvart tétete Baby-
loniában, és minden fejedelmeket, minden országok-
ból elbé hivata az lakodalomban. Es mikor Sandor
az végezet napon az lakodalomban ülne az ő fejedel-
mivel együtt, nagy vig kedvel lakozik vala. Azonban
Roboas, ki Sandor előtt nagy gonos kedvel főlgál vala,

az ő Attyafiától az Cassandertől, elő kéré az mérget,
hogy Sandort el veszténé. Es az mérget az ő hüvelyké-
nek körme alá tévé, melyet őstán a borba bé elegíte.

Sandor penigh mikor jób jób kedvet venne, és ör-
vendezne, italt kéré. *Roboas* ezokáért egy arany po-
hárt, melyben az mérget elegyítette vala, adá Sandor
kezében, melyből mikor itta volna Sandor az mēreg-
gel elegyitetet bort, mindgyarást nagyon fel kiálta,
mondván: Ne hadgyatok, ne hadgyatok, segítetek.
Es jób kéz felé hajolván, terzik vala néki, hogy az má-
ját sablyával vernék által. Monda megh-is az vendé-
geknek: Kérlek tőzöket, hogy egyetek igyatok, és vi-
gadgyatok. Az vendégek penig, mindnyáján megh
háborodának, fel kelvén az ástaltól, környülle állának
hogy meg látnák, mint lenne dőlga.

Sandor penig igen meg háborodván, méne bé eg-
kamorájában, és kéré egy tollu sárat, hogy az torká-
ban bocsátván, az mérget ki vehetné. Az Cassander
penig, ki mind az egész gonosságnak oka és feje vala,
ada ő néki egy tollat, melyet azonképpen mēreggel
meg kent vala. Sandor azért bocsátá torkában, hogy
okáthatnék, de annál inkább kezdé őtet az mēreg h két
felől gyötreni.

Az *Roxona* penigh az ő felesége kezdé ő rayta ese-
dezni, és nagy keserűséggel firván, ezt mondgya vala:
En Vram, én Vram, hatalmas Sandor, miért hatz el en-
gemet begény nyavalyást, és csókolgarván őtet, mon-
da: Hogy ha eljött az te életednek vége, és megh kel
halnod,

halnod, rendely el először mindeneket mi közzöttünk,
minek előtte meghalnál. Es mindgyárt Sándor hi-
vatá az ő Notariust, az *Simont*, és fel viteté magát az
vacsoráló Erkélyben: Es minden fejedelmet öszve
gyűrtvén, Testamentomát ilyenképpen iratá meg.

SANDORNAK TESTAMENTOMA.

Erlek tégedet én szerelmes Mesterem *A-*
ristoteles, hogy az én Királyi kincsemből,
az *Aegyptus*béli Papoknak, kik az *Tem-*
*plumok*ban bólgálnak, adgy mindenik-
nek ezer ezer Talentom arannyat.

Es miért hogy gondolkottam rayta még éltembé,
kire állana az birodalom az én holtom után. Az én
Testamentumomnak őrizője, és az tű gondviselőtök,
Ptolomeus legyen. Es az én Testamentumom min-
denkor semetek előtt legyen.

Ezt-is mondom tű néktek, hogy ha az *Roxona* fiú
magzatot szülend, fel nevedvén, arra álllyon az én
birodalmom. Es valami nevet szerettek, azt adgyátok
nékie. Hogy ha leány magzattya lében, az *Macedo-*
niabéliek válasszanak Királyt magoknak, és az legyen
Király, és az *Roxonának* leánya Királyné Asszony.

Az én feleségem penigh uralkodgyék az én tulay-
don örökségimen.

Ptolomeus birja az *Aegyptust*. Es a *Cleopatrat*, mel-
lyet az én Atyám hozzá vőt vala, vegye magának fele-
ségül.

segül. Es mind egész nap kelet felé való fejedelmek-
nek Vra légyen. Mind egész Baetriaigh légyen az ő bi-
rodalma. Es az Perfiának országán is Vralkodgyék.

Az Cleother az Szereclen országot birja.

Antiochus Syriának fejedelme légyen, mind az
Gog és az Mágok meneteléiglen.

Arrideus Peloponesust birja.

Artistus Indiát birja, és Hellepontust.

Lysimachus Az erős Magyar orzágnak Vra légyen.

Haulus Armeniát birja.

Liochus Dalmaciát, és Siciliát birja.

Simon, Az én Nótariusom, Cappadociának és
Pelagoniának parancsollyon.

Cassander és Roboas Az folyó vizig, mely Solnak
mondatik, birja.

Antipater, Az ő Attyok, Ciliciának Vra légyen.

Mikorez Testamétumot Sandor előtt írják, egész
Sidóságban el hirhedék az Sandornak halála. Azon-
ban az Macedoniabéliek menének az Sandor palo-
tájának aytajára, és kezdenek kiáltani, ezt mondván:
Tudgyátok, hogy ha nem mutattjátok meg nekünk
az mi Vrunkat az Sandor Csábárt, titököt mind fegy-
verre hányunk.

Halván azt Sandor, az népnek rohanását, monda:
Mi dologh ez? Az fejedelmek mondának: Mind az
Macedoniabéliek öszve gyűltek fegyveres kézzel, és
azt mondgyák: Hogy ha felsegedet nem láthattjátok,
mü mind fegyverrel vesünk el kezek miat. Mikorezt
hallot-

hallotta volna Sandor, parancsola az ő vitézinek, hogy fel emelvén tennék őtet az síkben. Es mikor oda tölték volna őtet, megh nyiták az háznak minden aytait és ablakit, és parancsola, hogy az Macedoniabéliek eleiben gyűlnének. Es kezdé őket inteni, hogy mindnyájan békefűgben vesztég lennének.

Az Macedoniabéliek penigh kiáltának Sandorra, mondván: Hatalmas Csásár Sandor, Rendeld el, kicsoda parancsollyon mű nekünk az te halálod után. Sandor felele: Atyám fia! Macedoniabéli férfiak. Valakit akartok Királyotokká tenni, én-is ugyan hagyó: Azok felelének mondván: Egyenlő akarattal kívánnyuk az Proconsult, *Perdicast*. Es hivatá eleiben Sandor az *Perdicast*, és ő néki ajánlá az egész Macedoniának birodalmát, és az ő őltalma alá adá az Roxonát az ő feleségét, és minden vitézit ő kezében bizá. Es hagyá, hogy hólta után az ő testét meg kennék Mirhával. Az után parancsola *Ptolomeus*nak, hogy Alexandriában ő néki aranyból kazdag koporsót csináltatna.

Ezeket penig bőlván, mindenek láttára ki fakada a Lélek belölle. Es mikor meg holt volna Sandor, az fejedelmek az ő testét fel vévék, és szép drága ruhákban fel öltözteték, és fejében tévén az ő Királyi koronáját, fel tévék őtet az ő Csásári síkerében, és vivék az fejedelmek Alexandriában. Az *Ptolomeus* penigh, mind az több fejedelmeknek Vra, nagy fel bóval és keserű írással, ezt mőndgya vala: Iay immár énnékem ő erős férfiu Sandor. Az több vitézek-is keserveffen sírván, kö-

ván, követik vala az Sandor Testét mind Alexandriá-
sgh, és ott eltemeték az Sandort, nagy magos és szép
mesterfeggel csinált koporsóban,

AZ SANDORNAK IDEIERŐL ES
allapattyarol.

AZ Sandor volt közép állapotú ember, ho-
szú nyaku, szép tényes szemű, és szép piros or-
száju: Es minden egyéb tagai nagy ékecsék
vóltanak. Az ő életének ideje harmincz két
évtendő vólt, és két hólnap. Tizen nyólcz évtendős-
korban kezdet derékképpen hadat viselni: Ióllehet
tizenkét évtendős korában is erős hadakat viselt. Hét
évtendeiglen minden pogány népeket birodalma alá
háytot. Születése napja vólt Böytelő hónap tizenhe-
tedik napja. Es hólt meg szent György havának ütöl-
ső napján: Kinek ő halála mindennek kezerőséges
vólt.

AZ SANDORNAK TEMET-
segeről.

AZ Sandornak temetése igen kazdag vólt.
Es az ő koporsója tiszta aranyból vólt.
Kinek látására sok bölcs Philosophusok
mentenek. Es ekképpen irt mindenik ko-
porsojára.

1. *Az egyik azt irta: Sandor Aranyból gyűjtött
maganak kincsét.*
2. *Más azt irta. Tegnap mind az egész Világ sem va-
la elég neki, ma negy színi föld elég.*

Har-

3. Harmadik. Tegnap ő parancsol vala az nepeknek, má az nep parancsol ő neki.

4. Negyedik. Tegnap sokakat szabadított meg ő az Ellen-segtől, má immar ő magát nem mentheti meg.

5. Ötödik. Tegnap ő vesztí vala az nepet ki az város-ból, má az nep viszi őtet temetni.

6. Hatodik. Tegnap ő nyomia vala az földet, má a-gyan azon föld nyomia őtet.

7. Hetedik. Tegnap minden nemzet segek őtett rette-gik vala, má semminek alittyak.

8. Nyoltzadik. Tegnap barati-is voltanak, es ellen-segi, má mind egyarant vadnak ő hozzá.

Nagy nyavalya következett Sandornak halála után. Mert az Isten igaz, ki büntetetlen nem bennedi a bűnt. Gonoszul lön ezokáért dölgek az hadnagyoknak és fejedelmeknek. Mert mivel hogy Sandor halálakor Roxona, Darius Csásárnak leánya, Sandornak Felesé-ge terhes vala, és akkoron nem lön bizonyos örökösfe Sandornak, az birodalomnak gondgya viselése esék az hadnagyokra és fejedelmekre, kik Sandor után marattanak vala.

Az eggyik fejedelem *Perdicas*, *Arideus* Sandor-nak Attyafiát, emelé fel Sandor helyében fő fejedel-mé. Ez penig estelen és bolyókás vala. Ki ki mind a többi közzül orságot foglalá magának, és birodalmat kezde ott késíteni magának. *Antipater* Macedoniát foglalá magának, és ott kezde uralkodni. *Perdicas* az egész birodalmot kíváná, és igyekezék azt magának kopori-

koporitani Arideusnak neve alatt. Es hogy kívánsá-
gát és akarattját véghhez vihetné, akará Cleopatrát,
Sandornak Hugát házas társul venni magának, hogy
annak ő neve alatt juthatna az birodalomhoz kön-
nyebben. Efében vévé ezt az Practikát az *Antipater*,
és eleit vévé *Perdicás* akarattjának, hogy nem lehet
az házasság Cleopatrával. Ezt meg értvén *Perdicás*,
uy practikát szerze *Antipater* ellen, és azonigyekezik
vala, hog fokságban eythetné: Ezlön az ok melyből
annyi sok had, zuzavar, és vérontás lön a Sandornak
hadnagyi és fejedelmi közöt. Mert *Perdicás*nak társai
és pártjai valának: ő ellene penigh kötést tőnek egy-
mással *Antipater* es *Antigonus*, *Ptolomeussal* egetembe.
Leg előbbör ezokáért *Perdicás* meg kezdé *Ptolomeust*
Ægyptusban, de nem nyere véllé: Mert ugan ot nem
sok üdö mulva meghöleték, az önnön had népeitől, és
jól lön. Mert ez lön fizetése és igaz bére *Perdicás*nak,
mellyet meg érdemlet vala az ő tífteffég kívánásával,
mellyel az egyben veséft szerzé az Sandornak vitézlő
hadnagyi közöt, és meg bontá az régi és jó békefféges
társaságot. Ebben penig az egybe veséffben nagy fe-
lelemben völt az sok jámbor, és mind az külső mód-
gya az háboruságnak meg mutattya vala magát, tehát
lehetetlen vala hogy valami békeffég lenne berinferte
ez világban: De az Isten meg mutatá magát, hogy ő
légyen az, ki az Imperiomokat és birodalmokat el ré-
deli, és azokat meg szerzi minden völtaképpen. ő szer-
zé ezokáért ezt, mint az Angyal meg mondotta vala,
Daniel.

Dan. 8. cap.
Imperium
nek, a vag
riabéli Kir
abeli, Cas
De ezek
és igen na
ellen. Mer
és az egye
mot. Kiva
zás és öld
sander me
nát penig
embertele
igaz Isten
halála utá
mással Ma
lejevona L
let való tar
Antipaterne
fodik Sár
gonus fián
leték. Min
vala: *Ant*
től: Sandor
Lysimachus
ragjok. Me
gonust, Den

Dan. 8. cap. Hogy az Sandornak Császárságából es Imperiumából, négy jeles Királyi birodalmok lennének, a vagy nevedeknének. Lön ezokaért, *Seleucus* Siriabéli Király, *Ptolomeus* Egyptusbeli, *Antigonus* Asiabeli, *Cassander* pedig Macedoniabā és Görög országba.

De ezek az Királyok igen békéflenek voltanak, és igen nagy hadakat viseltenek egymással, es egymás ellen. Mert mindenik kívánnya vala az fő tiszteléseget, és az egyedül való birodalmot, avagy az fő Imperiumot. Kiváltképpen Macedoniában volt nagy nyakazás és öldöklés, es rettenetes és ibonyu vérontás. *Cassander* meghöleté Sandornak az Annyát. Az Roxonát pedig tömletzben téteté és ott tartatá, Ezt az nag embertelen seget, haladatlanságot es hűtlenséget az igaz Isten nem hagyá büntetetlen. Mert *Cassander*nek halála után egyben vesé az ő két fia, és vivának egymással Macedoniáért. Az eggyik fiát *Antipater* melléje voná *Lisimachus* t, ki bírja vala az *Hellepontus* mellett való tartományokat: Ez *Lisimachus* leányát adá *Antipater*nek az *Cassander* fiának. *Cassander*nek az második Sandor, segítséget kére se *Demeter* nel, az *Antigonus* fiáná. De mind az két fia *Cassander*nek megöleték. Mindenik attól, a kit magának segítségre hívut vala: *Antipater* megöleték *Lisimachustól*, az ő lppájától: Sandor pedig *Demeter* től. De ezeknek is, mind *Lisimachus* nak, mind *Demeter* nek ugyan ezen volt vi-rágjok. Mert *Seleucus* az Siriai Király, megveré *Antigonust*, *Demeter* rel az ő fiával, az Asiai Királlyal egyetemben.

temben. Es *Antigonus* által vereték: *Demeter* pedig meghalá a tömlétzben. Annak utánna *Seleucus* meg veré *Lisimachus*t. De ez győzedelem után nem sok idővel *Ptolemeus Seleucus*t is által veré: Bizonyára rettenetes és i banyu hiltoriák ezek. Mely igen nagy, jeles és hatalmas Királlyok voltanak ezek: Megh is mely hamar, és mely gyarlóképpen veshtenek el, nagy gyalazattal: Es nem hasznalt nekik az ő nagy birodalmok, ti btelességek nagy sok kántalan kincsek, &c. Ezokaért mindnyájan tanóllyunk azoktól, kiváltképpen az Királlyok és nagy Vrak, az Isteni felelmet, hog az Istennel ne jáczodgyunk, és őtet társul ne vegyük: El se hidgyük magunkat, és ne tulajdonicsunk magunknak semmit. Es miért hogy ez világhi hatalom, dicsősség, kazdagság, gyönyörűség nem állandó, hanem el romol, és rutul porba vész. Azért ez világhoz, és az ő pompaságához ne ragaszkodgyunk: Hanem örökséget kerelsünk másut, oly helyen, ahol megh marad, és soha el nem vész: Miképpen hiv tanácsot ád minékünk az aldott Istennek áldott szent FIA, az mi VRVNK IESVS CHRISTVS, Amen.

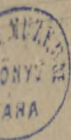
Matthei 6.

Az Nagy SANDOR Historiájának vége,
az bölc Plutarchusnak és egyéb bölc írók-
nak, írások szerént

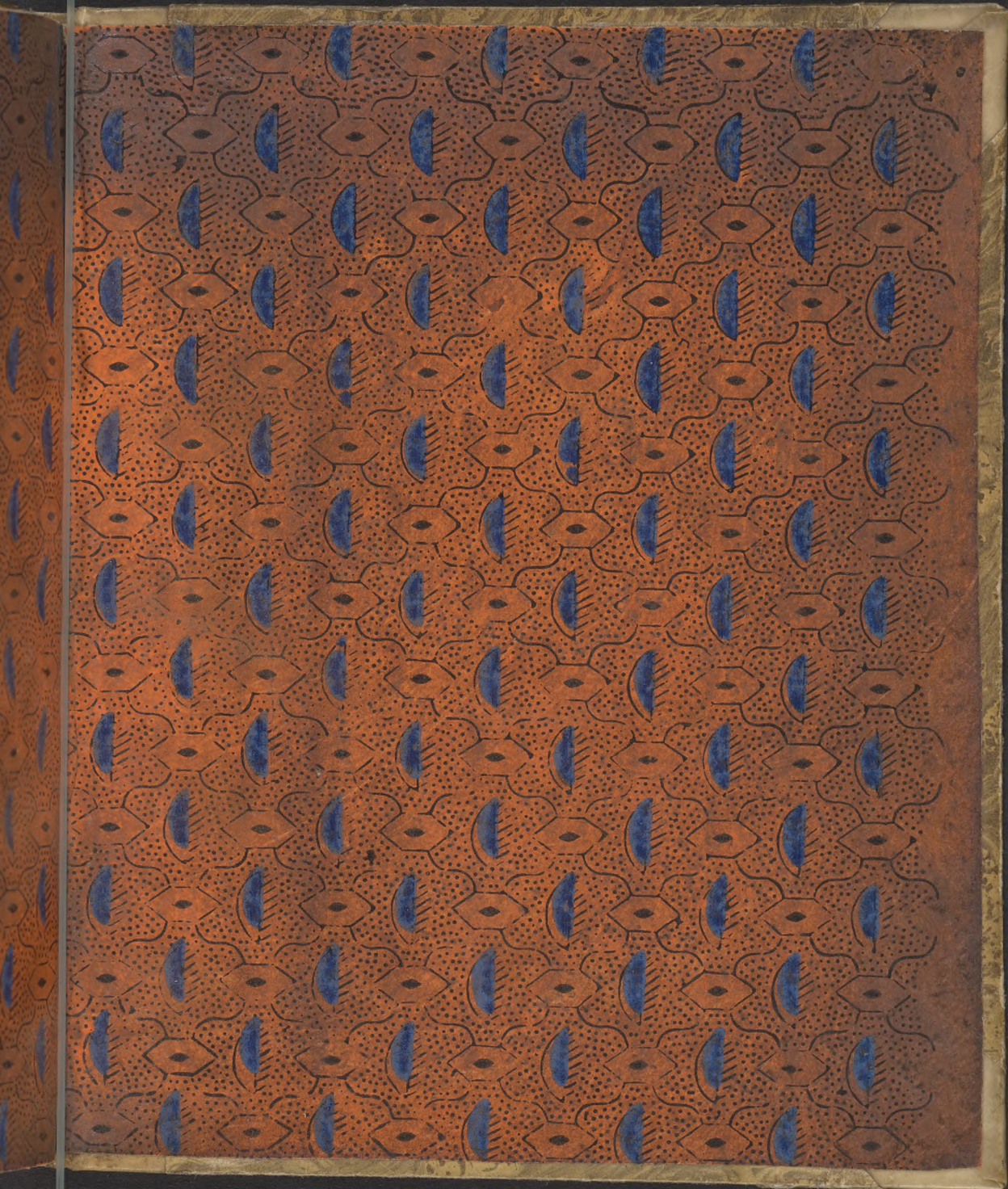
Demeter penig
na Seleucus meg
n után nem lök
ré: Bizonyára
Mely igen nagy
ezek: Megh
tehenekel, nagy
z ő nagy birod
kinclék, &c. Er
ktől, kivált ke
teni felelmet, bog
et társul ne vegy
jdonicsunk ma
világi hatalom
nem allando ha
Azért ez világba
gyunk: Hanem
yen, ahol meg
en hiv tanácsot
dot szent FIA az
TVS, Amen.

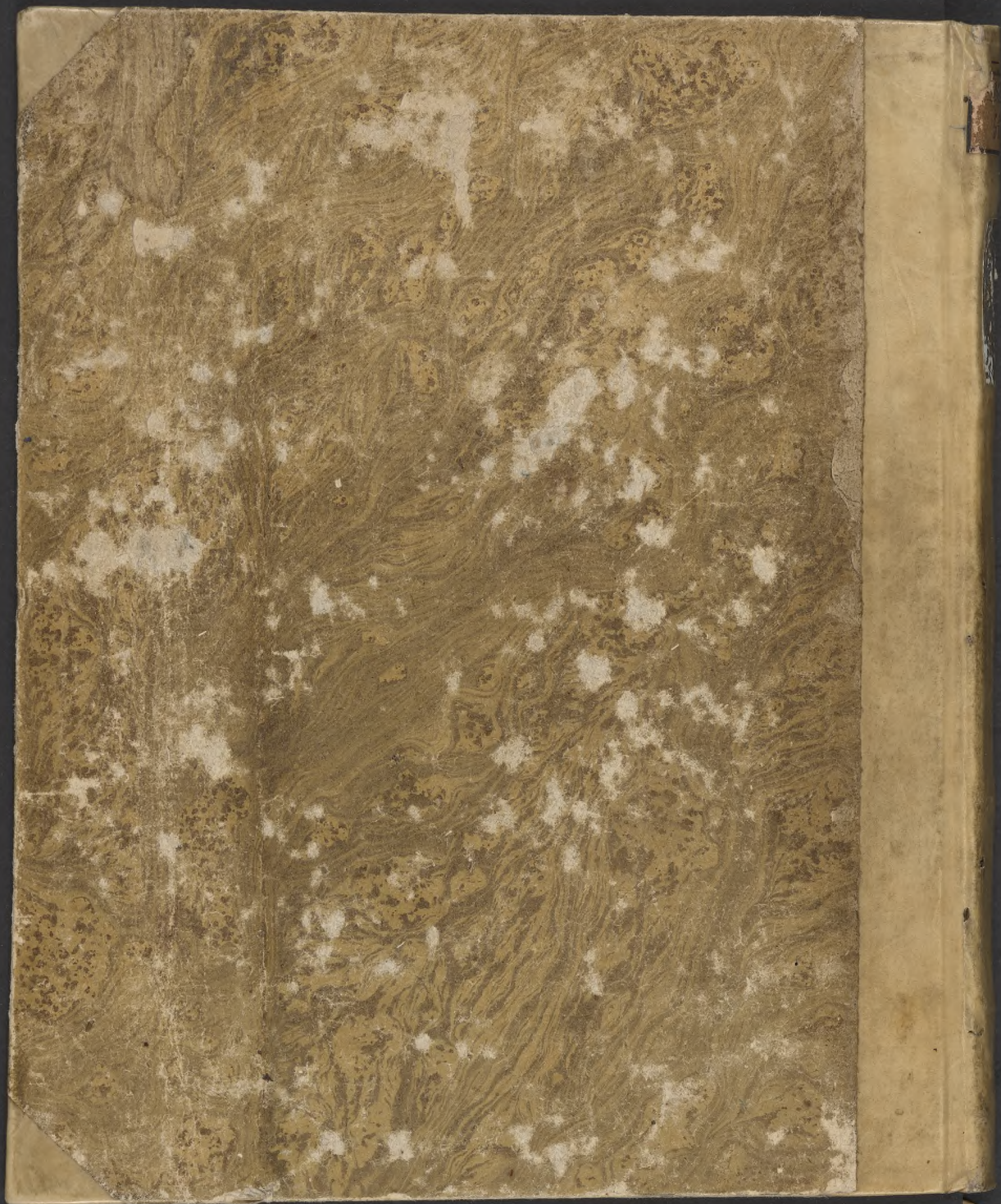
riának vége
bölcsh írók

XIV. század

M. K. I.

564

*Mag. Suidor
Historia*

